

Een nieuw fundament, een nieuw leven

**Versterkingsplan tegen dak- en
thuisloosheid regio Breda 2020**

**Op maat kwaliteit toevoegen
aan de bestaande aanpak**

Inhoud

Waarom een versterkingsplan?	5
Het vertrekpunt: wat hebben we al opgebouwd?	
De uitdaging:	9
Huidige aanpak in lijn brengen met ontwikkeling van groep dak- en thuislozen	
De uitdaging samengevat	
Versterkende maatregelen en benodigde investering	21
Bijlage 1 Format extra maatregelen en dak- en thuisloosheid	23
Bijlage 2 Uitvoeringsplan 'Regio Breda vangt op' 2019-2020	29

Waarom een versterkingsplan?

Landelijk stijgen de cijfers van het aantal dak- en thuislozen en de groep verandert in samenstelling (CBS), Staatssecretaris Blokhuis van VWS heeft alle centrumgemeenten daarom gevraagd in afstemming met de regio vóór 1 februari 2020 een inschatting van het aantal daklozen in de regio te maken en te komen tot een aanvullend plan van aanpak.

De samenstelling van de groep dak- en thuislozen in regio Breda is veranderd: het aandeel van mensen mét baan maar zonder huis en het aandeel van mensen die vanuit het buitenland instromen stijgt. Ook zien we dat de problematiek van de huidige daklozen complexer is.

De groei in de vraag naar zorg, begeleiding op weg naar een zelfstandig leven, staat nog eens extra onder druk omdat er op de huidige woningmarkt maar beperkte mogelijkheden zijn om door te stromen naar zelfstandige woningen. Dit terwijl in de afgelopen jaren de maatschappelijke opvang maar ook de GGZ een transformatie doormaken van intramurale naar meer ambulante zorg en begeleiding.

In de regio Breda is sinds maart 2008 (start Stedelijk Kompas) met partners een stevige, integrale aanpak ontwikkeld en fors geïnvesteerd om dak- en thuisloosheid tegen te gaan. We hebben met deze aanpak het aantal 'feitelijk daklozen' flink kunnen terugbrengen. De stijging zoals door het CBS gerapporteerd hebben we in regio Breda daarmee kunnen temperen. Juist door in onze aanpak de beweging van opvang naar (crisis-)woningen in de wijk (Dannenberg) al te maken. Desondanks herkennen we helaas de landelijke trends ook in onze regio.

In de regio Breda staan we er voor dat we mensen een duurzame oplossing bieden en geen draaideur-oplossingen. Daarom was er ook een stevige bijdrage van gemeente Breda in haar regio met het vinden van passende én duurzame oplossingen voor bewoners van Fort Oranje.

We zien nu in de praktijk dat om terugval te voorkomen er betere voorwaarden nodig zijn om dak- en thuislozen écht duurzaam herstel te bieden. Dat vraagt méér dan enkel iemand van de straat halen. Het knelt bij tijdige signalering, een duurzame en intensieve begeleiding (waaronder naar werk) en voldoende passende woonmogelijkheden.

We nemen de oproep van de staatssecretaris zeer serieus: voor u ligt een versterkingsplan van de regio Breda waarmee we onze huidige integrale aanpak van dak- en thuisloosheid op deze punten gericht effectiever willen maken. Deze versterking is erop gericht om de beweging van opvang naar duurzaam wonen en participeren te realiseren. Daarin nemen we zelf onze eigen verantwoordelijkheid, maar zijn ook aanvullend landelijke middelen heel hard nodig.

Het vertrekpunt: wat hebben we al opgebouwd?

Visie en doel

Voor kwetsbare mensen die (dreigend) dak- of thuisloos zijn, is goede opvang en begeleiding beschikbaar zodat zij zo maximaal mogelijk kunnen participeren. Preventie, iedere (dreigend) dak- en thuisloze in begeleiding, met maatwerk vanaf dag één en diversiteit aan woon- en opvangmogelijkheden: daar staan de samenwerkende gemeenten en maatschappelijke partners in regio Breda voor. We stellen alles op alles om mensen te motiveren daar een persoonlijk passend traject voor aan te gaan. Wij stellen ons ten doel:

- alle geregistreerde dak- en thuislozen een passend traject te bieden;
- reguliere en duurzame huisvesting voor deze doelgroep te realiseren;
- dakloosheid ten gevolge van huisuitzetting terug te dringen;
- dakloosheid ten gevolge van detentie of klinische verblijf te reduceren;
- overlast ten gevolge van dakloosheid te minimaliseren.

De visie en uitgangspunten zijn vastgesteld in het eind 2017 door gemeenten in de regio Breda opgestelde kader 'Visie en Uitgangspunten Beschermd Wonen en Maatschappelijke Omvang'. Dit beleidskader is door alle gemeenteraden in de regio vastgesteld.

De doelgroep in beeld

In regio Breda vinden we dat alle mensen die (dreigend) dak- of thuisloos zijn, behoren tot de doelgroep van onze aanpak. Dan hebben we het over feitelijk daklozen, residentieel daklozen, dreigend en potentieel daklozen (sofaslapers). Doorgaans zijn dit mensen met een samengestelde zorgvraag als gevolg van psychische en/ of verslavingsproblematiek, verstandelijk beperking en/of schulden, die soms overlast veroorzaken en die zich soms crimineel gedragen. In de afgelopen jaren zien we echter een flinke toename van de complexiteit - en dus intensiteit- van de zorgvraag. De toename van complexiteit komt enerzijds voort uit de ingezette beweging in de (GGZ-) zorg naar extramuralisering, eigen regie en inzet van het sociaal netwerk. Juist dak- en thuislozen -doorgaans zonder sociaal netwerk- zijn gebaat bij laagdrempelige, altijd bereik- en beschikbare begeleiding zonder verwijsmomenten. De beweging van afbouw van beschikbare bedden in instellingen en afnemende beschikbaarheid van behandeling zoals voor verslavingszorg vanwege aangescherpte indicatiestelling, versterken dit. De toename van complexiteit komt anderzijds door uitstroom van een deel van de dak- en thuislozen die we op weg hebben kunnen helpen naar herstel en een stabiele woonomgeving. Daardoor ontstaat er een verdichting van de problematiek bij de groep die we, ondanks alle inspanningen, nog niet duurzaam van straat hebben kunnen helpen. Als gevolg van de te weinig beschikbare sociale huurwoningen laat de samenstelling van de doelgroep een stijging zien van het aantal economisch dak- en thuislozen zonder hulpvraag. Ook krijgen we uit het werkveld signalen van een stijging van het aantal dak- en thuisloze jongeren.

In bijlage 1 is de beschrijving van de doelgroep (dreigende) dak- en thuislozen voor regio Breda in beeld gebracht, aan de hand van het format van het ministerie VWS.

Het palet voorzieningen in beeld

In regio Breda werken we samen met de regiogemeenten op het gebied van maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingszorg met maatschappelijke partners, woningcorporaties samen aan een samenhangende keten aan voorzieningen voor (dreigend) dak- en thuislozen. Dit doen we via de **Thematafel Regio Breda** vangt op, waar uitvoeringpartners gezamenlijk de inhoudelijke en financiële verantwoordelijkheid invullen voor een gezamenlijke aanpak van dak- en thuisloosheid in regio Breda (bijlage 2). Gemeente Breda vervult de rol van centrumgemeente voor de maatschappelijke opvang. Kort gezegd maken de partners aan deze Thematafel het mogelijk dat we laagdrempelige inloopvoorzieningen bieden aan inwoners om anderen te ontmoeten, eenzaamheid te doorbreken, een luisterend oor te vinden, te activeren en (weer) ergens bij te horen. Ook leiden we cliënten toe naar passende opvang, zorg en ondersteuning door inzet van het straatteam, Bemoeizorg en maken we gebruik van ervaringsdeskundigheid.

Het Loket Centraal Onthaal is de spil in de aanpak; medewerkers bij dit loket zijn ervaren in het doorvragen en inschatten van de situatie van iemand die zich bij hen meldt. Daar waar het kan, geleiden zij iemand door naar voorliggende voorzieningen om verder afglijden naar dak- en thuisloosheid te voorkomen. Indien er meer nodig is, bepaalt de medewerker van het Centraal Onthaal de toegang, registreert de opvang en begeleiding van (dreigend) dak- en thuislozen. Zij geeft hen informatie en advies en geleidt door naar een hulpverleningsinstantie. Ook zetten we het netwerkoverleg Maatschappelijke Steunsysteem (MaSS) in om samen met partners mensen met complexe casuïstiek te bespreken om doorbraken te realiseren. Hiernaast geven we ondersteuning aan risicojongeren en investeren we in diverse activiteiten gericht op verslavingspreventie. Dit in aansluiting op ons breed aanbod van opvangvoorzieningen. Tot slot investeren we met Talentenfabriek de Faam (samenwerking van meerdere organisaties voor hun gezamenlijke cliënten) in het herstel en de ontwikkeling van dak en thuislozen. Cliënten worden begeleid om weer zicht op hun talenten te krijgen en zich op basis daarvan voor te bereiden op vormen van participatie (naar vermogen waaronder werk) in de samenleving.

Met dit samenhangende palet aan voorzieningen bieden we maatwerk tijdens de 'reis' die iemand kan doormaken als hij/zij (dreigend) dak- en thuisloos wordt of al is. Onze uitgangspunten daarbij zijn dat **niemand vrijwillig op straat leeft**, dat **de keuze voor ondersteuning en hulp daarom ook niet vrijblijvendheid** is en **een commitment van alle betrokkenen vraagt die gericht is op herstel**.

De reguliere aanpak om dak- en thuisloosheid in regio Breda te voorkomen staat en werpt zijn vruchten af. Door de uitbreiding en daarmee diversiteit van voorzieningen, is het aantal dak- en thuislozen dat feitelijk dakloos was, de afgelopen jaren flink afgenomen. Veel dak- en thuislozen die in 2008 feitelijk dakloos waren, verblijven nu in Housing First of een voorziening waar zij langdurig wonen. Breda was één van de pioniersgemeenten in Nederland met Housing First (2014). Dat heeft ertoe geleid dat er voortdurend een intensieve afstemming en samenwerking is tussen de maatschappelijk partners over maatwerk per client en geven we expliciet invulling aan het 'meedoen' en (re-)integreren van dak- en thuislozen in onze wijken.

Maatschappelijke opvang

INLOOPVOORZIENINGEN

WELKOM

Doelgroep Iedereen met veelal complexe problematiek uit de regio Breda die anderen wil ontmoeten of in beweging wil komen.

Waar Diverse locaties bij o.a. Annahuis, Augustinus parochie, Fameus, GGz Breburg, De Heiberg, SMO Breda, Tientjes, Mondiaal Centrum e.a.

VANGNET VOOR ZORGMIDJERS

STRAATTEAM SMO

Doelgroep Voor dak- en thuislozen die langdurig op straat leven en soms overlast veroorzaken.

Doel In contact komen met langdurig dak- en thuislozen en toeleiden naar hulp en begeleiding.

BEMOEIZORG

Doelgroep Mensen die zorgmijding zijn met complexe problemen op meerdere levensgebieden.

Doel Toeleiden naar zorg door middel van een outreaching aanpak.

PERSONEN

Doelgroep
(Dreigend) dak- of thuisloos / 18+ / problemen op verschillende leefgebieden / legaal verblijf / alleenstaanden / gezinnen / jongeren / zorgmijders.

LOKET CENTRAAL ONTHAAL

- Informatie en advies
- Doorverwijzing naar opvang en begeleiding
- Verstrekken van een briefadres

BEGELEIDING/BEHANDELING

- Zorg voor elkaar Breda
- Novadic-Kentron
- MEE
- GGZ
- Surplus
- Thema
- SMO

OPVANGVOORZIENINGEN

CRISISWONINGEN

JONGEREN

- Jongerenhuis (1 kamer)
- Villa Boerebont (6 trajecten)

ALLEENSTAANDEN

- Breda (7 studio's)
- Altena (2 studio's)

GEZINNEN

- Breda (8 woningen)
- Altena (1 woning)

DSV

GROEPSOPVANG

- 30 dag- en nachtopvang
- 20 winteropvang

DOORSTROOMVOORZIENING

Dag- en nachtopvang met begeleiding.
Winteropvang.
Doelgroep Alleenstaanden.
Criteria Cliënten die niet in aanmerking komen voor een crisiswoning.

CRISISWONINGEN SMO

Crisisopvang in een zelfstandige woning met begeleiding.
Doelgroep Gezinnen en alleenstaanden.
Criteria Zelfstandig wonen is haalbaar. Er zijn geen (financiële) belemmeringen waardoor uitstroom binnen 13 weken mogelijk is.

JONGERENHUIS SMO

Crisisopvang in een groepswoning met begeleiding.
Doelgroep Jongeren.
Criteria Zelfstandig wonen is haalbaar. Jongeren is leerbaar.

VILLA BOEREBONT

Crisisplekken met begeleiding op een beschermd wonen locatie.
Doelgroep Jongeren.
Criteria De jongere is dakloos. Daarbij is mogelijk sprake van een verstandelijke beperking en/of psychische problematiek en/of gedragsproblematiek.

BESCHERMD WONEN

GAARSHOF

Beschermd wonen.

Doelgroep Alleenstaanden met meerdere, complexe (vaak ook chronische) problematiek, maar geen chronische verslaving.

HOUSING FIRST

Beschermd zelfstandig wonen.

Doelgroep langdurig dak- en thuislozen met psychiatrische problematiek en/of een verslaving.

DE VLIET

Beschermd wonen.

Doelgroep Chronisch verslaafden met veelal psychiatrische problematiek.

BESCHERMD WONEN IN DE WIJK

Beschermd zelfstandig wonen.

Doelgroep Individuen die een intensieve ondersteuningsvraag hebben met veel ongeplande zorg/begeleiding.

Criteria Alleenstaand en niet in staat zelfstandig te wonen. Aangewezen op zorg.
Aantal plekken 92.

Criteria langdurig dakloos, in staat om zelfstandig te wonen, accepteren een bepaalde mate van begeleiding, geven geen overlast, passen niet of voelen zich niet thuis binnen andere bestaande voorzieningen / groepsongeschikt.
Aantal plekken 35.

Criteria Alleenstaand, niet in staat zelfstandig te wonen. Actueel verslaafd aan middelen (harddrugs en/of alcohol).
Aantal plekken 48.

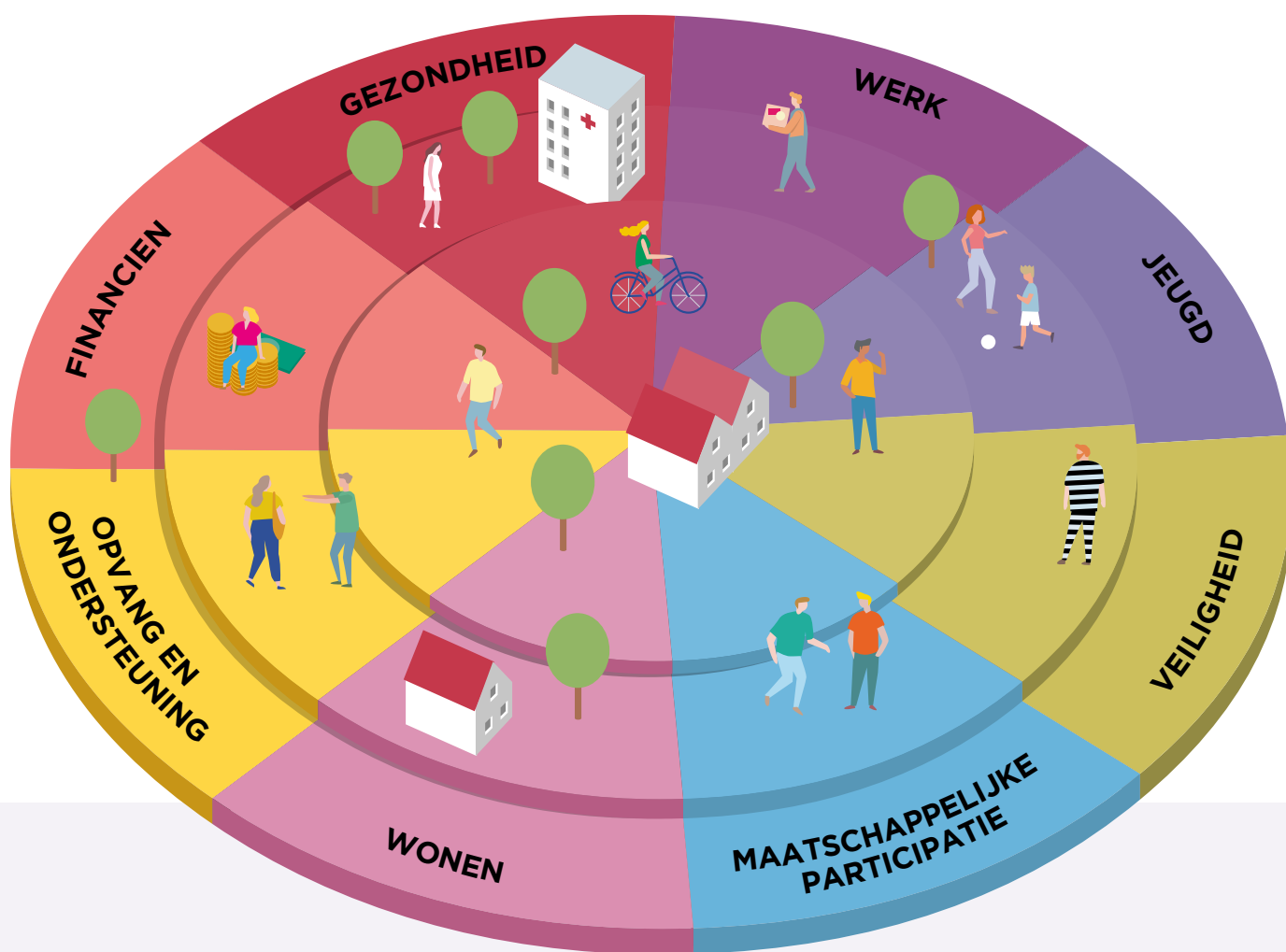
Criteria In staat om zelfstandig te wonen met intensieve begeleiding.
Aantal plekken Diverse begeleidingsplekken bij verschillende aanbieders.

WONEN MET BEGELEIDING

- > Convenant woningen (wonen met begeleiding)
- > Woningen via SMO met ambulante begeleiding zoals langdurig wonen (huurschuld), omklapwoningen en jongerenstudio's

WONEN

- > Particuliere woningmarkt
- > Klik voor wonen

De uitdaging! Huidige aanpak in lijn brengen met ontwikkeling van groep dak- en thuislozen

We zijn tevreden over wat we al hebben bereikt, maar het effect van de geschetste maatschappelijke trends en ontwikkelingen op de groei en samenstelling van de groep dak- en thuislozen, bieden dagelijks uitdagingen die om versterking vragen van onze bestaande aanpak.

We hebben scherp in beeld waar we kwaliteit moeten toevoegen of versterken: versterking van preventie en vroegsignalering, het verstevigen van mogelijkheden voor dak- en thuislozen om mee te doen in de samenleving en een kwaliteitsimpuls in het aanbod van woningen en opvangvoorzieningen in regio Breda. Op maat kwaliteit toevoegen aan onze bestaande integrale aanpak. Hiervoor doen we een beroep op middelen die nu landelijk beschikbaar komen, hieronder staan ze uitgewerkt.

Ik ben tijdig in beeld

Om tijdig de juiste zorg en ondersteuning te bieden, is het van belang dat (potentieel) dak- en thuislozen tijdig in beeld zijn. Met de huidige aanpak hebben we de feitelijke en residentiele groep dak- en thuislozen die met een persoonlijk plan in begeleiding zijn goed in beeld. Maar de (potentiele) groep is groter dan dat. We zien dan ook noodzaak en mogelijkheden om met extra inspanning dak- en thuisloosheid eerder te signaleren.

Monitoring doelgroep

Niet alle (potentiele) dak- en thuislozen in onze regio zijn in beeld. Er zijn signalen dat er steeds meer thuislozen zijn, waaronder vooral zwerfjongeren (zie hieronder), die van bank naar bank hoppen en geen gebruik willen maken van de huidige dag- en nachtopvang. Daarnaast geldt ook dat niet alle dak- en thuislozen zich melden bij het Loket Centraal Onthaal. Of dat soms daklozen voortijdig bij de dag- en nachtopvang vertrekken zonder vervolg-traject/woning. Ondanks de outreachende inzet van het straatteam, bemoeizorg en het meldpunt voor Zorg en Overlast en maatschappelijke organisaties hebben we de (potentiele) doelgroep dus nog niet volledig in beeld. We maken ons met name zorgen over de zorgwekkende zorgmijders die dak- en thuisloos zijn. Er is behoefte aan ogen en oren, die naast registratiesystemen en databestanden letterlijk op straat zicht houden op de ontwikkeling van de (potentiele) groep dak- en thuislozen.

<i>Wat willen we versterken?</i> Vroegsignalering van (dreigende) dak- en thuislozen. Dat doen we door: • het verbinden van diverse organisaties die outreachend werken (straatteam, jongerenwerk, bemoeizorg, jeugdhulp/zorgorganisaties met als doel (dreigend) dak- en thuislozen toe te leiden via Centraal Onthaal naar passende hulpverlening cq woningen. • meer zicht en regie op de doelgroep; we stellen daarvoor twee extra regisseurs aan die met mandaat ook middelen hebben om bij complexe zorg- en/of woonvraag een doorbraak mogelijk te maken.
<i>Wat is de planning?</i> In het 1ste kwartaal 2020 worden de regisseurs aangesteld. Na 1 jaar, wordt deze werkwijze geëvalueerd.
<i>Welke investering vraagt het?</i> € 150.000
<i>Wel / geen beroep op landelijke middelen?</i> Deze investering pleegt regio Breda zelf ten laste van eigen middelen.

Aanpak Zwerfjongeren

De opvallende groei van de groep zwerfjongeren is landelijk zeer actueel. Een goed inzicht in de omvang van deze doelgroep (18-27 jaar) is er in de regio Breda nauwelijks. Maatschappelijke partners signaleren echter wel dat deze jongeren er zijn, maar constateren ook dat ze zich niet lijken te melden bij de huidige voorzieningen (zoals Centraal Onthaal/inloopvoorzieningen) en daarom zijn ze in onze monitoring niet goed terug te vinden. We vertrouwen op de signalen uit het werkveld en willen komend jaar deze groep beter in beeld krijgen en met hen gezamenlijk verkennen welke vormen van begeleiding/voorzieningen bij hen passen:

1. Wonen - een eigen veilige en betaalbare woonplek. Zonder dak boven je hoofd lukt het niet om te werken aan je toekomst, of het nu gaat om werk of onderwijs.
2. Inkomen - dit verzekert jongeren van een behoorlijke levensstandaard en voorkomt schulden.
3. Onderwijs en werk - dit biedt jongeren perspectief op werk en een financieel zelfstandig leven.
4. Passende begeleiding - om het leven naar eigen vermogen en met eigen talent op orde te brengen.

<i>Wat willen we versterken?</i> 1. Inzet budgetbeheer inclusief begeleiding wordt als onderdeel van bepaalde trajecten gestimuleerd voor jongeren die onder specialistische 'jeugdhulp' vallen en verblijven in een instelling. Indien de gemeente redenen heeft om te denken dat een jongere niet financieel zelfredzaam is. Indicatoren: eerder dakloos geweest, eerder schulden, ziektekostenpremie niet betaald etc. We gaan onderzoeken hoe groot de omvang van deze groep is en brengen in beeld wat de consequenties zijn voor de uitvoering. 2. Het werken met buddy's of mentoren (waaronder ervaringsdeskundigen) wanneer in het eigen netwerk geen persoon beschikbaar is voor ondersteuning. Een relatie opbouwen met de doelgroep is de sleutel voor succes. Door het wantrouwen dat is ontstaan t.a.v. (zorg)organisaties zou een onafhankelijk persoon in de vorm van een buddy of mentor meer kunnen bereiken. 3. Een jongerenregisseur met als thema 18- en 18+: één aanspreekpunt voor de dak- en thuisloze jongere tussen de 16-27 jaar op het gebied van regelgeving, die de benodigde ondersteuning op alle levensgebieden coördineert. Verkennen welke rol deze regisseur kan spelen voor jongeren die via vroegsignalering in beeld komen. 4. Een apart inlooppunt/gebouw inrichten voor jongeren. Jongeren melden zich meestal niet bij de reguliere hulpverlening en loket Centraal Onthaal. Ook maken zij meestal geen gebruik van de huidige jongerencentra. 5. Verbeteren samenwerking zorgaanbieders/medewerkers Jeugd/Wmo/Participatie m.b.t. 18- en 18+. Het gebeurt nog dat jongeren niet goed voorbereid worden op de overgang naar 18 jaar. Er is een "praatplaat" ontwikkeld die hulpverlenende instanties/ medewerkers moet helpen bij het tijdig voorbereiden op deze overgang. We willen deze meer onder de aandacht brengen bij zorgaanbieders

<i>Wat is de planning?</i> Start en uitvoering in 2020
<i>Welke investering vraagt het?</i> 1. Regulier 2. € 37.500 3. Regulier 4. € 100.000 5. Regulier
<i>Wel / geen beroep op landelijke middelen?</i> Ad 1, 3 en 5 Deze investering pleegt regio Breda zelf ten laste van eigen middelen. Punt 2 en 4 Regio Breda doet beroep op landelijk investeringsmiddelen

Versterken van preventie en vroegsignalering

De rol van (huur-)schulden in het dak- en thuisloos worden en blijven, is zo groot, dat preventie en vroegsignalering van schulden een veel sterker accent in de integrale aanpak verdient. Het is belangrijk om in een zo vroeg mogelijk stadium te signaleren dat het niet goed gaat met de (financiële) zelfredzaamheid van iemand. Voor het signaleren van problemen van en bieden van hulp aan kwetsbare inwoners maken we in de regio onder andere gebruik van de wijkteams/Wmo, het straatteam, bemoeizorg en het Meldpunt Zorg & Overlast. We hebben met woningcorporaties afspraken over uithuiszettingen en doen met aanpakken zoals 'VroegEropAf' al veel met betrekking tot het voorkomen van schuldenproblematiek en vroegsignalering van schulden in de regio. Maar we zien meerwaarde van het uitbouwen van deze aanpak naar nieuwe partners en het inzetten van ervaringsdeskundigheid daarin. Ook gaan we het voor een huurder die een uitkering van de gemeente heeft en in een complexe situatie verkeert, mogelijk maken dat de huur in bepaalde omstandigheden automatisch via de gemeente wordt betaald aan de verhuurder. Denk aan personen met een uitkering die qua woning en huur in urgentie omstandigheden verkeren. Op deze manier voorkomen we huisuitzettingen naar aanleiding van een huurschuld.

<i>Wat willen we versterken?</i> 1. We rusten scholen (ouders en docenten) en werkgevers gericht toe op het signaleren van armoede en schulden. 2. Uitbreiding van 'Vroeg eropaf' met partijen zoals zorgaanbieders (o.a. huisartsen) en het onderwijs. 3. Invoering door gemeente van automatische betaling van huur ten laste van gemeentelijke uitkering
<i>Wat is de planning?</i> Start en uitvoering in 2020 en 2021
<i>Welke investering vraagt het?</i> Binnen reguliere capaciteit en middelen
<i>Wel / geen beroep op landelijke middelen?</i> Deze investering pleegt regio Breda zelf ten laste van eigen middelen.

Aanpak 'Wakkerschudders'

Actieonderzoek door het instituut voor Publieke Waarden heeft laten zien dat zich voorafgaand aan daadwerkelijke huisuitzettingen, zich gelegenheden voordoen waarop de betreffende mensen 'wakker geschud' kunnen en moeten worden om de dreigende dakloosheid te voorkomen. Op deze cruciale momenten is het wenselijk dat met betrokkene een plan gemaakt wordt waarbij alle hiervoor genoemde belemmerende aspecten uit het leefdomein aangepakt worden. Om daar een extra impuls aan te geven stellen gemeente en corporaties 2 'wakkerschudders' aan die daar als casemanager in nauw contact met betrokkenen vorm en inhoud aan gaan geven. Beoogd wordt een verdere daling van het aantal huisuitzettingen.

<i>Wat willen we versterken?</i>
In 2020 gaan we 35 mensen actief begeleiden opdat de dreigende huisuitzetting voorkomen wordt.
<i>Wat is de planning?</i>
Invoering per 2020
<i>Welke investering vraagt het?</i>
€ 150.000 jaarlijks
<i>Wel / geen beroep op landelijke middelen?</i>
Regio Breda doet beroep op landelijk investeringsmiddelen.

Ik kan volwaardig meedoen

Iets minder dan de helft van de daklozen werd in de drie jaar voorafgaand aan hun registratie (CBS) geconfronteerd met geestelijke gezondheidsproblemen. Er is een duidelijke wisselwerking tussen psychische gezondheid en werk. Werk laat psychische klachten over het algemeen afnemen. Andersom is aangetoond dat langdurig aan de kant van samenleving en arbeidsmarkt staan, al dan niet met een uitkering, een oorzaak van psychische klachten kan zijn. Zeker bij een combinatie van problemen op verschillende terreinen, zoals financiën, opvoeding en huisvesting (dakloosheid), weten mensen vaak niet meer waar te beginnen. Dat kan leiden tot bijkomende psychische aandoeningen. Het is dan ook belangrijk om te voorkomen dat lichte problemen verergeren. Maar ook om zorg te dragen voor een stapsgewijze opbouw van een zelfstandig wonen en leven na een periode van dak- en thuisloosheid.

Werken naar vermogen

In onze regio zijn tal van maatschappelijke partners actief in het begeleiden van kwetsbare inwoners naar werk. Sinds 2015 investeren een aantal maatschappelijke partners gezamenlijk (SMO Breda, GGZ Breburg, ONS Label Breda) in het begeleiden van dak- en thuislozen naar participatie en werk. In vergelijking met 10 jaar geleden zijn er veel meer mogelijkheden voor dak- en thuislozen met complexe problematiek om een bijdrage te leveren aan de samenleving (participatie en werk. Maar bij aanvang bleek dit echt on-ontgonnen gebied. Met de start van Talentenfabriek de Faam onder het label 'Ik wil meedoen', is daar verandering in gekomen. De samenwerking van GGZ Breburg en SMO Breda met ONS label heeft ook geleerd hoe lang en kwetsbaar de weg voor een dak- en thuisloze om bij werk uit te komen.

Bij deze sterke economisch markt, is de beeldvorming dat iedereen snel aan een baan moet kunnen komen. Echter voor een deel van de groep dak en thuislozen behoort dat, is onze ervaring, niet tot de mogelijkheden. Er is een wisselwerking tussen psychische problemen en dakloosheid en tussen dakloosheid en werk. Een deel van deze doelgroep is juist niet in staat eerst de basis op orde te maken. Zij moeten terwijl de basis niet op orde is, aan de slag. Dat kun je alleen verwezenlijken als je eerst plaatst (bij een werkgever) en daar ter plekke individueel begeleidt. Daarmee wordt een deel van doelgroep uitgesloten van deze regulier re-integratiemogelijkheden. Met grotere kans op terugval momenten en behoefte aan hulpverlening. Dit terwijl de cliënten aangeven dat de kwaliteit van hun leven door die participatie wel is toegenomen. Daarom willen we voor hen deze mogelijkheden open houden en met aandacht voor psychische problematiek (onder andere inzet van IPS-trajecten) in 2020 samen met de Talentenfabriek/ik wil meedoen, het Werkgevers Servicepunt en Voorzieningen voor daginvulling (Wmo) zo'n 15 mensen uit deze doelgroep begeleiden naar zinvolle, duurzame participatie en liefst -uiteindelijk- naar betaald werk.

<i>Wat willen we versterken?</i>
In 2020 gaan we 15 mensen uit de doelgroep begeleiden naar duurzame, zinvolle participatie en werk.
<i>Wat is de planning?</i>
2020
<i>Welke investering vraagt het?</i>
€ 150.000
<i>Wel / geen beroep op landelijke middelen?</i>
Regio Breda doet beroep op landelijk investeringsmiddelen.

Project Springplank

Voor de complexere, niet-zelfredzame groep dak- en thuislozen, verkennen we of de aanpak Springplank voor regio Breda een meerwaarde kan bieden. Het project Springplank is een publiek-private samenwerking, die dak- en thuislozen een **woning én werk** biedt door het centraal stellen van participatie en resultaatgerichtheid. Het gaat om de doelgroep dak- en thuislozen die niet zelfredzaam is, zijn/haar leven niet kan overzien, dit niet heeft geleerd en/of wordt meegezogen in niet-steunende netwerken. Daarnaast is er sprake van problematische schulden. Een belangrijke randvoorwaarde is: middelengebruik of psychisch functioneren is niet beperkend voor het volhouden van werk.

<i>Wat willen we versterken?</i>
Meer dak- en thuislozen hebben werk en een woning
<i>Wat is de planning?</i>
Verkenning in Q1 2020 en mits positieve verkenning start uitvoering Q2
<i>Welke investering vraagt het?</i>
25 trajecten op jaarbasis. Kosten in 2020 € 370.000
<i>Wel /geen beroep op landelijke middelen?</i>
Regio Breda doet beroep op landelijk investeringsmiddelen

Investeren in ontmoeten en maatschappelijke participatie

In de regio Breda willen we dat burgers zo veel als mogelijk zelfstandig in de wijk kunnen wonen en een zo normaal mogelijk bestaan op kunnen bouwen (conform advies commissie Dannenberg). We constateren echter dat kwetsbare burgers die uitstromen uit maatschappelijke opvang of beschermd wonen, niet vanzelf beschikken over een (groot) sociaal netwerk, zinvolle invulling van hun dag en niet altijd kunnen rekenen op sympathie en betrokkenheid van buurtgenoten. Daarnaast hebben zij een verhoogd risico op problematiek zoals uitsluiting en eenzaamheid met grote risico's op terug val en dus kapitaalvernietiging. Wij vinden het van groot belang dat er draagvlak en betrokkenheid is van inwoners bij kwetsbare buurtgenoten.

Vanaf 2015 maken we er werk van dat dak- en thuisloze cliënten in de herstelondersteuning op persoonlijk niveau uitgedaagd worden om te werken aan het leggen van contacten in buurt. Echter is het ook van belang om in de wijk voorwaarden te creëren waardoor zij aansluiting vinden bij andere burgers en lotgenoten. We zijn in 2019 gaan experimenteren met het bouwen van sociale netwerken /lotgenoten contact groepen (met behulp van o.a. buurtcirkels en buurtpleinen) rond dak- en thuislozen die weer zelfstandig gaan wonen in wijken. Twee medewerkers van de Stichting Maatschappelijke Opvang zijn op zoek gegaan naar vitale netwerken die in buurten en wijken aanwezig zijn. Zij begeleiden de ex-daklozen hier naartoe zodat ze via en met deze informele contacten zich zelf beter leren redden (buren, verenigingen, ontmoetingscentra). De resultaten van deze aanpak zijn hoopgevend en duurzaam. We willen de aanpak bestendigen en uitbreiden. Om deze buurtaanpak te versterken hebben we onze inloopvoorzieningen nodig. Met hen maken we een slag in de kwaliteit en de samenwerking.

De regio Breda is daarnaast erg trots op de Talentenfabriek De Faam. Dit is de plek waar mensen die verblijven in de maatschappelijke opvang voorzieningen (waaronder dag en nachtopvang) of gebruik maken van GGZ organisaties of Fameus (organisatie voor ervaringsdeskundigen) overdag in groepsverband kunnen werken aan hun talenten en hun herstel. De Faam is eveneens opgezet als een experiment. We zien inmiddels dat het aanbod meerwaarde heeft voor de bezoekers én dat andere Bredanaars er ook graag komen. We geven een locatie zoals De Faam dus een permanente plek in ons voorzieningenpalet en kijken of het mogelijk is dergelijke groepsactiviteiten op locatie in de regio in samenwerking met de maatschappelijke organisaties ook van de grond te krijgen.

Wat willen we versterken?

Bestendigen van de inzet op het wonen in de wijk met toegang tot verenigingsleven, informele netwerken, inloopvoorzieningen en groepsactiviteiten voor uitstromers uit dakloosheid. In stand houden en uitbreiden van aanbod van Talentenfabriek De Faam in de regio.

Wat is de planning?

Start in 2020

Welke investering vraagt het?

1. € 150.000
2. € 180.000

Wel / geen beroep op landelijke middelen?

1. Regio Breda doet beroep op landelijk investeringsmiddelen.
2. Regio Breda doet beroep op landelijk investeringsmiddelen.

Er is een passende woning voor mij

Er is een groeiende groep woningzoekenden die nu géén duurzame huisvesting heeft maar ook géén gebruik mag of wil maken van de opvangvoorzieningen of woningen. Dat komt omdat er een tekort aan betaalbare huurwoningen beschikbaar is. Daarmee lopen mensen die acuut een sociale huurwoning nodig hebben risico op dak- en thuisloosheid. Lopen opvangvoorzieningen vol, omdat dak- en thuislozen die toe zijn aan wonen (met begeleiding) niet door kunnen stromen. Tot slot zien we een groep dak- en thuislozen die vanwege hun schulden niet in aanmerking komen voor sociale huurwoningen (Klik voor Wonen). Daardoor zien we:

- Een flinke stijging van het aantal economisch dak- en thuislozen zonder zorgvraag. Zij hebben behoefte aan snelle doorgeleiding naar een geschikte huurwoning, waar -afgezien van de wachtduur- op dit moment een tekort aan is.
- Behoeftte aan woningen inclusief begeleiding voor jongeren die vanuit de (gesloten) jeugdzorg terugkomen en hun eigen bestaan weer opbouwen.
- Een flinke stijging van het aantal dak- en thuislozen met een complexe zorgvraag. Daar zijn passende woningen met begeleiding voor nodig zoals bv. Housing First, maar de vraag overstijgt het huidige aanbod aan plekken.
- Een flinke stijging van het aantal dak- en thuislozen met een complexe zorgvraag waarvoor dat reguliere huisvesting niet passend is door afwijkende woonbehoeften of afwijkend gedrag wat voor overlast kan zorgen in wijken en buurten.
- Dat na jaren van intensieve inzet, voor een beperkte groep mensen geldt dat zij niet meer te handhaven zijn in de eigen woonomgeving omdat zij bovenmatige woonoverlast veroorzaken en structureel zorgmijdend zijn. Vaak is er ook sprake van verslavingsproblematiek en/of psychische problematiek.

Een cruciale randvoorwaarde voor begeleiding vanuit dak- en thuisloosheid naar volwaardig herstel, is beschikbaarheid **van voldoende geschikte betaalbare woningen** met passende begeleiding voor de mensen die uit de maatschappelijke opvang willen en kunnen stromen. In 2020 werkt de regio Breda mee aan het programma Weer Thuis van Platform 31. In dit landelijk programma zijn VNG, Aedes, Leger des Heils en Federatie Opvang aan de slag om passende woningen met begeleiding te realiseren om uitstroom uit opvang te stimuleren. In de regio worden in 2020 met woningbouwcorporaties, zorgaanbieders en gemeente concrete afspraken gemaakt over aantallen en wat nodig is om deze mensen goed te huisvesten en te ondersteunen teneinde weer mee te kunnen doen in de samenleving.

De schaarste aan voldoende geschikte betaalbare woningen is echter zo groot, dat naast deelname aan dit landelijke programma, ook specifiekere maatregelen op korte en middellange termijn in regio Breda nodig zijn om een passend antwoord te bieden op de hierboven geschetste knelpunten.

Diverse acties zijn al ondernomen zoals het inkorten/versnellen van procedures en oprichting van een Taskforce versnellingsopgave. We bieden ook tijdelijke oplossingen omdat een deel van de woningzoekers, met name bij dak- en thuisloosheid, snel een woning nodig heeft. Een tijdelijk aanbod aan woonruimte kan namelijk bijdragen om op korte termijn (meer) tempo te maken in de bouw en bestaande woningtekorten te verminderen. Hiernaast zetten we in op de volgende versterkingsmaatregelen.

Pilot 'Onder de Pannen' voor economisch dak- en thuislozen

In regio Breda zien we ook een groeiende groep dak- en thuislozen met inkomen maar zonder thuis, sociaal netwerk of zorgvraag; de economische daklozen. Voor deze mensen is er nauwelijks snel een passende huurwoning of woonvoorziening beschikbaar. Daarom wil Stichting de Herberg Breda via legale onderhuur een project voor tijdelijke huisvesting en opvang 'Onder de Pannen' starten. Het gaat vooral om mensen die door verlies van hun baan of door scheiding op straat terecht komen. Het doel van het project is om mensen snel, tijdelijk onderdak te bieden, zodat zij niet verder afglijden en afhankelijk raken van hulpverlening en mogelijk van de (dure) maatschappelijke opvang. Deze nieuwe daklozen willen zij tijdelijk (max. 11 maanden) onderbrengen bij Bredanaars die een kamer beschikbaar hebben en bereid zijn een mede-Bredanaar hulp te bieden. De dakloze ontvangt een tijdelijk huurcontract van maximaal 11 maanden. Degene die onder dak gebracht wordt, betaalt hiervoor een onkostenvergoeding.

<i>Wat willen we versterken?</i>
Realiseren van woonruimte voor economisch daklozen via een pilotproject 'Onder de Pannen'.
<i>Wat is de planning?</i>
Start voorbereidingen 3de kwartaal 2020, start pilot 4e kwartaal 2020. In 2021 besluitvorming vervolg pilot op basis van evaluatie eerste jaar.
<i>Welke investering vraagt het?</i>
€ 68.000 aan opstartkosten
<i>Wel / geen beroep op landelijke middelen?</i>
Regio Breda doet beroep op landelijk investeringsmiddelen

Uitbreiding Housing First

Sinds 2015 werken we in de aanpak tegen dak- en thuisloosheid vanuit het principe Housing First. Bedoeld voor mensen met ernstige psychiatrische problemen en/of een verslaving die al langere tijd dakloos zijn. Het doel van Housing First is om efficiënte hulp te bieden vanuit een woning, geheel afgestemd op de behoefte van de bewoner. Door intensieve begeleiding verbetert het leven van de bewoner stap-voor-stap waardoor hij of zij ook weer zin krijgt in andere dingen. Een cliënt heeft een persoonlijke begeleider. Deze mentor komt meerdere dagdelen per week langs om te kijken of het goed gaat en helpt waar nodig. De aanpak werkt goed omdat Housing First tevens bijdraagt bij aan de normalisatie van het wonen. Het maakt 'een dakloze' direct 'een buurtbewoner'. En dat bevordert de sociale integratie van deze groep mensen.

<i>Wat willen we versterken?</i>
5 extra plekken Housing First (inclusief intensieve begeleiding)
<i>Wat is de planning?</i>
Gedurende 2020 uitbreiding met 5 plekken
<i>Welke investering vraagt het?</i>
€ 150.000 (€ 30.000 x 5 plekken)
<i>Wel / geen beroep op landelijke middelen?</i>
Regio Breda doet beroep op landelijk investeringsmiddelen

Maatregelen uitbreiden (tijdelijke) beschikbare woningen

Er is sprake van een groeiende groep dak- en thuisloze woningzoekenden die geen duurzame huisvesting heeft en geen gebruik mag of wil maken van de opvangvoorzieningen (zie in de introductie hierboven al uitgebreid toegelicht). Door toename van verschillende groepen woningzoekenden en daaraan gekoppeld langere wacht- en zoektijden is een tekort aan betaalbare huurwoningen ontstaan. Daarnaast heeft een groep woningzoekenden op dit moment, afgezien van de wachtduur, geen toegang tot deze reguliere woningmarkt. En voor een deel van deze groep woningzoekenden geldt dat reguliere huisvesting niet passend is door afwijkende woonbehoeften of afwijkend gedrag wat voor overlast kan zorgen in wijken en buurten. Door deze factoren is een grote groep woningzoekenden sinds jaren aangewezen op de informele woningmarkt, met alle gevolgen van dien. Vanuit de gedachte dat iedereen een menswaardig bestaan verdient en dat huisvesting daarbij noodzakelijk is, vinden we dit zeer onwenselijk. Daarom is regio Breda in gesprek met het Rijk over de woningimpuls, om structurele uitbreiding van het aantal woningen te bewerkstelligen. Om de nood op de woningmarkt zo snel mogelijk op te lossen zijn diverse acties ondernomen zoals het inkorten/versnellen van procedures, is een taskforce versnellingsopgave opgericht, zijn prijsvragen uitgeschreven en is er een Bredase 100-dagenaanpak. Verder wordt alleen in Breda gewerkt aan de versnelde realisatie van 6.000 woningen, waarvan 1.200 sociale huurwoningen.

Het realiseren van woningen kost echter tijd en met name bij ingrijpen op dak- en thuisloosheid is snel een woning nodig heeft. Een tijdelijk aanbod aan woonruimte draagt bij aan het op korte termijn (meer) tempo maken in de bouw en de vermindering van bestaande woningtekorten. Met de woningbouwcorporaties liggen er nu dan ook twee plannen om daar concreet invulling aan te geven, waarbij nog gezocht wordt naar het sluitend maken van de investering.

In de eerste plaats kunnen we versneld 16 eengezinswoningen aan de Gageldonksestraat in Breda beschikbaar maken voor maximaal 16 x 4 bewoners. Deze woningen willen we, geïnspireerd op de succesvolle aanpak **Kamers met Aandacht**, in het bijzonder voor jongeren waarbij de relatie met de (jeugd-)zorginstellingen van belang is, realiseren. Het is daarbij intentie te komen tot een zo zelfstandig mogelijke woonvormen, die wel individuele begeleiding, mentorschap van bewoners vergt en sociaal beheer van het complex omwille van de leefbaarheid in de buurt.

Daarnaast willen we minimaal 100 tijdelijke woningen versneld realiseren, maar daarbij is (bijvoorbeeld verwerving gronden, versneld bouwrijp maken,...) een landelijke bijdrage noodzakelijk.

Wat willen we versterken?

1. Beschikbaar maken van 16 woningen voor (dreigend) dak- en thuislozen inclusief begeleiding, waaronder jongeren.
2. Realiseren van 100 tijdelijke woningen voor de doelgroep (dreigend) dak- en thuislozen die niet terecht kunnen op de reguliere woningmarkt vanwege wachttijden, afwijkende woonbehoeften en/of gedrag.

Wat is de planning?

1. 2020
2. 2020/2021

Welke investering vraagt het?

1. € 250.000 (sociaal beheer) + € 160.000 (16 x € 10.000, geschikt maken woningen)
2. € 1,5 mln (100 woningen maal € 15.000)

Wel / geen beroep op landelijke middelen?

1. Regio Breda doet beroep op landelijk investeringsmiddelen.
2. Deze investering pleegt regio Breda zelf ten laste van eigen middelen.

Onderzoek financiële en ruimtelijke haalbaarheid woonvorm hoog complexe doelgroep

Er zijn mensen die niet meer te handhaven zijn in de eigen woonomgeving doordat zij bovenmatige woonoverlast veroorzaken, zorg mijdend zijn én niet (meer) kunnen verblijven in een reguliere woning en woonomgeving en of bestaande opvang- of woonvoorzieningen. Vaak is er ook sprake van verslavingsproblematiek en/of psychische problematiek. Het betreft een doelgroep

waarbij reeds intensieve inzet is gepleegd om hen te plaatsen binnen het huidige palet aan woonvormen, maar waarbij is gebleken dat zij hier niet passen. Gemeente Breda wil samen met de drie woningbouwcorporaties een haalbaarheidsstudie doen naar een woonvorm voor deze kleine, hoogcomplexere groep zorg mijdende dak- en thuislozen. Uitgangspunt hierbij is een kleinschalige permanente woonvorm met zelfstandige woonruimten (bijvoorbeeld 3-5 woningen), waarbij bewoners hun bestaande begeleiding meenemen met als doel stabiliseren. Er worden geen eisen gesteld worden aan de ontwikkeling van bewoners.

Wat willen we versterken?

1. Verkennen van mogelijkheden voor een woonvorm voor de hoog complexe groep dak- en thuislozen: mensen die niet meer te handhaven zijn in de eigen woonomgeving doordat zij bovenmatige woonoverlast veroorzaken, zorgmijdend zijn én niet (meer) kunnen verblijven in een reguliere woning en woonomgeving en of bestaande opvang- of woonvoorzieningen. Gemeente Breda verricht samen met de drie woningbouwcorporaties een haalbaarheidsonderzoek voor deze woonvorm. Het gaat om:
 - a. De financiële en ruimtelijke haalbaarheid van deze nieuwe woonvorm cq zelfstandige woonruimten
 - b. Een geschikte locatie /omgevingsanalyse inclusief randvoorwaarden
 - c. De gewenste beheervorm, taakverdeling en specifieke afspraken/randvoorwaarden passend bij deze woonvorm (o.a met betrekking tot begeleiding)
2. Realisatie woonvorm

Wat is de planning?

1. In 2020 start en uitvoering haalbaarheidsstudie
2. In 2020 besluitvorming over resultaten onderzoek. Afhankelijk van besluitvorming start realisatie 2021.

Welke investering vraagt het?

€ 50.000

Investering en exploitatie: PM

Wel / geen beroep op landelijke middelen?

1. Regio Breda doet beroep op landelijk investeringsmiddelen.
2. Deze investering pleegt regio Breda zelf ten laste van eigen middelen.

Er is passende zorg en opvang voor mij

Het palet aan opvangvoorzieningen voor dak- en thuislozen in Breda staat in de basis goed, maar op een paar onderdelen vraagt het om een kwaliteitsimpuls. De kwaliteit en opzet van het pand van de huidige dag- en nachtopvang is verouderd en is daarmee niet ondersteunend aan de vernieuwende aanpak die sinds 2013 is gericht op herstel en doorstroom. We zien dat een 'time-out' voorziening (Frits) voor dak- en thuislozen die weer zelfstandig een bestaan hebben opgebouwd, als lichte vorm enorm helpt om terugval te voorkomen. We zien in regio Breda dat de verslavingproblematiek (breed) toeneemt. We ervaren in de praktijk knelpunten in de keten van voorkomen, toeleiden naar zorg- zorg/behandeling, uitstroom en nazorg. Daarom willen we investeren in de kwaliteit van deze twee voorzieningen, zodat we met onze aanpak aansluiting houden met de ontwikkelingen in de groep dak- en thuislozen.

Nieuwbouw huidige dag- en nachtopvang naar 'Doorstroomvoorziening'

Voor een kleine groep met zeer complexe problematiek blijft de dag- en nachtopvang nodig, ook in de transitie naar een moderne en toekomstbestendige benadering van dak- en thuisloosheid. Het huidige pand voor de dag- en nachtopvang is echter verouderd, de functionaliteit van het huidige gebouw sluit niet meer aan bij de gemeentelijke visie en de technische staat matig. We willen dak- en thuisloze inwoners met complexe problematiek ondersteunen om hen zo maximaal mogelijk te laten meedoen in de samenleving. Rust en herstel van de cliënten bij noodzakelijke opvang is daarbij een belangrijke randvoorwaarde op de weg naar (opnieuw) zelfstandig wonen.

In 2019 is door de gemeenteraad ingestemd met een kredietvoting voor de realisatie. Er wordt uitgegaan van een sober, doelmatig en flexibel gebouw dat passend bij het huidige doel en een eventueel andere functie in de toekomst. Bij de indeling is rekening gehouden met de optimale indeling om te werken aan herstel; er is uitgegaan van 1 à 2 persoonskamers in plaats van de huidige slaapzalen en een extra verblijfsruimte. Daarnaast zijn er meerdere verdiepingen, zodat bepaalde groepen (bijv. verslaafden/ niet-verslaafden) gescheiden kunnen worden opgevangen. We verwachten dat door deze investering de cliënten sneller kunnen uitstromen uit de opvang. Vanwege de tragere doorstroming op dit moment en grotere instroom, is de groep dak- en thuislozen in de huidige dag- en nachtopvang groter geworden. De begeleiding (mentoren, wooncoaches) komt daarmee nu in de knel en verdient tijdelijk – tot realisatie van de nieuwe Doorstroomvoorziening – een impuls. Zodat nog steeds alle cliënten binnen 4-6 weken een plan te hebben om door te kunnen doorstromen naar (opnieuw) zelfstandig of beschermd wonen.

Wat willen we versterken?

1. Nieuwbouw dag- en nachtopvang 'Doorstroomvoorziening'; optimale indeling om te werken aan herstel, waardoor cliënten sneller door kunnen stromen naar (opnieuw) zelfstandig wonen
2. Begeleiding (wooncoaches en mentoren) van de grotere groep dak- en thuislozen in de huidige dag- en nachtopvang.

Wat is de planning?

2020 - ontwerp / bouwvoorbereiding + impuls extra begeleiding
 2021 - uitvoeringsfase + impuls extra begeleiding
 2022 - 2de kwartaal in gebruikname

Welke investering vraagt het?

1. € 4.800.000 kredietvoting en eenmalig € 355.500 t.b.v. investeringsreserve i.v.m. kapitaallasten.
2. € 150.000 (jaarlijks) extra begeleidingskosten vanwege groter aantal cliënten en trage doorstroom in DSV.

Wel / geen beroep op landelijke middelen?

1. Deze investering pleegt regio Breda zelf ten laste van eigen middelen.
2. Regio Breda doet beroep op landelijk investeringsmiddelen.

Respijthuis Frits

Fameus, Zorgbelang en Leystromen hebben in samenwerking met de gemeenten Baarle-Nassau, Breda en Tilburg een tijdelijke woonvoorziening gecreëerd voor mensen die problemen ervaren met maatschappelijke integratie, participatie en sociale inclusie. Deze tijdelijke woonvoorziening (zgn. respijtoorziening) is bedoeld om voor mensen een crisissituatie te voorkomen, herstel en inclusie te bevorderen. En op die manier problemen rondom wonen in de wijken terug te dringen, uithuiszetting en verward gedrag te voorkomen. In deze voorziening kunnen mensen werken aan een positieve leefstijl om beter te kunnen participeren in de samenleving.

Het project is ambitieus en innovatief. Op dit moment zijn er in de regio geen laagdrempelige voorzieningen waarin mensen - bij wie geen sprake is van een acute crisis - tijdelijk even tot rust kunnen komen en deel kunnen nemen aan herstelactiviteiten. Hierdoor neemt problematiek vaak onnodig toe. Dit leidt tot overbelasting van de omgeving en tot duurdere vormen van zorg zoals maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Dat wil dit initiatief voorkomen.

Bovendien is het de bedoeling dat vanuit dit initiatief participatie optimaal vorm krijgt. Mensen die in de Respijtoorziening logeren of hebben gelogeerd leveren een bijdrage aan dit initiatief.

Het onderhoud, het groen en de activiteiten die men gaat ondernemen, inclusief het organiseren daarvan, worden door allen samen opgepakt en uitgevoerd.

Zo zal een steeds grotere groep van mensen groeien die een bijdrage levert tijdens én na hun verblijf).

Omwonenden, (maatschappelijke) ondernemers en verenigingen uit de omliggende dorpen worden betrokken. De essentie is dat er een gevoel van eigenaarschap en verantwoordelijkheid ontstaat.

Belangrijke elementen om je in de maatschappij staande te houden.

Op dit moment wordt gewerkt aan een businesscase om structurele financiering te verkrijgen door de verschillende partners, waaronder de regio-gemeenten in Regio Breda en ook de zorgverzekeraar.

<i>Wat willen we versterken?</i>
Structureel maken van de respijtzorgvoorziening Frits.
<i>Wat is de planning?</i>
1e kwartaal 2020 concrete afspraken maken over inbedding
<i>Welke investering vraagt het?</i>
€ 80.000 per jaar
<i>Wel / geen beroep op landelijke middelen?</i>
Deze investering pleegt regio Breda zelf ten laste van eigen middelen.

Versterken ketenaanpak verslavingszorg/ GHB aanpak

We zien in regio Breda dat de verslavingsproblematiek (breed) toeneemt. We ervaren in de praktijk knelpunten in de keten van voorkomen, toeleiden naar zorg- zorg/behandeling, uitstroom en nazorg. De gemeente heeft met de uitbreiding van de taken in de Wmo en in het bijzonder het Beschermd Wonen meer zicht gekregen op de verslavingsproblemen bij kwetsbare mensen (licht verstandelijke beperking-problematiek, dubbele diagnose GGZ, verward gedrag) en het risico dat zij lopen op terugval als ze na behandeling hun leven weer op de rit willen krijgen.

In Breda ervaren we daarnaast op dit moment diverse knelpunten in de aanpak en ondersteuning aan GHB-verslaafden. Er zijn lange wachttijden voor detox en behandeling. Daarnaast hebben we geen tijdelijke en structurele opvangplekken voor GHB-verslaafden. De insteek is om met andere gemeenten in Brabant samen te werken aan een integrale aanpak van GHB-verslaafden, waaronder de mogelijkheid om crisisplekken te realiseren en woningen/beschermd wonen-voorzieningen met andere regio's uit te wisselen. Ook hebben we per 01/02/2020 een casusoverleg GHB ingericht om samen met partners sneller de doelgroep in beeld te krijgen en dienstverlening te kunnen bieden om escalatie te voorkomen.

We bespreken casuïstiek met betrekking tot GHB-verslaafden die dak- en thuisloos zijn en GHB verslaafden die nog zelfstandig thuis wonen. Om vroegtijdig GHB-verslaafden in beeld te krijgen en te ondersteunen, proberen dak- en thuisloosheid te voorkomen alsmede overlast te voorkomen c.q. te beperken.

<i>Wat willen we versterken?</i>
1. Samen met andere regio's B7 gemeenten + Nijmegen versterken ketenaanpak verslavingszorg/ GHB aanpak; realiseren van crisisplekken en uitwisseling van woningen/ beschermd wonen-voorzieningen met andere regio's. 2. Start 1/2/2020 Casusoverleg GHB; pilot van een jaar. 3. Herstart opvang GHB verslaafde in dag- en nachtopvang 15/1/2020 met inzet expertise verslavingszorgorganisatie.
<i>Wat is de planning? Zie boven</i>
<i>Welke investering vraagt het?</i>
€ 45.000 t.b.v. pilot casusoverleg GHB
€ 54.000 inzet expertise verslavingszorg in opvang
<i>Wel / geen beroep op landelijke middelen?</i>
Deze investering pleegt regio Breda zelf ten laste van eigen middelen.

De uitdaging samengevat: versterkende maatregelen en benodigde investering

Versterkende maatregelen	Investering Regio Breda	Landelijk investe- ringsbudget 2020
Ik ben tijdig in beeld		
Monitoring doelgroep	€ 150.000	
Aanpak zwerfjongeren		€ 137.000
Versterken preventie en vroegsignalering	regulier	
Aanpak 'wakker schudders'		€ 150.000
Ik kan volwaardig meedoen		
Werken naar vermogen		€ 150.000
Project Springplank		€ 370.000
Investeren in ontmoeten/participatie		€ 330.000
Er is een passende woning voor mij		
Pilot 'Onder de Pannen'		€ 68.000
Uitbreiding Housing First		€ 150.000
Uitbreiden (tijdelijke) beschikbare woningen	€ 1.500.000*	€ 410.000
Haalbaarheidsstudie hoogcomplexe groep	PM	€ 50.000
Er is passende zorg en opvang voor mij		
Nieuwbouw 'Doorstroomvoorziening' en extra begeleiding	€ 5.155.000	€ 150.000
Respijthuis Frits	€ 80.000	
Versterking keten verslavingszorg/GHB	€ 99.000	
Totaal	€ 6.849.000 + PM	€ 1.965.500

* In overleg met het Rijk in kader van versnelling woonopgave

**Reguliere aanpak dak- en thuislozen
(thematafel Regio Breda Vangt Op)**

€ 6.170.000

Bijlage 1

Format extra maatregelen en dak- en thuisloosheid

Format extra maatregelen dak- en thuisloosheid				
Feiten en cijfers - regionale problematiek				
Beschrijving algemene problematiek in de regio	Binnen de regio Breda zien we een stijging in het aantal dak- en thuislozen. Met name bij de groep economisch daklozen zien we dat er meer mensen dakloos worden door het ontbreken van betaalbare woningen. Daarnaast zien we dat de problematiek van de huidige daklozen complexer wordt. Ook voor de groep dak- en thuislozen met een complexe zorgvraag die binnen de reguliere huisvesting niet passen hebben we een tekort aan passende woonvormen.			
Welke concrete belemmeringen ervaart u bij het helpen bij de groep daklozen waar we het hier over hebben?	Tijdig in beeld - Niet alle (potentiele) dak- en thuislozen in onze regio zijn in beeld. Dit geldt met name voor de zwerfjongeren en de zorgwekkende zorgmijders. - Maatschappelijke partners signaleren dat er zwerfjongeren zijn, maar constateren ook dat ze zich niet melden bij de huidige voorzieningen. - Preventie en vroegsignalering van schulden wordt onvoldoende meegenomen in de integrale aanpak van (potentiele) dak- en thuisloosheid.	Volwaardig meedoen - We besteden onvoldoende aandacht aan het behouden van en in het begeleiden naar werk voor de doelgroep (potentieel) dak- en thuislozen. - We missen aanbod voor de complexere en niet-zelfredzame groep daklozen waarbij participatie centraal wordt gesteld en waarbij ingestoken wordt op zowel een woning als werk. - Dak- en thuislozen die uitstromen uit de maatschappelijke opvang beschikken meestal niet over een (groot) sociaal netwerk, een zinvolle dag invulling en kunnen meestal niet rekenen op een groot draagvlak en betrokkenheid van buurtgenoten. Hierdoor is er meer risico op uitsluiting en eenzaamheid.	Passende woning - Er is een tekort aan betaalbare huurwoningen. - Er is een tekort aan specifieke woonvoorzieningen voor jongeren die vanuit de (gesloten) jeugdzorg uitstromen. - Er is een tekort aan een passende woonvorm voor dak- en thuislozen met een complexe zorgvraag en begeleiding op maat (Housing First). - Er is een tekort aan een passende woonvorm voor dak- en thuislozen met een complexe zorgvraag en die door structureel zorgmijdend gedrag of overlast niet (meer) in de wijk kunnen wonen.	Passende zorg en opvang - De kwaliteit en opzet van de huidige dag- en nachtopvang is verouderd en is daarmee niet ondersteunend aan de aanpak gericht op herstel en doorstroom. - De gemeenten Baarle-Nassau, Tilburg en Breda hebben gezamenlijk een tijdelijke woonvoorziening gecreëerd voor mensen die problemen ervaren met maatschappelijke integratie, participatie en sociale inclusie. Het is een ambitieus en innovatief project die zijn meerwaarde heeft bewezen om problemen rondom wonen in de wijk en huisuitzettingen terug te dringen en verward gedrag te voorkomen. Er is echter geen structurele financiering voor het project. - De laatste tijd zien we de verslavingsproblematiek (breed) toenemen. We worden steeds meer geconfronteerd met GHB-verslaafden. In de regio Breda hebben we geen speciale aanpak, ondersteuning en opvang, voor deze groep terwijl deze complexe problematiek hier wel om vraagt.

Omvang doelgroep	Geschatte aantal
Geschatte aantal dak- en thuislozen in uw regio op peildatum 1 december 2019?	1320 personen. Dit aantal is een ruwe schatting verkregen uit onze eigen registratiesystemen en een uitvraag die we hebben gedaan onder verschillende maatschappelijke organisatie die allen met de doelgroep dak- en thuislozen te maken hebben.
Waarvan 18-27 jaar	264 jongeren
Waarvan 28 jaar en ouder	1056 volwassenen
Beschrijving van de doelgroep op andere relevante punten (denk aan geslacht, GGZ problematiek, verslavingsproblematiek, detentieverleden, enz.)	"In Breda vallen onder de doelgroep maatschappelijke opvang alle mensen die (dreigend) dak- of thuisloos zijn; feitelijk daklozen, residentieel daklozen, dreigend en potentieel daklozen. Onder deze laatste categorie verstaan we sofaslapers en mensen die verblijven op vakantieparken/ campings maar hier niet mogen wonen. Bij de groep feitelijk en residentieel daklozen zijn het vaak mensen met multiproblematiek: psychische en/ of verslavingsproblematiek, verstandelijk beperking, schulden, die overlast veroorzaken en soms met crimineel gedrag. We zien een stijging en toename van complexiteit van de problematiek. Debet daaraan is onder andere de afbouw van bedden in instellingen en minder of afnemende beschikbaarheid van behandeling zoals voor verslavingszorg. Bij de groep dreigend en potentieel daklozen zien we een stijging van het aantal economisch dak- en thuislozen zonder hulpvraag. Het geschatte aantal dak- en thuislozen in de regio Breda op peildatum 1 december 2019 is 1320 personen (geregistreerd of bekend bij maatschappelijke organisaties) . Bijna 10% van dit aantal betreft gezinnen. Ongeveer 20% van de 1320 personen betreft jongeren in de leeftijdscategorie van 18 t/m 27 jaar. De belangrijkste reden van dakloosheid binnen deze leeftijdscategorie is gedwongen vertrek door huisgenoten. Bij personen ouder dan 27 jaar is de belangrijkste reden dat men zelf vertrekt uit een woning of kamer. (Zie onderstaande specificatie hiervan) Man-vrouwverdeling jongeren van 18 t/m 27 jaar 73% man/ 27% vrouw 3 belangrijkste redenen van dakloosheid 1. Gedwongen vertrek door huisgenoten (45%) 2. Zelf vertrokken uit woning/kamer (18%) 3. Uit instelling verwijderd (17%) Laatst bekende woonplaats - 72% uit Breda - 14% uit regio Breda - 10% buiten regio Breda - 4% Buitenland Man-vrouwverdeling volwassenen 28 jaar en ouder 74% man/ 26% vrouw 3 belangrijkste redenen van dakloosheid 1. Zelf vertrokken uit woning/kamer (22%) 2. Gedwongen vertrek door huisgenoten (19%) 3. Huisuitzetting door woningbouwvereniging (18%) Laatst bekende woonplaats - 65% uit Breda - 20% uit regio Breda - 12% buiten regio Breda - 3% Buitenland

Doelgroep en zorgbehoefte	Geschatte aantal
Problematiek die leidt tot voornamelijk een huisvestingsvraag. Behoeftte aan zelfstandig wonen in een zelfstandige of onzelfstandige woonruimte met een lichte vorm van begeleiding.	Dit geldt voor ongeveer 1130 personen.
Problematiek die leidt tot behoefte aan zelfstandig wonen in een zelfstandige of onzelfstandige woonruimte met intensieve begeleiding of specifieke woonvorm.	Dit geldt voor ongeveer 170 personen.
Ernstige problematiek, zeer beperkte mate van zelfstandigheid die leidt tot behoefte aan beschermd wonen.	Dit geldt voor ongeveer 20 personen.
Heeft u beeld van de ontwikkeling binnen doelgroepen in de afgelopen jaren? Zo ja, kunt u kort toelichten welke ontwikkeling u ziet?	We zien in de regio Breda dat de samenstelling van de groep dak- en thuislozen is veranderd: • het aandeel van mensen mét baan maar zonder huis stijgt. • de problematiek van de huidige daklozen is complexer geworden; Daarnaast zien we de groei in de vraag naar zorg, begeleiding op weg naar een zelfstandig leven, nog eens extra onder druk staan omdat er op de huidige woningmarkt maar beperkte mogelijkheden zijn om door te stromen naar zelfstandige woningen.
Doelgroep en woonbehoefte	Geschatte aantal
Behoeftte aan onzelfstandige woonruimten (kamers) voor zelfstandig wonen.	Ongeveer 250 kamers voor zelfstandig wonen zijn er nodig.
Behoeftte aan zelfstandige woonruimten voor zelfstandig wonen.	Ongeveer 880 zelfstandige woonruimten zijn er nodig.
Behoeftte aan zelfstandig wonen in een geclusterde woonvorm in een onzelfstandige woonruimte (kamer) - begeleid wonen.	Ongeveer 70 onzelfstandige woonruimten - begeleid wonen
Behoeftte aan zelfstandig wonen in een geclusterde woonvorm in een zelfstandige woonruimte	Ongeveer 100 zelfstandige woonruimten in een geclusterde woonvorm.
Behoeftte aan plekken voor beschermd wonen (24-uurs verblijf)	Ongeveer 20 plekken aan beschermd wonen.
Overige behoeften	Toelichting
Overige behoeften van de doelgroep, bijvoorbeeld t.a.v. het aanpakken van schulden	De rol van (huur-)schulden in het dak- en thuisloos worden en blijven is zo groot, dat preventie en vroegsignalering van schulden een veel sterker accent in de integrale aanpak verdient. Het is belangrijk om in een zo vroeg mogelijk stadium te signaleren dat het niet goed gaat met de (financiële) zelfredzaamheid van iemand. We zien meerwaarde van het uitbouwen van onze aanpak naar nieuwe partners en het inzetten van ervaringsdeskundigheid daarin. Ook willen we voor jongeren budgetbeheer met begeleiding verplichten die onder specialistische jeugdhulp vallen en in een instelling verblijven.

Doelstelling	
Meetbare doelstellingen	Toelichting
Welke doelstelling wilt u met de huidige aanpak realiseren?	Voor kwetsbare mensen die (dreigend) dak- of thuisloos zijn, is goede opvang en begeleiding beschikbaar zodat een aanvaardbaar maatschappelijk bestaan mogelijk is. Daar staan de samenwerkende gemeenten en maatschappelijke partners in regio Breda voor. Dat doen wij vanuit het uitgangspunt dat niemand vrijwillig op straat leeft en dat we alles op alles stellen om mensen te motiveren daarvoor een persoonlijk passend traject aan te gaan. Wij stellen ons ten doel: • alle geregistreerde dak- en thuislozen een passend traject te bieden; • reguliere en duurzame huisvesting voor deze doelgroep te realiseren; • dakloosheid ten gevolge van huisuitzetting terug te dringen; • dakloosheid ten gevolge van detentie of klinische verblijf te reduceren; • overlast ten gevolge van dakloosheid te minimaliseren.
Welke doelstellingen wilt u met de extra maatregelen gaan realiseren?	Het effect van de geschetste maatschappelijke trends en ontwikkelingen op de groei en samenstelling van de groep dak- en thuislozen bieden dagelijks uitdagingen die om versterking vragen van onze bestaande aanpak. We hebben scherp in beeld waar we kwaliteit moeten toevoegen of versterken: • versterking van preventie en vroegsignalering; • het verstevigen van mogelijkheden voor dak- en thuislozen om mee te doen in de samenleving; • een kwaliteitsimpuls in het aanbod van woningen en opvangvoorzieningen in regio Breda.
Maatregelen	
Integraliteit	Toelichting
Welke afspraken zijn er in uw regio met woningcorporaties en andere verhuurders gemaakt over de uitstroom uit de maatschappelijke opvang en de huisvesting van (ex-) dak- en thuislozen? Denk hierbij aan prestatieafspraken en/of een contingentregeling.	Recent zijn de volgende Prestatieafspraken (Alliantie 2019-2023) met de drie woningcorporaties en de huurders afgesloten: • De gemeente en corporaties spannen zich samen in om voldoende woonruimte te realiseren, zowel als het gaat om beschutte en beschermde woonvormen als om woonruimte behorend tot de reguliere huurvoorraad (bijvoorbeeld aanbod 'Kamers met kansen', 'Housing first' en realisatie van specifieke woonvormen voor de doelgroep zorgmijders die een leefbaarheids- en/of veiligheidsrisico voor hun omgeving vormen, zoals 'Skaeve Huse'). • Voor mensen met ernstige sociaal maatschappelijke problematiek gekoppeld aan een huisvestingsvraagstuk werken de gemeente en corporaties samen aan een maatwerkaanpak. De maatwerkaanpak betekent dat de corporaties een woning bieden met voorrang, met de voorwaarde dat gemeente en zorgaanbieders het mogelijk maken dat de bewoner wordt begeleid, schuldhulpverlening krijgt indien nodig en eventueel wordt geholpen om te komen tot een zinvolle dagbesteding. Als onderdeel van de aanpak stellen de corporaties jaarlijks 15 tot 20 woningen beschikbaar (maatwerk). • De gemeente, corporaties en huurdersorganisaties streven naar een goed verlopende (verbeterde en snellere) doorstroming van kwetsbare mensen die vanuit intramurale zorg naar reguliere huur kunnen én willen. • Voor specifieke situaties, waarbij reguliere uitstroom niet mogelijk is, gelden contingent afspraken die de gemeente, corporaties en zorgaanbieders hebben vastgesteld over de doorstroom maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Cliënten die uitstromen uit de maatschappelijke opvang of beschermd wonen kunnen in aanmerking komen voor een woning van de woningcorporatie mits zij twee jaar lang begeleiding accepteren. Over 2018 waren er hiervoor 85 woningen beschikbaar.
Welke afspraken heeft u met andere relevante partijen gemaakt?	Zie de prestatieafspraken hierboven. Naast de afspraken die we met woningcorporaties en andere verhuurders maken over het woningaanbod voor dak- en thuislozen betrekken we ook altijd maatschappelijke organisaties hierbij. We stellen een integraal plan van aanpak op rondom de client waarbij de woning als onderdeel van het plan gezien wordt en door inzet van begeleiding gewerkt wordt aan duurzame huisvesting. Verder hebben we breed pallet aan voorzieningen en projecten voor de doelgroep (dreigend) dak- en thuislozen. Zie het bijgevoegde uitvoeringsplan van de thematafel 'Regio Breda vangt op 2019-2020' hiervoor.
Hoe ziet de integrale aanpak (op het terrein van financiële bestaanszekerheid, schulden, wonen, opleiding, toeleiding naar werk, zorg, begeleiding, onafhankelijke cliëntondersteuning en de inzet van ervaringsdeskundigen) onder regie van gemeenten eruit? Stuur bijvoorbeeld uw laatste plan mee.	Zie het bijgevoegde uitvoeringsplan van de thematafel 'Regio Breda vangt op'. Hierin staat de integrale aanpak en het brede palet aan voorzieningen beschreven wat we met diverse organisaties op het gebied van maatschappelijke opvang, GGZ en verslavingszorg en de regio Breda hebben ontwikkeld voor de doelgroep (dreigend) dak- en thuislozen. In het versterkingsplan worden de maatregelen beschreven die we nodig achten om de integrale aanpak verder te versterken.

Huidige maatregelen, incl. beoogd resultaat (hoeveel dak- en thuislozen denkt u hiermee te helpen).	Zie het bijgevoegde uitvoeringsplan van de thematafel 'Regio Breda vangt op'. Hierin staat de integrale aanpak en het brede palet aan voorzieningen beschreven wat we met diverse organisaties op het gebied van maatschappelijke opvang, GGZ en verslavingszorg en de regio Breda hebben ontwikkeld voor de doelgroep (dreigend) dak- en thuislozen.
Gewenste aanvullende maatregelen, incl. beoogd resultaat (hoeveel dak- en thuislozen denkt u hiermee te kunnen helpen).	Tijdig in beeld Monitoring 1. We willen diverse organisaties die outreachend werken met elkaar verbinden met als doel (dreigend) dak- en thuislozen via Centraal Onthaal toe te leiden naar passende hulpverlening c.q. woningen. 2. We willen meer zicht en regie op de doelgroep; we stellen daarvoor twee extra regisseurs aan die met mandaat ook middelen hebben om bij complexe zorg- en/of woonvraag een doorbraak mogelijk te maken. Zwerfjongeren 3. Voor de groep jongeren die onder specialistische 'jeugdhulp' vallen en verblijven binnen een instelling willen we budgetbeheer inclusief begeleiding in gaan zetten als onderdeel van bepaalde trajecten. 4. We willen bij de groep zwerfjongeren gaan werken met buddy's of mentoren (waaronder ervaringsdeskundigen) wanneer in het eigen netwerk geen persoon beschikbaar is voor ondersteuning. 5. We willen gaan werken met een jongerenregisseur die fungeert als aanspreekpunt voor dak- en thuisloze jongeren tussen de 16-27 jaar en die de benodigde ondersteuning op alle levensgebieden coördineert. 6. We willen een apart inlooppunt/gebouw inrichten voor jongeren. 7. We willen inzetten op de verbetering van de samenwerking van zorgaanbieders/medewerkers Jeugd/Wmo/ Participatie m.b.t. 18- en 18+. Preventie en vroegsignalering 8. We willen scholen (ouders en docenten) en werkgevers gericht toerusten op het signaleren van armoede en schulden. 9. We willen het project 'Vroeg eropaf' uitbreiden met zorgaanbieders en het onderwijs. 10. We willen invoeren dat de gemeente automatisch de huur betaald ten laste van de gemeentelijke uitkering. Aanpak 'Wakkerschudders' 11. In 2020 willen we 35 mensen actief begeleiden opdat de dreigende huisuitzetting voorkomen wordt.
Gewenste aanvullende maatregelen, incl. beoogd resultaat (hoeveel dak- en thuislozen denkt u hiermee te kunnen helpen).	Volwaardig meedoen Werken naar vermogen 1. In 2020 willen we 15 mensen uit de doelgroep begeleiden naar duurzame, zinvolle participatie en werk. Project Springplank 2. We willen een verkenning doen op het project Springplank en bij positief bevinden hiermee starten. Investeren in ontmoeten en maatschappelijke participatie 3. We willen de inzet bestendigen op het wonen in de wijk met toegang tot verenigingsleven, informele netwerken, inloopvoorzieningen en groepsactiviteiten voor uitstromers uit dakloosheid. 4. We willen het aanbod van de Talentenfabriek De Faam in de regio in stand houden en uitbreiden.
Gewenste aanvullende maatregelen, incl. beoogd resultaat (hoeveel dak- en thuislozen denkt u hiermee te kunnen helpen).	Passende woning Project 'Onder de Pannen' voor economisch daklozen 1. We willen woonruimte realiseren voor economisch daklozen via een pilotproject 'Onder de Pannen'. Uitbreiding Housing First 2. We willen Housing First uitbreiden met 5 extra plekken inclusief intensieve begeleiding. Maatregelen uitbreiden (tijdelijke) beschikbare woningen 3. We willen 16 woningen inclusief begeleiding beschikbaar maken voor (dreigend) dak- en thuislozen, waaronder jongeren. 4. We willen 100 tijdelijke woningen realiseren voor de doelgroep (dreigend) dak- en thuislozen die niet terecht kunnen op de reguliere woningmarkt vanwege wachttijden, afwijkende woonbehoeften en/of gedrag. Onderzoek financiële en ruimtelijke haalbaarheid woonvorm hoog complexe doelgroep 5. We willen verkennen wat de mogelijkheden voor een woonvorm zijn voor de hoog complexe groep dak- en thuislozen.

Gewenste aanvullende maatregelen, incl. beoogd resultaat (hoeveel dak- en thuislozen denkt u hiermee te kunnen helpen).	Passende zorg en opvang Nieuwbouw van de huidige dag- en nachtopvang 1. We zetten in op nieuwbouw voor de dag- en nachtopvang 'Doorstroomvoorziening'. 2. We willen (tijdelijk) extra inzet op begeleiding van de doelgroep in de huidige dag- en nachtopvang. Respijthuis Frits 3. We willen de respijtoorziening Frits structureel maken. Versterken ketenaanpak verslavingszorg/ GHB aanpak 4. We willen crisisplekken en uitwisseling van woningen/beschermd wonen-voorzieningen met andere regio's realiseren. 5. We gaan starten met een pilot 'casusoverleg GHB'. 6. We hervatten de opvang van GHB verslaafden in de dag- en nachtopvang met inzet expertise verslavingszorgorganisatie.
Korte beschrijving (indien nog niet beschreven): hoe dragen deze maatregelen bij aan de omslag van 'hulp in de opvang' naar 'wonen met begeleiding'?	Door de extra maatregelen kunnen we een kwaliteitsslag maken waardoor we kunnen versnellen op de genoemde thema's in het versterkingsplan die bijdragen aan de omslag naar 'wonen met begeleiding'.
Wat zijn de randvoorwaarden om deze extra maatregelen te kunnen nemen?	Een integrale aanpak binnen de gemeente over afdelingen heen, samen met partners en regiogemeenten. Daarnaast structurele afspraken, borging van deze afspraken en extra middelen om ze te kunnen uitvoeren. In het versterkingsplan staat in een tabel welke investering er nodig is om de versterkende maatregel uit te kunnen voeren.

Planning

Planning 2020 en 2021	Toelichting
Wat is uw planning voor de jaren 2020 en 2021?	Zie versterkingsplan.

Verantwoordelijkheidsverdeling

Verantwoordelijkheidsverdeling	Toelichting
Wat is de verantwoordelijkheidsverdeling per maatregel? Wie doet wat?	Zie versterkingsplan.

Financiën

Huidige uitgaven	Uitgaven in euro's			
	2016	2017	2018	2019 (schatting)
Wat zijn uw uitgaven aan maatschappelijke opvang in de jaren 2016-2019?	6.875.517	6.918.137	6.995.912	6.981.862
Wat zijn uw uitgaven aan beschermd wonen in de jaren 2016-2019?	28.576.000	34.936.000	38.595.000	36.578.000
Wat zijn uw uitgaven aan begeleiding (doelgroep BW-MO) in de jaren 2016-2019?	n.v.t.*	n.v.t.*	n.v.t.*	1.080.000**

Voeg ook uw actuele beleidsplan maatschappelijke opvang / aanpak dak- en thuislozen toe

* Bij deze uitvraag hanteren wij dezelfde definitie als het CBS:

Het gaat om feitelijk daklozen die (a) leven op straat of andere openbare ruimte, zonder vaste verblijfplaats, (b) kortdurend gebruik maken van de nachtopvang of laagdrempelige opvang en (c) op niet-structurele basis bij familie of vrienden slapen, zonder vaste verblijfplaats. Het gaat daarbij om ingezetenen van Nederland; zij zijn op enig moment in Nederland geregistreerd (geweest) in de Basisregistratie Personen (BRP) en hebben een Burger Service Nummer (BSN).

Residentieel daklozen vallen niet onder de definitie. Residentieel daklozen verblijven in voorzieningen waar mensen op structurele basis 24 uur per dag verblijven/wonen, zoals sociale pensions, 24-uurs maatschappelijke opvangvoorzieningen en Regionale Instellingen voor Beschermd Wonen RIBW 's. Ook mensen die begeleid (kamer) wonen of marginaal gehuisvest zijn vallen niet onder de doelgroep.

*de uitgaven aan begeleiding vallen onder het budget BW/MO. Deze zijn hier niet los van te berekenen.

**Een deel van de ambulante begeleiding die door de Stichting Maatschappelijke opvang geboden wordt is uit de subsidie gehaald en wordt sinds 2019 via een maatwerkvoorziening ingekocht.

Bijlage 2

Uitvoeringsplan 'Regio Breda vangt op'
2019-2020

Uitvoeringsplan Thematafel Regio Breda vangt op 2019-2020

28 september 2018

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Voorwoord bij uitvoeringsplan Regio Breda vangt op 2019/2020	3
Thematafel Regio Breda vangt op en 'Breda Doet, samen door'	3
Afwegingen van de thematafel bij vaststelling uitvoeringplan 2019 – 2020	4
Algemene inleiding	7
Uitgangspunten	7
Waarden	8
Ontwikkelingen en ambities	9
1. Ontmoeting en activering	13
1a Inloopvoorzieningen	13
1b Ondersteuning	17
1c Activiteitenaanbod	20
2. Toeleiden naar passende zorg en ondersteuning	23
2a Bemoeizorg	23
2b Maatschappelijk Steunsysteem: Mass	26
2c Centraal Onthaal	29
2d Straatteam	31
2e Ervaringsdeskundigheid	32
2f Aanvullende activiteiten	34
3. Opvang in de regio	37
3a Dag- en nachtopvang	37
3b Crisisopvang	40
3c Respijthuis	43
3d Aanvullende opvang	45
3e Justitieel	47
4. Ondersteuning van risicojongeren	48
5. Verslavingspreventie	50
Bijlagen	53
Actieplan bemoeizorg	53

Voorwoord bij uitvoeringsplan Regio Breda vangt op 2019/2020

De regionale thematafel 'Regio Breda vangt op' heeft sinds het voorjaar van 2018 gewerkt aan het uitvoeringsplan voor 2019 en 2020 dat voor u ligt. Via de horizontale verantwoording is het gesprek gevoerd over waarden en activiteiten en is de opzet gemaakt voor de ambities voor de komende twee jaren. Alle leden van de tafel hebben in de zomer hun bijdrage geleverd aan het plan dat we verdeeld hebben in deelonderwerpen. Het proces werd begeleid door een redactiegroepje waarin Stichting Tientjes, GGz Breburg, SMO Breda en gemeente Breda vertegenwoordigd waren. De tijdsinvestering in het samenstellen van het plan was omvangrijk, op onderdelen zoals de inloopvoorzieningen zelfs zeer omvangrijk, wat de betrokkenheid van de partners aan tafel laat zien.

Bij de vaststelling van het uitvoeringsplan op 24 september 2018 bleek dat de financiële ruimte niet toereikend was om alle voornemens te gaan realiseren in 2019 en 2020. Er lagen verzoeken om extra budget van Stichting Tientjes en Novadic Kentron en om nieuw budget van Fameus (voor Frits, voorheen de Cruyshof en implementatie van de crisiskaart). Daarom moesten helaas scherpe en lastige keuzes worden gemaakt waar de gehele tafel zich ongemakkelijk bij voelde en voelt. In de dagen tussen 25 september en 1 oktober tekenden alle partners het plan met uitzondering van Stichting Tientjes, die geen consent gaf op inhoud en financiering. In de toelichting gaf Stichting Tientjes aan van mening te zijn dat het proces niet gelopen was zoals dat in het kader van Breda Doet is afgesproken.

Daarop vroeg wethouder Haagh de tafel nogmaals te kijken naar de zorgvuldigheid van het gelopen proces. Aanvullend verzoek was daarbij ook te benoemen hoe de tafel is omgegaan met de aandachtspunten van de raad van Breda zoals vastgesteld bij 'Breda doet, samen door 2019 - 2020'.

De tafel heeft zich in twee sessies (15 november en 6 december) over deze vraag c.q. opdracht gebogen. In dit voorwoord legt de tafel verantwoording af over het gelopen proces en de gemaakte afwegingen.

Thematafel Regio Breda vangt op en 'Breda Doet, samen door'.

De plannen van de thematafels moeten ge-ent zijn op het nieuwe kader 'Breda Doet, samen door – 2019/2020'. Naast de inhoudelijke doelen op de verschillende beleidsdomeinen moeten een aantal andere punten herkenbaar terugkomen.

Hierbij geeft de tafel aan hoe de uitgangspunten in het uitvoeringsplan zijn verwerkt.

1. Beoordelen van activiteiten en stellen van prioriteiten met behulp van het toetsingskader: De activiteiten zijn beschreven aan de hand van het toetsingskader. Onder het volgende kopje wordt dit nader toegelicht.
2. Inzet op afschalen en voorkomen opschalen en hoe dit inzichtelijk wordt gemaakt: De voorzieningen van de thematafel behoren tot het noodzakelijke basispakket voor kwetsbare mensen van de regio met 12 gemeenten (beschikbaarheidsfuncties). De organisaties zetten in op uitwisseling met voorliggend veld teneinde escalatie te voorkomen (inlopen, bemoeizorg, centraal onthaal) en werken aan het weer zelfstandig laten wonen van ook de cliënten met complexe problematiek (SMO Breda, GGz Breburg). Alle partners, met de corporaties als belangrijke partner, hebben daarbij expliciet oog voor de juiste randvoorwaarden in de wijken. In de inleiding wordt de waarde '(kunnen) meedoen in de wijk' geformuleerd en in de ambities wordt dit uitgangspunt ook nader toegelicht. Bijvoorbeeld onder kopje 'participatie', waar wordt benoemd dat de organisaties van de tafel concreet werken aan het zo gewoon mogelijk laten participeren, óók door mensen met complexe problematiek (project Wonen in de wijk voor mensen met EPA).

Andere voorbeelden dat de tafel concreet werk maakt van dit uitgangspunt Breda doet: intensievere samenwerking met voorliggend veld door bemoeizorg (blz. 21), doorontwikkeling en groepsaanbod van centraal onthaal (blz. 26), 'Frits' de tijdelijke woonvoorziening (ook wel respijtovoorziening genoemd) van Fameus (blz. 39), verslavingspreventie (blz. 46).

3. Verbinding tussen thematafel en ketens: aan de tafel zitten zowel partners die onder de Bredase gemeentelijke organisatie vallen onder de sturing van zowel de keten Maatschappelijke Ondersteuning als de opgave voorliggend veld. Uit de visie van de thematafel op Meedoen van de complexe doelgroep in de samenleving vloeit vanzelfsprekend voort dat integraal in de keten wordt gewerkt. Daar zijn al mooie voorbeelden van en het is een ontwikkel opgave die we in 2019 en 2020 conform plan verder vorm geven.

4. Snelle route voor kleine initiatieven/organisaties: De ervaring leert dat zich in dit domein nauwelijks kleine, kortlopende initiatieven melden. De afgelopen twee jaar hebben we alleen het Klooster als nieuwe partij aan tafel mogen ontvangen. Indien een klein initiatief zich meldt, gaan de initiatiefnemer in gesprek met de voorzitter die met initiatiefnemer en tafel het juiste proces afsprekt.
5. Waarderen/financieren van 'tussendoor'-initiatieven: Er is nu geen budget afgezonderd. De organisaties die de beschikbaarheidsfuncties leveren hebben aangegeven geen budget meer te kunnen afstaan omdat de ruimte er de afgelopen jaren uit is verdwenen (o.a. door niet toepassen van loon- en prijs indexatie).
Er wordt naar gestreefd nieuwe initiatieven zoveel mogelijk 'in natura' op te vangen.
De tafel benadrukt dat vernieuwing niet alleen komt van extra geld en/of nieuwe organisaties maar de organisaties aan de tafel vernieuwen zelf continu (ook in de afgelopen jaren). Dat blijkt ook in het plan, bijvoorbeeld in het onderdeel van de gezamenlijke inloopvoorzieningen en de innovatie bemoeizorg. De doelgroep vraagt naar zijn aard continu om andere (actuele) antwoorden op steeds wisselende situaties.
6. Betrokkenheid ervaringsdeskundigen: ervaringsdeskundigheid zit aan tafel met Fameus en Stichting Tientjes. Alle organisaties werken met ervaringsdeskundigen zoals Tientjes, Annahuis en de andere inlopen, straatraad, SMO Breda, GGZ Breburg, bemoeizorg. Zie ook het kopje 'ervaringsdeskundigheid' in de inleiding. Ervaringsdeskundigen zijn betrokken bij uitvoering én beleid, de organisaties nemen besluiten altijd in overleg met ervaringsdeskundigen. Betrokkenheid van ervaringsdeskundigen is geen doel op zich maar het doel van de tafel is herstelgericht te werken en dat doen de organisaties met behulp ervaringsdeskundigen.
7. Zichtbaar maken verbinding met wijken en wijkplatforms: De wijkplatforms zijn een Bredaas fenomeen. Dit is een regionale tafel met regionale voorzieningen. We zetten intensief in op de verbinding met de regiogemeenten en vooral op de verbinding tussen cliënten en wijken/gemeenschappen in de gehele regio. Zo beweegt de tafel steeds meer naar het voorliggend veld in de wijken toe zoals geduid bij uitgangspunt 2.
De gezamenlijke Inloopvoorzieningen Breda, bijvoorbeeld, hebben in hun visienotitie en ambitie aangegeven dat de verspreiding van de voorzieningen in de gemeente Breda en de verbinding met de wijken belangrijk is. In de uitvoering wordt de verbinding met de wijken op meerdere plaatsen erg zichtbaar.
De thematafel wil in 2019 samen met de tafel voor beschermd wonen een visie ontwikkelen hoe we in alle 10 (per 1/1/2019) gemeenten de contacten kunnen leggen met wijken en wijkplatforms. In die visie zal het woord "maatwerk" centraal staan, maatwerk per cliënt in de context van de verschillende gemeenten. Hoe kan hij/zij zijn leven kwalitatief gezien zo goed en stabiel mogelijk en vanuit normalisatie in de wijk op de rit krijgen. De gemeente kan stimuleren de randvoorwaarden bij deze burgerwensen aansluiten.

Afwegingen van de thematafel bij vaststelling uitvoeringplan 2019 – 2020

Alle activiteiten in het uitvoeringsplan zijn beschreven aan de hand van het format van het toetsingskader 'Breda doet'. De activiteiten zijn geclusterd rondom 5 thema's: ontmoeting & activering, toeleiden naar passende zorg en ondersteuning, opvang in de regio, ondersteuning van risicojongeren en verslavingspreventie.

In de gesprekken over de horizontale verantwoording is niet geconcludeerd dat bepaalde activiteiten ter discussie staan. Wel zijn ambities en accenten benoemd die terug te vinden zijn in de waarden en ambities zoals beschreven in de Inleiding. De hoofdstukken zijn dus vooral met deze inhoudelijke intentie beschreven door de schrijfgroepjes.

Met uitzondering van de activiteiten in het hoofdstuk ontmoeting & activering, zijn de activiteiten binnen en tussen de hoofdstukken evident onderscheidend. Het zijn allemaal onderscheidende voorzieningen in het regionale palet van beschikbaarheidsvoorzieningen voor de maatschappelijke opvang. Er is maar 1 dag- en nachtopvang, 1 team bemoeizorg, 1 straatteam etc.

De activiteiten binnen het hoofdstuk ontmoeting & activering zijn meer gelijksoortig.

Afweging binnen de onderdelen/hoofdstukken van het plan

De gezamenlijke inlopen hebben intensief samen gewerkt in het schrijven van het hoofdstuk ontmoeting & activering. Al geruime tijd zijn de inlopen op weg naar een verdergaande samenwerking, in ieder geval op inhoud.¹

Er is gesproken over activiteiten, minder over organisatie. Het gesprek over een vergelijking van bijvoorbeeld de kosten per openingsuur voor elke inloop en/of de ondersteuning is niet gevoerd. Stichting Tientjes heeft daar herhaaldelijk om gevraagd. Aan de tafel en in de schrijfgroep is toen gezegd dat de afweging door de tafel als geheel zou moeten gebeuren en dat die vergelijking bovendien erg lastig zou zijn aangezien de parameters die leiden tot tarieven zo sterk verschillen van elkaar (verschil komt onder andere door de keuzes van organisaties voor bijv. openingstijden, aantal locaties, vrijwillig of professioneel). Mocht de tafel dat gesprek willen voeren dan is daar ruim tijd voor nodig.

Tot krap een week voor het overleg van 24 september leek er ook geen aanleiding dat gesprek versneld in de zomer te voeren aangezien pas laat duidelijk werd dat het geheel aan aanvragen het subsidieplafond fors overschreed.

Binnen de andere hoofdstukken zijn de activiteiten en de ambities ook vooral inhoudelijk beschreven. Aangezien het vooral van elkaar te onderscheiden activiteiten zijn, zijn er binnen de hoofdstukken geen afwijkende financiële keuzes gemaakt. In het hoofdstuk toeleiding heeft Novadic Kentron extra budget aangevraagd voor het interventieteam Veilig Thuis en Fameus voor inzet ervaringsdeskundigen voor mensen die in de SPOR beoordeeld zijn en voor de crisiskaart. In het hoofdstuk Opvang is tijdelijke woonvoorziening Frits (voorheen Cruyshof) opgevoerd. Al deze extra/nieuwe activiteiten zijn inhoudelijk positief beoordeeld.

Afweging tussen de onderdelen van het plan

Uitgezonderd (een deel van)² de activiteiten in het hoofdstuk Ontmoeting & activering, zijn de activiteiten in de overige hoofdstukken stuk voor stuk voorzieningen die binnen de regio niet ter discussie staan en die een essentieel onderdeel zijn van het basispalet waar de regiogemeentes per 2021, na doordecentralisatie van Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang, samen voor verantwoordelijk zijn. Dit is door de regiogemeenten zowel op 15 november als 6 december bevestigd.

De organisaties van de beschikbaarheidsvoorzieningen hebben herhaaldelijk aangegeven dat verder bezuinigen op hun budget alleen kan door expliciete inhoudelijke keuzes te maken die de continuïteit beïnvloeden. De organisaties (of SMO Breda als dit voor anderen niet geldt) zijn van mening dat deze voorzieningen voorzien in een basale opvang/herstel behoefte. De voorzieningen hebben in de afgelopen jaren een eigentijdse vorm gekregen waardoor in de noodzakelijke maatschappelijke toegevoegde waarde met zo beperkt mogelijke middelen, voorzien. We gaan er vanuit dat de politiek dit op dit moment ook zo ziet anders had men (Bredase /regionale politiek) de organisaties daarop vast en zeker bevraagd de (lokale Bredase en regionale). Daarmee is er geen geld 'vrij gevallen' om de nieuwe of aanvullende initiatieven te financieren binnen het subsidieplafond van de thematafel Regio Breda vangt op.

Afwegingen op niveau van de tafel

In de drie besprekingen over het uitvoeringsplan (24-9, 15-11 en 6-12) heeft de tafel geworsteld met het feit dat

- alle activiteiten als inhoudelijk waardevol zijn beoordeeld en de tafel ze graag zou honoreren
- er vanuit de gezamenlijke gemeenten prioriteit wordt gegeven aan de regionale beschikbaarheidsvoorzieningen en
- de organisaties die die voorzieningen tot nu toe aanbieden aangeven niet met minder budget toe te kunnen zonder expliciete inhoudelijke keuzes te maken en
- er dus geen geld beschikbaar is voor de extra/nieuwe verzoeken van Stichting Tientjes, Fameus en Novadic Kentron.

¹ De gezamenlijke inloopvoorzieningen Breda trekken al een aantal jaren intensief met elkaar op. Het overleg is de afgelopen twee jaar verbreed met een aantal (nieuwe) inloopvoorzieningen. Gezamenlijk is een visie geformuleerd met een aantal uitgangspunten voor de samenwerking en de te bereiken resultaten. Hierin zijn uitgangspunten en ambities geformuleerd als synergie, verdeling van taken, verspreiding over de stad, expertise leveren aan elkaar, geen concurrentie etc.

² Ook de activiteiten die staan beschreven in het hoofdstuk Ontmoeten & Activering hebben deels een breder bereik dan alleen de gemeente Breda. Binnen dit hoofdstuk zijn ook de activiteiten van het Annahuis voor dak- en thuislozen opgenomen als ook Fameus met activiteiten als Leslokaal.

Conclusie:

- de tafel heeft een zorgvuldig proces gelopen binnen het gestelde financiële kader
- de tafel erkent dat er in de komende twee jaar op de onderdelen inlopen nog een slag gemaakt kan worden in het gesprek over doel, doelgroep, bereik, wijze van organiseren en bijbehorende kosten
- dat gesprek kost tijd en dat ontbrak rondom het maken van het uitvoeringsplan
- de tafel is van mening te hebben voldaan aan de procesmatige opdracht van 'Breda doet, samen door'
- Het feit dat aan deze tafel zowel (lokale) voorliggende als regionale beschikbaarheidsvoorzieningen het gesprek voeren heeft meerwaarde. We dienden aan deze tafel daarom zowel rekening te houden met de lokale en ook met de regionale belangen. Dit leidde bij de vaststelling van het uitvoeringsplan in de context van krappe budgetten tot een tegenstelling tussen Bredase en regionale belangen.
- De tafel wil daarom kijken of de systematiek van Breda doet de meest logische is voor de organisatie van de maatschappelijke opvang als regionale taak.

Algemene inleiding

De thematafel 'Regio Breda vangt op' bestaat uit diverse organisaties op het gebied van maatschappelijke opvang, GGZ en verslavingszorg. De thematafel richt zich op de regio Breda, bestaande uit de gemeenten Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Breda, Drimmelen, Etten Leur, Geertruidenberg, Moerdijk, Oosterhout, Werkendam, Woudrichem en Zundert. Op 1 januari 2019 vindt er een gemeentelijke herindeling plaats, waarbij de gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem worden samengevoegd tot de gemeente Altena.

Tot 2021 vervult Breda de rol van centrumgemeente. Vanaf 2021 zijn alle gemeenten samen inhoudelijk en financieel verantwoordelijk voor de maatschappelijke opvang en beschermd wonen. In dit uitvoeringsplan bereiden we ons al voor op die nieuwe verantwoordelijkheidsverdeling door nadrukkelijker te kijken naar de inbedding van onze activiteiten in de individuele gemeenten.

Uitgangspunten

Convenant Stedelijk Kompas

De thematafel 'Regio Breda vangt op' is ontstaan uit het Stedelijk Kompas. Dit was een samenwerking van diverse organisaties op het gebied van maatschappelijke opvang, GGZ en verslavingszorg. De uitgangspunten uit het 'Convenant Vervolgtraject Stedelijk Kompas' kunnen nog steeds worden gezien als basis van de thematafel 'Regio Breda vangt op'. Deze uitgangspunten zijn:

- Niemand leeft vrijwillig op straat
- Vrijblijvendheid voorbij
- Integraal beleid
- Een integrale visie op gezondheid en maatschappelijke zorg
- Passende zorg
- Voorkomen dat inwoners in de problemen komen
- Zo goed en zo snel mogelijk de juiste ondersteuning
- Het innoveren van de huidige ondersteuning aan cliënten
- Toekomstbestendig maken van de opvang

De voortgang en de uitvoering van het Convenant Stedelijk Kompas werd bewaakt door de Toetsingscommissie. De afgelopen tijd is die commissie uiteengegaan in twee overleggen. Een overleg over de zorgwekkende zorgmijders die één maal per kwartaal bij elkaar komt en een voortgangsoverleg waarin de meer overstijgende, beleidsmatige ontwikkelingen worden besproken.

Het Convenant Vervolgtraject Stedelijk Kompas loopt eind 2018 af. Om de samenwerking in de uitvoering ook vanaf 2019 te borgen willen de partners de convenantafspraken vernieuwen.

Opvang en bescherming in de regio Breda vanaf 2020

Om richting te geven aan de voorbereiding op de doordecentralisatie van de verantwoordelijkheid voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang hebben de 12 gemeenteraden eind 2017 de notitie 'Opvang en bescherming in de regio Breda vanaf 2020. Gezamenlijke visie en uitgangspunten voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang' vastgesteld. Hierin zijn de volgende inhoudelijke opgaves benoemd die in de uitwerking van het regionale plan voor de doordecentralisatie een plek krijgen en die ook richting geven aan het plan voor de thematafel Regio Breda vangt op.

1. Integreren van de ambulante en de intensievere begeleiding in het kader van wmo, beschermd wonen en maatschappelijke opvang in één doorlopende keten, met inachtneming van de geldende Wmo-beleidskaders.
2. Goede aansluiting tussen de vraag naar begeleiding met/zonder wonen en het aanbod
3. Woonopgave kwetsbare groepen (goed en betaalbaar wonen)
4. Ontwikkeling naar ambulantisering en extramuralisering - aansluiting maatwerk BW/MO en voorliggend veld
5. Acceptatie en adoptie: de omgeving is steunend.
6. Meedoen (participatie)

Breda Doet

Omdat Breda centrumgemeente is, organiseren we het proces aan de thematafel met behulp van de handvaten die in Breda zijn en worden ontwikkeld. Die hanteren we als manier om het goede gesprek te voeren, niet als enig kader voor de thematafel aangezien de kaders voor zorg en welzijn van alle regiogemeenten voor de regionale taak van maatschappelijke opvang gelden.

Als leidraad hebben we tot nu toe bij het bepalen van de activiteiten van de thematafel de vijf principes van Breda Doet gehanteerd, namelijk:

- Meer zelfredzaamheid; inwoners die het dagelijks leven zo veel mogelijk zelf organiseren
- Mensen die (kunnen) meedoen in de maatschappij
- Het waar mogelijk terugdringen van professionele zorg en individuele voorzieningen
- Integratie van het sociaal domein; van deeloplossingen naar integrale oplossingen
- Opereren binnen het beschikbare financiële kader

In het 'Kader Breda Doet, samen door - 2019/2020' is een aantal maatschappelijke problemen geformuleerd, die de basis vormen voor het uitvoeringsplan van de thematafel 'Regio Breda vangt op':

Maatschappelijk probleem	Baat	(Draagt bij aan) waarde(n)
Er zijn te veel zorgwekkende zorgmijders	Hulp waar zorgmijders graag gebruik van maken	Niemand val tussen wal en schip
Sociaal isolement	Van tel zijn / iedereen van waarde	Iedereen kan mee doen. Niemand valt tussen wal en schip.
Mensen met verward gedrag	In contact met de samenleving	Iedereen kan meedoen
Er is nog onvoldoende aansluiting tussen voorliggend veld en de begeleiding beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Daardoor belanden mensen nog te vaak in crisis, al dan niet gepaard gaand met dakloosheid	Mensen hebben huisvesting, wonen zelfstandig in de wijk waar ze deelnemen aan het maatschappelijk leven, een eigen netwerk en terugvalmogelijkheden hebben	Niemand tussen wal en schip
Mensen met psychische kwetsbaarheid staan nog te vaak buiten de samenleving, worden gezien als 'eng, verward, gevaarlijk, anders' en niet als mensen die kunnen herstellen en bijdragen aan de samenleving.	De omgeving is steunend, de mens voelt zich gezien, geaccepteerd, toegelaten	Niemand tussen wal en schip
Mensen met psychische kwetsbaarheid ontbreekt het nog te vaak aan een zinvolle daginvulling, werk. Dat is essentieel voor herstel.	Beschikbaar vrijwillig en betaald werk	Iedereen kan meedoen

Waarden

Iedereen is van waarde

Iedereen is van betekenis en we willen mensen blijven uitdagen en stimuleren om (maatschappelijk) mee te doen om zo te ervaren dat men mee telt, dat men zinvol en nuttig bezig is voor zichzelf en/of de ander, om een balans in zichzelf te vinden waarin iemand hoop, vervulling en bevrediging vindt van verlangens en behoeften.

Iedere burger beschikt over talenten en kwaliteiten. Het vinden van deze talenten en kwaliteiten bij de persoon, deze activeren en leren inzetten draagt ertoe bij dat een persoon in zijn kracht komt te staan, goed voor eigen herstel en een waardevolle bijdrage voor een ander.

Niemand tussen wal en schip

Vanwege vaak complexe problematiek, schotten tussen bepaalde domeinen of tegenstrijdige regelgeving zijn er mensen die tussen de wal en het schip belanden. Hierdoor kunnen schrijnende situaties ontstaan die om maatwerkoplossingen vragen. De partners voelen zich gezamenlijk verantwoordelijk om zich in te zetten wanneer deze situaties voorkomen en signalen met elkaar te delen en samen op te trekken / aan de bel te trekken bij bv de gemeente. De organisaties hebben een inspanningsverplichting om er voor te zorgen dat men gezamenlijk verantwoordelijkheid neemt voor deze kwetsbare burger en in samenwerking komt tot maatwerk. Elkaar aanvullen met expertise.

De vrijblijvendheid voorbij

Er wordt een actief appel gedaan op kwetsbare burgers om medewerking te verlenen aan een persoonlijk passend traject gericht op het verbeteren van hun positie. Het principe van wederkerigheid geldt voor alle fasen in een zorgtraject en kan op verschillende wijzen invulling krijgen. Het is zaak om cliënten die elke vorm van hulp afwijzen toch te verleiden tot een passend zorgaanbod dan wel hierop te sturen: de vrijblijvendheid voorbij. Persoonlijke en maatschappelijke teloorgang omdat mensen geen behandeling of zorg accepteren, is maatschappelijk onaanvaardbaar en vraagt soms om ingrepen waarbij de keuzevrijheid van de cliënt noodgedwongen in het geding kan komen.

We accepteren niet dat organisaties mensen, hun mogelijkheden en kansen voor vanzelfsprekend nemen. Dat betekent dat we mensen blijven aanspreken op wat ze willen en kunnen. We geloven erin dat iedereen zich kan ontwikkelen en dragen dit uit ook in de onderlinge afstemming.

(Kunnen) meedoen in de wijk

Iedere bewoner van Breda heeft een verantwoordelijkheid voor zichzelf en voor andere bewoners. Onze ambitie is dat iedereen kan en mag meedoen in de samenleving en zijn of haar omgeving. Doel is dat iedereen deelneemt aan het maatschappelijk leven en een netwerk heeft. Om dit te bereiken zijn activiteiten nodig die normalisatie en destigmatisering tot gevolg hebben. Destigmatisering zorgt dat mensen open staan om elkaar te helpen.

Inclusie werkt twee kanten op. De persoon moet mee willen doen en de samenleving zal hier ook open voor moeten staan. Dit is een proces dat niet vanzelf gaat, maar waar wij in geloven en actief mee aan de slag gaan. We hebben er vertrouwen in dat er veel krachtige burgers in de samenleving zijn die deze bereidheid hebben en ook een rol willen spelen. Dat het onder andere ook aan professionals is om deze positieve krachten te vinden, aan te boren en te verbinden.

Verbinding maken met mensen en voorzieningen binnen de wijk maakt dat iemand zich ergens thuis kan voelen en ontwikkelen. Het biedt mogelijkheden voor netwerkvergroting en van waarde zijn voor een ander. Activiteiten aanbieden in de wijk en verbindingen maken tussen maatschappelijke organisaties is essentieel. Hierbij is ook van belang dat organisaties zich gezamenlijk inzetten voor de burger. Dat organisaties kennis hebben van elkaar en elkaars aanbod draagt hieraan bij.

Ontwikkelingen en ambities

Ambities

Voor 2019 en 2020 heeft de thematafel 'Regio Breda vangt op' de onderstaande belangrijkste ambities geformuleerd:

- De gezamenlijke inloopvoorzieningen gaan nog intensiever samenwerken. Zij bepalen hun rol en complementariteit ten opzichte van elkaar, dit gaat van ontmoeting tot het toeleiden naar maatwerk.
- Bemoeizorg zal de rol en inzet van ervaringsdeskundigheid behouden en zet in op netwerkontwikkeling van ervaringsdeskundigen in diverse organisaties.
- De dag- en nachtopvang, de Doorstroomvoorziening, zit dringend verlegen om een pand dat beter past bij de visie die inmiddels al enkele Jaren is doorgevoerd. Een nieuw pand kan bevorderend

werken op de motivatie en kan voorkomen dat cliënten afzien van een verblijfsplaats vanwege het oude imago dat er nog aan de locatie hangt.

- Inzetten om ervaringsdeskundigheid beter in de regio te verankeren, bijvoorbeeld via een plek in de wijkteams. Het uitgangspunt is niet om deze verankering op te leggen, maar het organisch te laten groeien.
- Een grotere inzet op eerder erbij in de hele regio en daarbij is het belangrijk om aan te sluiten bij de cultuur en het netwerk in de verschillende gemeenten.
- Kwartiermakers die de randvoorwaarden creëren waarin mensen met een ondersteuningsvraag kunnen includeren in de wijken.
- De thematafel merkt op dat mensen waarbij, naast andere problematiek, ook lvb-vg speelt bijzonder lastig zijn onder te brengen. Er zouden meer mogelijkheden zijn indien er betere aansluiting is met VG-behandeling, zoals Fact, Idris, Prisma, etc.
- Inzetten op participatie, zodat burgers kunnen participeren naar vermogen, passend bij hun sociale, fysieke, emotionele en cognitieve uitdagingen van het leven.
- Met alle betrokken organisaties, bij voorkeur met de werkers van bemoeizorg, GGD meldpunt zorg en overlast, Centraal Onthaal, straatteam en voorzitter MASS en verbeterpunt verkennen wat er mogelijk is aan maatwerk voor de specifieke groep zorgwekkende zorgmijders (de restgroep daklozen) om daar creatief mee om te kunnen gaan (bv. de mogelijkheid van postadres) en tegelijkertijd binnen de grenzen van bv. wetmatigheid te blijven.
- De thematafel zoekt verbinding met voorliggend veld in de regio inclusief sociale verbanden en met andere thematafels zoals Zorg voor elkaar Breda, Jeugd en Veiligheid.

Ervaringsdeskundigheid

Een ervaringsdeskundige heeft geleerd hoe ervaringskennis op een waardevolle manier in te zetten is naar een ander. Ervaringsdeskundigheid is dus een deskundigheid die je ontwikkelt door je eigen ervaringen serieus te nemen, die voor jezelf te verwerken en erop te reflecteren en tevens om vergelijkbare ervaringen van anderen serieus te nemen, daarnaar te luisteren en in je reflecties te verwerken. Hiervoor volgen ervaringsdeskundigen ook trainingen en opleidingen. Belangrijk uitgangspunten bij het werken als ervaringsdeskundige zijn de herstelvisie (Anthony), presentie (Baart) en positieve gezondheid (Huber).

De afgelopen jaren is een grote belangstelling voor de inzet van ervaringsdeskundigheid ontstaan. Deelnemers aan de thematafel Regio Breda vangt op hebben de afgelopen jaren geïnvesteerd in de professionele ontwikkeling en inbedding van ervaringsdeskundigen binnen hun organisaties. Zo heeft GGZ Breburg FAMEUS opgericht, dat alle activiteiten en ontwikkelingen rondom herstel en ervaringsdeskundigheid begeleidt, aanstuurt en verbetert.

Ervaringsdeskundigen worden op verschillende manieren ingezet. Ervaringsdeskundigen worden zowel in de directe cliëntenzorg ingezet maar ook bij beleidsadvisering, trainingen voor medewerkers en hersteltrainingen voor cliënten. Deelnemers aan de thematafel Regio Breda vangt op zien ervaringsdeskundigheid als onderdeel van het integrale aanbod.

Ervaringsdeskundigen weten als geen ander wat het is om een moeilijke periode door te maken, aangezien ze in hun eigen leven een moeilijke periode hebben doorgemaakt. Ervaringsdeskundigen hebben een belangrijke rol, zowel naar cliënten als naar de teams. Ervaringsdeskundigen hebben de rol als 'hoopverlener' naar de cliënt en hebben een kritische 'luis in de pels'-functie naar de collega hulpverleners. Alles is erop gericht om het herstelproces van cliënten zo goed mogelijk te laten verlopen.

Verward gedrag

Mensen met verward gedrag staan in Nederland in de belangstelling. Naar aanleiding van alarmsignalen van de politie en de rapportage van de commissie Hoekstra die de dood van Els Borst onderzocht, zijn de gaten in de sluitende keten voor mensen met verward gedrag op de politieke agenda gezet. Daarmee lijkt het of de partners en organisaties in de regio Breda zich jarenlang niet met deze doelgroep hebben bezig gehouden en dat er sprake moet zijn van nieuwe activiteiten en voorzieningen. De partners aan de thematafel Regio Breda Vangt op werken voor en met mensen die binnen de definitie vallen van 'verward gedrag'. Ze vinden de aandacht voor verward gedrag belangrijk als signaal om de al bestaande samenwerking te optimaliseren en daar waar wenselijk of nodig te innoveren. Het daarnaast ontwikkelen van op zich staande nieuwe voorzieningen of activiteiten vinden ze niet efficiënt of effectief en daarmee niet wenselijk.

Participatie

Met het advies van de Commissie Dannenberg³ en de huidige maatschappelijke ontwikkelingen is in Nederland een beweging ingezet die er toe leidt dat nog meer burgers met complexe problematiek in de wijk gaan wonen. Het is noodzakelijk in de samenleving de juiste randvoorwaarden te creëren zodat (ook) deze burgers kunnen includeren in de wijk. Voorkomen dient te worden dat deze burgers met complexe problematiek en soms wat ander gedrag in de wijk vereenzamen. Met de beweging naar de wijk zal er een accentverschuiving plaatsvinden naar nog meer aandacht voor burgers die *dreigen* dakloos te worden. Preventie door participatie, immers voorkomen is beter dan genezen! Dat betekent dat de focus niet meer enkel ligt op dak- en thuislozen, maar op een bredere groep van mensen met complexe problematiek. De focus van de thematafel verschuift.

Het gaat hierbij om zo *volwaardig mogelijk* participeren in de samenleving. Burgers participeren daarbij naar vermogen, passend bij hun sociale, fysieke, emotionele en cognitieve uitdagingen van het leven. Communitygericht werken is het adagium om mede te bouwen aan deze samenleving. Het is immers voor iedere burger verschillend in hoeverre volwaardig participeren aan de samenleving mogelijk is.

Streven is mensen met complexere problematiek in de wijk op te nemen, dan wel te handhaven, met als doel een betere kwaliteit van leven. De thematafel 'Regio Breda vangt op' wil in 2019/2020 graag verder bouwen aan de sociale infrastructuur in de wijk en mogelijk maken dat cliënten succesvol in de wijk wonen. De ambitie is dat organisaties in dit kader investeren in participatie en het maken van crossovers. In alle gemeenten in de regio.

Ik wil meedoen

Om zo volwaardig mogelijk burgerschap te bereiken en de kwaliteit van leven zo groot mogelijk te maken, werkt een aantal organisaties aan de thematafel 'Regio Breda vangt op'⁴ samen vanuit de beweging 'Ik wil meedoen'. De beweging stelt participatie centraal en vertegenwoordigt bij uitstek de expertise om in dit kader resultaat te behalen. 'Ik wil meedoen' ondersteunt cliënten hierin op maat en gaat daarbij voor een duurzaam resultaat.

Er zijn steeds meer samenwerkingspartners die aansluiten bij de beweging van 'Ik wil meedoen'. Mede gezien de verwachte beperkte middelen is het van belang om vanuit een gezamenlijk gedeelde ambitie te werken in de verschillende gemeenten. Samen kunnen je immers meer dan alleen, mits je een gezamenlijk visie hebt en deelt.

Met bovenstaande visie wil 'Ik wil meedoen' verbinding maken met gemeenten in de regio en regionale welzijns- en zorgaanbieders en daarmee - als wenselijk - vorm geven aan het dichter bij de gemeente van herkomst mensen crisisopvang, ambulante begeleiding en participatiemogelijkheden aanbieden.

Trends en ontwikkelingen in de afgelopen twee jaar (looptijd eerste uitvoeringsplan)

- Aantal mensen dat opvang nodig had nam niet af, cliënten hebben vaker psychische problematiek en zijn individualistischer
- Bemoeizorg loopt over
- Verward gedrag legt vergrootglas op doelgroep
- Woningmarkt voor kleine(re) goedkope huizen zit op slot
- Budgetten voor de Wmo staan fors onder druk
- Gemeenten manifesteren zich nadrukkelijker als opdrachtgever en bepalen de toegang
- Gemeenten leggen meer en meer nadruk op voorkómen dakloosheid en verwachten meer van voorliggend veld

N.a.v. toename van aantal meldingen bij het team Bemoeizorg heeft in samenwerking met partners van de thematafel Regio Breda Vangt op een analyse gedaan naar de (mogelijke) oorzaken hiervoor. De oorzaken voor de toename van de meldingen bij het team Bemoeizorg zijn niet eenduidig maar laten volgens de partners een herkenbare trend zien:

³ Van beschermd wonen naar een beschermd thuis, Advies Commissie Toekomst beschermd wonen. November 2015

⁴ en organisaties aan andere thematafels

- Het is erg druk bij de wijk gebonden teams (aantallen en intensiteit van de meldingen). Bovendien is niet altijd de expertise aanwezig om met de complexe problematiek van zorgmijders om te gaan;
- Er zijn steeds meer mensen zonder zinvolle dagbesteding;
- Inwoners die wat verloederd raken, soms zonder verzekering, krijgen niet op tijd de juiste ondersteuning waardoor de situatie uiteindelijk wat crisisachtig wordt;
- Hierbij ondervindt het Team Bemoeizorg ook nog het effect van de crisis in Nederland. Hoewel de economie inmiddels weer groeit is er juist een groep inwoners die tijdens de crisis in ernstige problemen is gekomen die het nu niet redt op eigen kracht uit deze situatie te komen;
- Eigen regie en zelfredzaamheid kent grenzen. Anders dan voorheen is het langdurig volgen en ondersteunen van burgers minder voor de hand liggend. De ondersteuning houdt op wanneer het doel bereikt is. Kwetsbare burgers raken door (ogenschijnlijk normale) gebeurtenissen erg uit evenwicht en missen iemand die de vinger aan de pols houdt. Informele netwerken zijn nog onvoldoende opgebouwd of niet aanwezig;
- De uitstroom uit Bemoeizorg wordt bemoeilijkt door wachttijden en wachtlijsten. Vaak ontstaan die door procedures of knelpunten bij organisaties. Bij GGz Breburg en Novadic-Kentron hebben bemoeizorgcliënten voorrang op de wachtlijst. Ook met andere organisaties zijn afspraken gemaakt over een passende doorstroom;
- Door ambulantisering maken veel cliënten stappen op de woonladder. Van klinisch wonen naar Beschermd wonen en naar zelfstandig wonen. De verschillende vormen van ondersteuning en behandeling worden gefragmenteerd gefinancierd en georganiseerd. Daarbij luistert deze financiering ook nog eens naar strenge eisen (verwijzing huisarts, ingeschreven in de gemeente, verzekering etc.).

Matrix

Aan het uitvoeringsprogramma wordt een financiële matrix toegevoegd, waarin per activiteit en organisatie de budgetten voor 2019 en 2020 worden weergegeven.

1. Ontmoeting en activering

1a Inloopvoorzieningen

Beschrijving:

Laagdrempelige inloopvoorzieningen bieden inwoners een mogelijkheid om anderen te ontmoeten, eenzaamheid te doorbreken, een luisterend oor te vinden en (weer) ergens bij te horen.

Een indicatie of verwijzing is niet nodig, evenmin als een diagnose of vastgestelde beperking. Iedereen die om wat voor reden dan ook vastloopt in zijn of haar leven, die anderen wil ontmoeten om hiermee om te gaan of in beweging wil komen, is welkom binnen de inloopvoorzieningen.

Bezoekers gaan in hun eigen tempo op zoek naar hun persoonlijke doelstellingen en mogelijkheden. Hierdoor wordt de eigenwaarde versterkt en ontwikkelen bezoekers een groter netwerk.

Maatschappelijk probleem	• Sociaal isolement • Mensen met verward gedrag • Mensen met psychische kwetsbaarheid staan nog te vaak buiten de samenleving, worden gezien als 'eng, verward, gevaarlijk, anders' en niet als mensen die kunnen herstellen en bijdragen aan de samenleving. • Mensen met psychische kwetsbaarheid ontbreekt het nog te vaak aan een zinvolle daginvulling, werk. Dat is essentieel voor herstel.
Te realiseren waarde en baat	• De informatie over de inloopvoorzieningen is breed gedeeld in de stad en de voorliggende voorzieningen in het maatschappelijke domein. • Iedere inwoner in Breda* die daaraan behoefte heeft, vindt een inloopvoorziening op bereikbare afstand van zijn verblijfplaats. • Iedere inwoner die daaraan behoefte heeft, vindt een luisterend oor in een inloopvoorziening en iemand die hem of haar helpt het antwoord op een vraag te vinden. • Bezoekers van de inloopvoorzieningen voelen zich gerespecteerd, gezien en gesteund. Mensen krijgen meer eigenwaarde, durven stappen te zetten buitenshuis en deel te nemen aan activiteiten.
1. Bereik in beoogde doelgroep	Doelgroep: Iedereen uit de regio Breda die een plek zoekt om te zijn, anderen wil ontmoeten of in beweging wil komen is welkom bij de inloopvoorzieningen. In totaal is er sprake van vijftien verschillende locaties waar een of meerdere dagdelen per week een inloopvoorziening geopend is. Op twee nieuwe inloopvoorzieningen na, registreert iedere inloop het aantal bezoekers (geen unieke bezoekers). Per week zijn dit gemiddeld 360 bezoekers.
2. Zelfredzaamheid	Mensen tonen hun zelfredzaamheid door het bezoeken van een inloopvoorziening en maken gebruik van de faciliteiten die de inloopvoorzieningen bieden. De bezoeker raakt betrokken bij andere bezoekers en wordt zich bewust van de dingen die hij/zij zelf al kan. Hij/zij wordt gestimuleerd om hun zelfredzaamheid te vergroten. Een inloopvoorziening is onder andere bedoeld voor inwoners die sociaal geïsoleerd zijn en een beperkt netwerk hebben. Mensen zetten zelf een enorme stap om uit deze situatie te komen door een inloopvoorziening te bezoeken en deze mogelijk als springplank te kunnen gebruiken voor meer zelfredzaamheid. De inloopvoorzieningen vergroten de kansen op toename van zelfredzaamheid door een klimaat te scheppen in de inloopvoorzieningen waarmee mensen leren zelf hun hobby's in het leven op te lossen en dat ze voor hulp en ondersteuning terecht kunnen bij andere mensen in hun omgeving (zelfredzaamheid en netwerkversterking).
3. Vakmanschap	In de inloopvoorzieningen werken we vanuit de presentiebenadering. In het

	kort betekent dit dat je er bent voor de ander, zodat de ander zich gezien en gehoord voelt. Vanuit de ontstane vertrouwensrelatie en de menswaardige benadering waarin men elkaar onvoorwaardelijk accepteert in het zijn voelt de ander zich een volwaardig mens. Iedere inloopvoorziening onderschrijft deze visie en draagt deze uit. Inloopvoorzieningen zijn open locaties met een lage drempel. Het is per openstelling meestal onduidelijk wie de inloopvoorziening bezoekt, hoeveel mensen er komen en/of de problematiek van deze bezoekers complex is. Dit vraagt van de begeleiders (betaald en vrijwillig) van de inloopvoorzieningen dat zij: • overzicht hebben over de groep en wat er in de groep gebeurt; • methodieken hebben om spanningsvolle situaties in de kiem te smoren; • zorg kunnen dragen voor de veiligheid in de groep; • ogen en oren in de rug moeten hebben; • weet hebben van de uitgangspunten van de presentiebenadering en deze in hun werkzaamheden kunnen toepassen; • planmatig kunnen denken en werken; • globale kennis hebben van complexe problematiek en het omgaan met bepaald (waaronder verward) gedrag; • een achtervang hebben waar ze met vragen en dilemma's terecht kunnen; • zowel met een groep als in een 1 op 1 gesprek uit de voeten kunnen; • bezoekers kunnen ondersteunen, prikkelen en helpen om hun eigen mogelijkheden zoveel mogelijk te ontwikkelen. De inloopvoorzieningen voelen zich ervoor verantwoordelijk dat er bij iedere inloopvoorziening en openstelling minimaal 1 begeleider (betaald en/of vrijwillig) aanwezig is die deze competenties bezit en verder wil ontwikkelen.
4. Synergie	• Annahuis, Augustinus parochie, Fameus, GGz Breburg, De Herberg, SMO Breda, Tientjes en Mondiaal Centrum werken samen onder de naam 'Samenwerkende Inloopvoorzieningen Breda' aan een gemeenschappelijke visie en het slimmer organiseren van de inzet. Hierdoor ontstaat meerwaarde. • We zien elkaar als collega's en niet als concurrenten. • We vullen elkaar aan (profiel, activiteiten, sfeer, locatie). • We hebben een gezamenlijke visie en zorgen voor voldoende mogelijkheden tot begeleiding en training van (nieuwe) begeleiders en/of vrijwilligers in de presentiebenadering (implementeren van de presentiebenadering in de Inloopvoorzieningen). • We ondersteunen elkaar om de gezamenlijke (en eigen) ambitie te realiseren. • We wisselen werkwijzen en methoden uit om de kwaliteit van dienstverlening te bevorderen (bijvoorbeeld gezamenlijk nadenken en uitwerken van methodieken om de effecten van Inloopvoorzieningen te monitoren en zichtbaar te maken). • We maken gebruik van elkaars expertise en menskracht om producten te realiseren of de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren (bijvoorbeeld gezamenlijke folder, tevredenheidsenquête). • We maken indien gewenst en mogelijk gebruik van elkaars faciliteiten. • Begeleiders en coördinatoren van de Inloopvoorzieningen helpen elkaar om de gezamenlijke Inloopvoorziening te verbeteren, om

	waarden en ambities waar te maken en ondersteuning te bieden aan alle kwetsbare inwoners van de gemeente. • Begeleiders en coördinatoren van de Inloopvoorzieningen voeren met elkaar het goede gesprek waarbij ze elkaar helpen dilemma's in de praktijk of beleid te bespreken en tot een zo optimaal mogelijke werkwijze te komen.
5. Tevredenheid	De gezamenlijke inloopvoorzieningen hebben een vragenlijst ontwikkeld die ze ieder jaar (in dezelfde maand) afnemen en uitwerken. Enkele voorzieningen geven aan dat ze een andere manier hanteren om de tevredenheid van de bezoekers te meten. Alle inloopvoorzieningen geven aan dat ze periodiek met een of meerdere bezoekers gesprekken hebben over de betekenis van de inloopvoorziening. Zowel in 2017 en in 2018 bleek dat de bezoekers zeer tevreden waren over de inloopvoorzieningen en de ontwikkeling van hun eigen mogelijkheden. Het streven dat minstens 75% van de bezoekers een 7 of meer geeft is ruimschoots gehaald. De meeste bezoekers geven een 8 of meer. Iedere inloopvoorziening geeft een invulling in het eigen jaarverslag aan een weergave van de betekenis van de inloop voor de kwaliteit van iemands leven. Dat kan de ene keer een gesprek zijn met een bezoeker en een andere keer naar aanleiding van een activiteit op een inloop. Lage scores en de achtergrond hiervan worden gezamenlijk besproken. Indien wenselijk worden verbeteracties ingezet.
6. Totale kosten van de activiteit	Annahuis, Augustinusparochie, Fameus, GGz Breburg, SMO Breda en Tientjes hebben een totaalbedrag voor de inloopvoorzieningen, ondersteuning en activiteitenaanbod. In totaal was een bedrag aangevraagd van €1.251.920 voor 2019 en €1.273.762 voor 2020. Hiervan is €1.137.473 voor 2019 en €1.140.045 voor 2020 gehonoreerd.
7. Kosten per bereikte klant	De kosten van de inloopvoorzieningen bestaan deels uit een vaste component. Afhankelijk van het aantal bezoekers zijn de kosten zeer variabel per persoon/bereikte klant.
Bijdrage (in euro's) aan besparing kosten maatwerk	Het is onmogelijk uit te drukken welke besparingen de inloopvoorzieningen realiseren. Duidelijk is dat inloopvoorzieningen een belangrijke preventieve functie hebben om te zorgen dat inwoners een netwerk hebben, uit een sociaal isolement raken en weer ergens toe doen. Hiermee voorkomen we dat een aantal cliënten een maatwerkvoorziening nodig heeft of een gespecialiseerde behandeling of begeleiding. Voor mensen die na een opname terugkomen in de wijk is een inloopvoorziening een relatief goedkope voorziening.

*In de tekst wordt regelmatig over Breda en/of stad gesproken. Dat heeft te maken met de manier waarop de financiering van de inloopvoorzieningen in de gemeente Breda en in de regiogemeenten tot stand komt. Inhoudelijk is de ambitie om de ontwikkeling van de inloopvoorzieningen in de gemeente Breda en in de regio meer in synergie met elkaar op te pakken. Dat gebeurt al, bijvoorbeeld in Oosterhout, Etten-Leur en beginnend in de gemeente Altena. De gezamenlijke inloopvoorzieningen die deelnemen aan de Tafel regio Breda Vangt op spreken met elkaar af de informatie vanuit de verschillende gemeenten met elkaar uit te wisselen, beproefde methodieken en activiteiten met elkaar te delen en elkaar te helpen inloopvoorzieningen te verbeteren en voor inwoners uit de regio Breda beschikbaar te stellen.

Ambities:

1. Samenwerking intensiever maken. We denken daarbij aan de flyer maar ook aan verbindingen tussen deelnemers aan de Inlopen. Denk daarbij aan de praktische uitwerking van een strippenkaart waardoor bezoekers op verschillende locaties voor een gereduceerd tarief kunnen eten of het combineren van bezoekers van verschillende inlopen die iets samen gaan doen. Experimenteren om mensen de stap naar buiten te laten zetten (naar de samenleving). Dit kan bijvoorbeeld door een buurtsurprise, buurtexpeditie, buurtsafari te ontwikkelen.

2. Presentiebenadering verder implementeren in de werkwijze van de inlopen.
3. (Meer) Gebruik maken van elkaars expertise en faciliteiten. Bijvoorbeeld een cursus zelfverdediging door het Annahuis in de ruimte van Tientjes (die zich daarvoor beter leent) waaraan bezoekers van alle inlopen mogen meedoen. Eventueel de groep bezoekers als groep meenemen naar de andere locatie.
4. Goed van elkaar weten wat we doen. Ieder overleg starten met een korte presentatie door een van de organisaties. Dit ook naar bezoekers kenbaar maken.
5. Afstemmen locaties:
 - goede spreiding
 - geen dingen dubbel doen
 - goede spreiding openingsdagen en -tijden
6. Elkaar helpen bij het maken van kwaliteitsplannen. Wat doe je aan veiligheid, wanneer ontzeg je iemand de toegang en hoe dan verder? Meld je incidenten aan anderen en zo ja, wanneer en hoe dan? Hoe ga je om met de openheid van een vrijwilligersorganisaties (welkom) en het stellen van regels (maar alleen zo welkom)? Ook kan hierbij horen hoe je omgaat met de cultuur en het gedrag van bezoekers en vrijwilligers in de inloopvoorzieningen. Hoe corrigeer je daarin?
7. Bijhouden aantal bezoekers en signaleren of en welke veranderingen optreden bij de groep bezoekers (minder-meer-bepaalde doelgroepen etc.).
8. Methoden ontwikkelen en uitvoeren om het verhaal van de bezoeker op te tekenen. Hiervoor maken we een plan met verschillende methodieken: open gesprek met bezoeker, registratie Quotes, logboek, gastenboek waarin bezoekers en gastvrouw of begeleider iets kan schrijven.
9. Kennis en expertise ontwikkelen en delen over de manier van omgaan met de dynamiek van een open inloopvoorziening. Hoe zorg je ervoor dat je een mix houdt van bezoekers, dat iedereen zich welkom voelt, dat er veiligheid ontstaat zonder strenge regels te hoeven stellen, dat iedereen naar vermogen een steentje kan bijdragen en dat bezoekers zich gelijkwaardig voelen?
10. We wisselen de kennis en expertise die we in Breda hebben ontwikkeld uit met de organisaties en gemeenten in de regio. Van hieruit kunnen we activiteiten ook in de regio aanbieden, leren van de manier van samenwerking, expertise in visie en methodieken uitwisselen enzovoorts.

1b Ondersteuning

Beschrijving:

Mensen (m.n. bezoekers en vrijwilligers van de inloop; met name mensen met psychische kwetsbaarheid en/of complexe problematiek) kunnen met hun ondersteuningsvraag terecht bij beroepskrachten. Soms hebben ze aan enkele gesprekken genoeg, soms wordt er jarenlang ondersteuning geboden. Waar mogelijk verwijzen we warm door naar reguliere hulpverlening. Bij sommige bezoekers is dit niet mogelijk door de complexiteit van een situatie, wantrouwen jegens hulpverlening of andersoortige belemmeringen. Regelmatig ondersteunen we een hulpverlener bij de begeleiding van een bezoeker/vrijwilliger.

Ondersteuning vanuit een locatie van een laagdrempelige inloopvoorzieningen kenmerkt zich door:

Ondersteuning waar mensen zonder indicatie terecht kunnen en waarbij begeleiders aansluiten bij de behoefte van de persoon en de situatie waarin hij/ zij zich bevindt (presentie);

- Laagdrempeligheid waarbij de ondersteuningsrelatie ontstaat door vertrouwen en respect en waarbij geen noodzaak van dossiervoering of het binnen een bepaalde termijn afsluiten van trajecten aanwezig is;
- Ondersteuning die gericht op het motiveren van bezoekers (en vrijwilligers) om ondersteuning met reguliere hulp- en zorgverleners aan te gaan als ze dit nodig hebben;
- Is onderscheidend omdat ze een proces van een begeleider en individuele bezoeker inhoudt die verder reikt dan een eenmalig gesprek gedurende de openstelling van de inloopvoorziening.

Begeleiders kunnen zowel professionals (betaald als onbetaald), als ervaringsdeskundigen (betaald en onbetaald) als vrijwilligers (met of zonder ervaringskennis zijn).

Maatschappelijk probleem	• Mensen met psychische kwetsbaarheid ontbreekt het nog te vaak aan een zinvolle daginvulling, werk. Dat is essentieel voor herstel. • Sociaal isolement <i>Andere maatschappelijke problemen waar ondersteuning zich op richt zijn:</i> • Mensen voelen zich niet of onvoldoende ondersteund door reguliere hulpverlening. • Mensen zijn passief, worden gepamperd, ervaren weinig zin/nut in hun leven en worden niet in hun kracht gezet (ook door hulp- en zorgverleners). • (Toename van) alleengaande mensen die behoefte hebben aan ontmoeting, aandacht en opbouw/aansluiting sociaal netwerk
Te realiseren waarde en baat	• Mensen ondersteunen om tot hun recht te komen in de samenleving, waar mogelijk met ontdekking en ontwikkeling van eigenwaarde, krachten en talenten. Belangrijk hierbij is te voorkomen dat mensen tussen wal en schip vallen en in een meer kwetsbare positie terechtkomen, en hen langdurig in beeld te houden en te ondersteunen als zij hier toch in beland zijn. • Passende maatschappelijke ondersteuning, vroegtijdige interventies, preventie en (medische) zorg zijn beschikbaar voor mensen die economisch en/of maatschappelijk uitsloten (dreigen te) worden, gericht op het hervinden van zelfredzaamheid. • Mensen zetten stappen naar re-integratie in de samenleving, binnen de kaders: leren afspraken nakomen, durven (evt. met ondersteuning van een beroepskracht of vrijwilliger) aan te kloppen bij de overheid of een instantie. • Mensen zetten stappen richting participatie, door kennis te maken met de verschillende activiteiten en hieraan mee te doen of (vrijwilligers)taken op te pakken. • Mensen voelen zich beter ondersteund, doordat instanties (voorliggend veld en eerstelijnszorg) vlot en efficiënt samenwerken, expertise delen en elkaar aan vullen.

	Mensen krijgen weer hoop en perspectief door het werken met anderen met soortgelijke ervaring.
1. Bereik in beoogde doelgroep	Mensen met complexe problematiek (tijdelijk en/of dreigend dak- en thuislozen, mensen die uit hun huis zijn gezet of uit detentie komen, mensen met psychiatrische en of verslavingsproblematiek, mensen met complexe schulden of relatieproblematiek, mensen die geen gebruik mogen maken van de reguliere voorzieningen) die: - in sociaal en economisch opzicht geïsoleerd leven - de weg (nog) niet kennen naar de reguliere hulpverlening, geen aansluiting kunnen maken met de reguliere hulpverlening, daarin zijn vastgelopen of daarin extra ondersteuning nodig hebben - weinig ritme of actieve daginvulling hebben - vrijwilligerswerk willen doen, maar voor wie regulier vrijwilligerswerk (nog) niet mogelijk is - het vertrouwen in zichzelf en hun eigen mogelijkheden zijn kwijtgeraakt. Het is onmogelijk aan te geven hoeveel inwoners in de regio Breda potentieel tot deze doelgroep behoren. Wij verwachten in totaal 200 unieke personen te ondersteunen. Fameus geeft aan in 2017 met leslokaal (activiteitenaanbod) en ondersteuning ongeveer 550 personen bereikt te hebben.
2. Zelfredzaamheid	Bij veel mensen die aankloppen is de zelfredzaamheid laag, het sociale vangnet klein/uitgeput of lukt het niet op dat moment om de weg te vinden of aan te sluiten in de wirwar van hulpverleningsinstanties. Wij vragen erg veel van mensen om in complexe situaties de mogelijkheden nog te overzien binnen de hulpverlening, aangezien er enorm veel instanties zijn en mensen vaak op zichzelf aangewezen zijn om hier de weg in te vinden. In een dergelijke situatie is het prettig als men met je meekijkt en je hierin nauw ondersteunt. Het is van belang dat deze groep op een laagdrempelige wijze, zonder indicatie, aansluiting weet te vinden. Andersom maakt de methodiek van de presentiebenadering het voor werkers ook mogelijk om aansluiting te vinden bij mensen die bij de reguliere hulpverlening niet in zicht zijn of uit beeld zijn geraakt. Na het vertrouwen gewonnen te hebben en eerste stappen gezet te hebben kunnen wij deze mensen warm doorverwijzen naar passende hulpverlening. Bij deze doelgroep is het belangrijk dat ze kunnen aansluiten naar vermogen, waarbij uitgegaan wordt van wat ze kunnen en rekening gehouden wordt met hun beperkingen.
3. Vakmanschap	De meeste mensen hebben een zodanig complexe ondersteuningsvraag dat de kennis, sociale vaardigheden (en ervaringsdeskundigheid) en kennis van de sociale kaart van een hiervoor opgeleide beroepskracht nodig zijn. Vrijwilligers krijgen ondersteuning en intervisie van de beroepskrachten, de beroepskrachten ondersteunen elkaar en houden elkaar scherp d.m.v. training en intervisie. De gehanteerde methodiek vormt een belangrijke aanvulling op de werkwijze van andere instanties: vanuit de presentiebenadering volgen we waar mogelijk het tempo van de ander en kunnen we langdurige relaties met mensen aangaan, gebaseerd op wederkerigheid. Wanneer er geen beweging of perspectief in een situatie komt rest het nabij blijven en in beeld houden. Het resultaat is dat er zodanig vertrouwen opgebouwd wordt dat mensen in beeld blijven daar waar andere organisaties het contact met deze mensen soms verliezen of het dossier afsluiten.
4. Synergie	Annahuis, de Aanlopen van GGZ Breburg, Fameus en Tientjes geven vorm aan deze activiteit. De organisaties starten geen hulpverleningstraject in de Inloopvoorzieningen maar leiden bezoekers toe naar de daarin

	gespecialiseerde organisaties. De begeleiding en ondersteuning die hier wordt geboden heeft als doel de betrokkene te ondersteunen in de periode dat de overdracht naar een regulier hulpverlener (nog) niet mogelijk is. Zo snel als mogelijk verwijzen we een persoon en bieden we sociale en mentale ondersteuning.
5. Tevredenheid	Mensen voelen zich gehoord en zijn vaak tevreden. Ze voelen zich gelijkwaardig en minder afhankelijk dan in de reguliere hulpverlening. Wij horen dit direct mondeling van mensen terug en leiden dit af aan het feit dat mensen ons steeds weer blijven vinden. Achteraf geven mensen vaak aan dat de manier van werken die ze op deze laagdrempelige manier van werken hebben ervaren een eerste stap is geweest op weg naar herstel. Een deel van de mensen zet een volgende stap door (vrijwilligers)activiteiten te doen.
6. Totale kosten van de activiteit	Zie 1a, vraag 6 van het toetsingskader.
7. Kosten per bereikte klant	De organisaties verwachten in 2019 en 2020 dezelfde ondersteuning voort te zetten (uren en aantal personen). In 2018 werd gemiddeld 12,5 uur besteed per persoon. Deze besteding is inclusief de tijd die besteed is aan overleg en administratie bij. De problematiek van cliënten wordt complexer en de belasting van de betrokken medewerkers aanzienlijk.
Bijdrage (in euro's) aan besparing kosten maatwerk	Het is onmogelijk uit te drukken welke besparingen de organisaties met de ondersteuning realiseren. Duidelijk is dat deze ondersteuning een belangrijke preventieve functie heeft en leidt tot passende zorg en hulp voor mensen die het nodig hebben. De besparing zit er vooral in dat bemoeizorgtrajecten en crisisbehandeling niet nodig zijn of specialistische behandeling en begeleiding veel korter en doelmatiger georganiseerd kunnen worden.

Ambities:

- Met alle betrokken organisaties, bij voorkeur met de werkers van bemoeizorg, GGD meldpunt zorg en overlast, Centraal Onthaal, straatteam en voorzitter MASS en verbeterpunt verkennen wat er mogelijk is aan maatwerk voor de specifieke groep zorgwekkende zorgmijders (de restgroep daklozen) om daar creatief mee om te kunnen gaan (bv. de mogelijkheid van postadres) en tegelijkertijd binnen de grenzen van bv. wetmatigheid te blijven;
- Een ambitie van de organisaties is om minder in projecten te denken en werken. Dit wordt momenteel voornamelijk vanwege de subsidieverdeling en wensen van financiers gedaan maar voelt kunstmatig aan. In de praktijk kennen de verschillende projecten veel overlap. Ondersteuning wordt op alle momenten geboden;
- Het versterken van de mogelijkheden van de laagdrempelige ondersteuning door expertise, bijvoorbeeld uit de GGZ toe te voegen (consultatie).

1c Activiteitenaanbod

Beschrijving:

Het activiteitenaanbod dat hier beschreven wordt kenmerkt zich door laagdrempelige en toegankelijke activiteiten voor mensen in een kwetsbare positie dat zonder indicatie toegankelijk is. Het aanbod is gericht op ontwikkeling, zelfontplooiing en ontspanning en is te categoriseren op de thema's werk, educatie en vrije tijd. Deelnemers krijgen de kans zelf aan hun herstel te werken en vanaf de eerste ontmoeting wordt het nemen van eigen verantwoordelijkheid en regie gestimuleerd, voor zover dat mogelijk is. Mensen in een kwetsbare positie krijgen de ruimte om te ontdekken waar de eigen kracht ligt en wat zij nodig hebben bij het toewerken naar een zo volwaardig mogelijk participatie aan de samenleving.

Het ontwikkelen van je talenten is het uitgangspunt. De overtuiging is dat ieder mens zich kan ontwikkelen en dat leren, meedoen en werken, een fundamentele bijdrage levert aan het gevoel van eigenwaarde, aan zelfstandigheid en aan volwaardig burgerschap. Dit inzicht in eigen kunnen dat uit de activiteiten voortkomt en het leren in een veilige omgeving staan centraal.

Maatschappelijk probleem	- Sociaal isolement - Mensen met psychische kwetsbaarheid staan nog te vaak buiten de samenleving, worden gezien als 'eng, verward, gevaarlijk, anders' en niet als mensen die kunnen herstellen en bijdragen aan de samenleving. - Mensen met psychische kwetsbaarheid ontbreekt het nog te vaak aan een zinvolle daginvulling, werk. Dat is essentieel voor herstel.
Te realiseren waarde en baat	Burgers in een kwetsbare positie krijgen in een beschermde omgeving de ruimte om te ontdekken waar de eigen kracht ligt en wat zij nodig hebben bij het toewerken naar een zo volwaardig mogelijk participatie aan de samenleving. Zij vergroten hun talenten, vertrouwen, sociale contacten en krijgen plezier in eigen kunnen.
1. Bereik in beoogde doelgroep	Tientjes: Voor de activiteiten van Tientjes betreft het ongeveer honderd unieke bezoekers/deelnemers. Annahuis: Voor de activiteiten van het Annahuis (atelier en straatraad) betreft het ongeveer veertig unieke bezoekers. Het verdere bereik is grotendeels naar buiten gericht, naar mensen in de samenleving, en telt een paar honderd mensen. Bijvoorbeeld de deelnemers aan de straattour, dat waren er in 2017 bijna 170, plus zo'n 150 leerlingen die presentaties hebben bijgewoond. Fameus: Fameus realiseert Leslokaal op meerdere plekken in de regio. Leslokaal organiseert workshops, cursussen en trainingen voor en door mensen met ervaringskennis en ervaringsdeskundigen. Trainingen als herstellen doe je zelf en de WRAP behoren tot het aanbod. Fameus heeft in 2017 550 contacten met unieke cliënten geregistreerd (dit is het totaal van inloop, activiteiten, ondersteuning). Ik wil meedoen: in 2017 waren er 874 unieke deelnemers (cliënten van SMO Breda en van andere organisaties) aan het aanbod. Er vindt bij SMO Breda een accentverschuiving plaats naar meedoen in de wijk. De meeste cliënten die door SMO Breda worden ondersteund (67%) wonen met begeleiding in de wijk.
2. Zelfredzaamheid	De activiteiten hebben als doel dat burgers in een kwetsbare positie weer eigenwaarde en een beter zelfbeeld ontwikkelen, een netwerk bouwen, zelfstandig kunnen wonen, voldoening halen uit de dag door werk en andere activiteiten, kunnen beschikken over kennis en vrienden en/of zich onderdeel te voelen van de samenleving. Dit is altijd

	op maat per persoon en voor zover dat mogelijk is. De deelnemers worden in de activiteiten begeleid door vrijwilligers, activiteitencoaches, ervaringsdeskundigen, mensen met ervaringskennis en elkaar. De bedoeling is dat burgers in een kwetsbare positie de best mogelijke kansen krijgen om weer op eigen kracht mee te kunnen doen in de samenleving. De focus van de activiteiten is om burgers te helpen weer in hun kracht te komen, te herstellen en leren participeren in een beschermde en veilige omgeving (enabling niche⁵). Na deze periode is het de bedoeling dat mensen vanuit het principe van normalisatie actief investeren in hun maatschappelijke participatie en, als het enigszins kan, loskomen van onze hulpverleningsorganisatie. Men stroomt actief door naar betaalde arbeid, een sociale onderneming of vrijwilligerswerk.
3. Vakmanschap	Er wordt gewerkt vanuit de presentiebenadering. Dit betekent dat je er bent voor de ander, zodat de ander zich gezien en gehoord voelt. Vanuit de ontstane vertrouwensrelatie en de menswaardige benadering waarin men elkaar onvoorwaardelijk accepteert in het zijn voelt de ander zich een volwaardig mens. Methodisch wordt vanuit een krachtgerichte benadering gewerkt, uitgaande van de mogelijkheden en krachten van de cliënt. Er wordt ingezet op ervaringsdeskundigheid en herstelbevorderend werken. Dat wil zeggen dat alles er op gericht is om de eigen regie, autonomie en onafhankelijkheid van zorg te verminderen en te werken vanuit eigen motivaite en mogelijkheden.
4. Synergie	• De activiteiten worden geboden door Annahuis, Fameus, SMO Breda en Tientjes. Ook in de Aanlopen van GGz Breburg vinden activiteiten (bijvoorbeeld de kookgroep) plaats. • In het activiteitenaanbod wordt verbinding gezocht met het reguliere aanbod in de regio. Denk aan sociale verbanden met bijvoorbeeld de culturele sector en de sportsector. • Er wordt samengewerkt met andere organisaties door doelgroepen te mixen. Het aanbod wordt voor cliënten van andere organisaties opengesteld. Voor burgers in een kwetsbare positie biedt deze samenwerking op het gebied van aanbod vele voordelen. Bijvoorbeeld: zij maken kennis met andere perspectieven en leren cliënten en medewerkers van andere organisaties kennen. De samenwerking vermindert daarnaast vooroordelen over personen met een andere problematiek. • We zien elkaar als collega's en niet als concurrenten. • We vullen elkaar aan (profiel, activiteiten, sfeer, locatie). • We ondersteunen elkaar om de ambitie te realiseren. • We wisselen werkwijzen en methoden uit om de kwaliteit van dienstverlening te bevorderen. • We maken gebruik van elkaars expertise en menskracht om betere activiteiten te realiseren of de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren. • We maken indien gewenst en mogelijk gebruik van elkaars faciliteiten.
5. Tevredenheid	De tevredenheid over de activiteiten wordt continu gemonitord. Bij een verlaging van scores worden deze geanalyseerd en opgevolgd.
6. Totale kosten van de activiteit	Zie 1a, vraag 6 van het toetsingskader.
7. Kosten per bereikte klant	De kosten van de inloopvoorzieningen bestaan deels uit een vaste

⁵ Van Regenmortel & Peeters, 2010

	component. Afhankelijk van het aantal bezoekers zijn de kosten zeer variabel per persoon/bereikte klant..
Bijdrage (in euro's) aan besparing kosten maatwerk	Doordat mensen in een kwetsbare positie deelnemen aan het activiteitenaanbod kun je soms voorkomen dat zij een indicatie nodig hebben voor dagbesteding, waardoor een besparing wordt bewerkstelligd.

Regionale inbedding

In de tekst wordt regelmatig over Breda en/of stad gesproken. Dat heeft te maken met de manier waarop de financiering van de activiteiten tot stand komt en de locatie van de meeste voorzieningen. SMO Breda en Fameus spreiden hun activiteiten steeds meer over de regio. Fameus doet dit onder andere door op meerdere locaties met leslokalen te starten of trainingen voor inwoners van regiogemeenten op locatie te starten.

Fameus en SMO Breda hebben regelmatig overleg over de activiteiten en ontwikkelingen en spreken met elkaar af de informatie vanuit de verschillende gemeenten met elkaar uit te wisselen, beproefde methodieken en activiteiten met elkaar te delen en elkaar te helpen het activiteitenaanbod te verbeteren en voor inwoners uit de regio Breda beschikbaar te stellen en bereikbaar te maken.

Ambities:

1. Samenwerking intensiever maken.
2. (Meer) gebruik maken van elkaars expertise en faciliteiten (locaties).
3. Bijhouden aantal deelnemers en signaleren of en welke veranderingen optreden bij de groep deelnemers (minder-meer-bepaalde doelgroepen etc.)
4. SMO Breda is gestart met een pilot in samenwerking met ONS Label Breda. SMO Breda en ONS Label Breda hebben in deze samenwerking beiden hun eigen expertise. ONS label Breda biedt werkervaringsplaatsen, leer-werkplekken en betaald werk, waarbij participatie vanuit het coöperatief gedachtegoed centraal staat. Elke deelnemer is lid van de coöperatie en heeft op basis daarvan invloed en zeggenschap. ONS Label Breda biedt een uitgebreid leerprogramma aan haar deelnemers. In de pilot wordt de klussendienst van SMO Breda als bedrijfsonderdeel voortgezet onder de vlag van ONS Label Breda. Wanneer bij evaluatie de pilot succesvol blijkt volgen er meer onderdelen van het programmatisch aanbod gerelateerd aan werk.

2. Toeleiden naar passende zorg en ondersteuning

2a Bemoeizorg

Beschrijving:

- Het vinden, binden en toeleiden naar passende zorg en ondersteuning voor zorgwekkende zorgmijders
- Het ondersteunen van anderen die in hun omgeving of werk te maken krijgen met zorgwekkende zorgmijders

Maatschappelijk probleem	• Er zijn te veel zorgwekkende zorgmijders • Sociaal isolement • Mensen met verward gedrag • Er is nog onvoldoende aansluiting tussen voorliggend veld en de begeleiding beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Daardoor belanden mensen nog te vaak in crisis, al dan niet gepaard gaand met dakloosheid.
Te realiseren waarde en baat	• Realiseren van een maatschappelijk aanvaardbaar bestaan van en met zorgwekkende zorgmijders met complexe problematiek en/of hun (sociale) omgeving door: Het (opnieuw) vinden van, binden aan en toeleiden naar informele en/of formele zorg en ondersteuning door een multidisciplinaire en onorthodoxe kijk en aanpak. (Iedereen kan meedoen, niemand tussen wal en schip) • Draagt kennis en inzichten over (benaderen van) zorgwekkende zorgmijders over aan anderen, teneinde samenwerking tussen betrokken partners te bevorderen en een samenhangende aanpak te realiseren. Voert zo nodig en zo lang als nodig de regie over de casus. • Signaleert hiaten in reguliere zorg en ondersteuning, wet- en regelgeving en draagt bij aan het oplossen daarvan, indien nodig wordt dit teruggekoppeld intern binnen de organisaties en extern naar ketenpartners en opdrachtgever. • Vergroten van leefbaarheid voor zorgwekkende zorgmijders en hun omgeving, sociale veiligheid vergroten en verminderen of opheffen en voorkomen van maatschappelijke teloorgang.
1. Bereik in beoogde doelgroep	Het Team Bemoeizorg Breda heeft als taak het vinden, binden en toeleiden van 300 zorgwerkende zorgmijders per jaar. De afgelopen twee jaar is een aanhoudende stijging in het aantal bemoeizorg trajecten geconstateerd. In 2016 waren dat er 437, een stijging van 84 trajecten ten opzichte van 2015 (dat is bijna 25% meer dan in 2015 en ruim 45 % boven de afspraak). In 2017 zijn 440 trajecten gerealiseerd, 140 trajecten boven de afspraak (47%).
2. Zelfredzaamheid	Contact maken (vinden), contact opbouwen (binden), en inventariseren aan de hand van levensgebieden aan welke doelen de cliënt zelf wil werken of welke het meest dringend zijn om op te pakken. Samen met cliënt zijn doelen opgesteld gericht op het vinden van de juiste hulp- of zorgaanbieder die cliënt duurzaam kan ondersteunen in datgene wat hij nodig heeft. Indien cliënt niet aanhaakt bij bemoeizorg en er is sprake van gevaar criteria voor cliënt zelf of omgeving, inclusief psychiatrisch ziektebeeld of verslaving, wordt gekeken naar de mogelijkheden van een BOPZ maatregel. Indien aanwezig wordt de aanvraag voor de maatregel ingediend bij rechtbank. Client geleidelijk aan (warm) overgedragen aan de hulp-zorg aanbieder. In

	deze periode loopt bemoeizorg letterlijk met de cliënt en nieuwe hulpzorgverlener op. Reden hiervoor is borgen van de nieuwe contacten en voorkomen van zogenaamde “draaideur cliënten”.
3. Vakmanschap	Bemoeizorg in de regio Breda wordt uitgevoerd door het team Bemoeizorg Breda. Het team Bemoeizorg bestaat uit de volgende drie organisaties en disciplines die elkaar vanuit hun eigen expertise gebied aanvullen en versterken: • SPV en HBO opgeleide professionals met ervaring in de verslavingszorg vanuit Novadic-Kentron • Maatschappelijk werkenden vanuit IMW Breda • SPV-en vanuit GGZ Breburg • Ervaringsdeskundige vanuit Fameus GGZ Breburg • Psychiater met consultatieve taken vanuit GGZ Breburg De verschillende disciplines werken volgens de evidence based CTI methodiek (critical time intervention)
4. Synergie	Bemoeizorg behandelt per definitie niet zelf, samenwerking in- en extern in de gehele keten is van groot belang voor tijdige aanmelding bij bemoeizorg en het toeleiden van de cliënt naar geschikte hulp en/of stabiliteit.
5. Tevredenheid	Tevredenheid van verwijzer en ketenpartners is groot, dit blijkt ook uit de besprekingen aan de thematafel Breda Vangtop, de hoeveelheid aan consultatie vragen en aanmeldingen. In 2015 kreeg het team bemoeizorg nog een tevredenheidsscore van 7,7 vanuit het ketenpartner onderzoek.
6. Totale kosten van de activiteit	Totaal 2019: €1.152.233. Dit is volledig gehonoreerd. Totaal 2020: €1.175.277. Hiervan is €1.154.838 gehonoreerd.
7. Kosten per bereikte klant	De gemiddelde tijdsinvestering van een bemoeizorgtraject in 2017 was 28 uur. Omdat vanuit verschillende expertises multidisciplinair samengewerkt wordt, en niet alle trajecten dezelfde duur hebben is het erg lastig om uit te rekenen wat de inzet per cliënt kost.
Bijdrage (in euro's) aan besparing kosten maatwerk	Door het tijdig vinden, binden en toeleiden van zorgwekkende zorgmijders draagt bemoeizorg bij aan het doorbreken van een negatieve spiraal waar cliënten in verkeren die o.a. leidt tot maatschappelijke overlast situatie, uithuiszettingen, zorg en ondersteuning in tweedelijns voorzieningen. Inzet van bemoeizorg draagt bij aan het reduceren van nog hogere maatschappelijke kosten.

Inzet Novadic Kentron Interventieteam VeiligThuis

Inzet van verslavings deskundigheid en expertise vanuit Novadic Kentron is noodzakelijk en gewenst binnen het interventie team van VeiligThuis (VT). In 2018 heeft gemeente Breda de financiële middelen hiervoor gekoppeld aan het actieplan bemoeizorg. Mede om te onderzoeken welke verbindingen gemaakt kunnen worden en welke overeenkomsten en/of verschillen tussen interventie team werkzaamheden en bemoeizorg werkzaamheden. De eerste stap is hierin gezet door tijdelijk extra formatie te koppelen aan de Novadic Kentron medewerker van het interventieteam VT. De opdracht aan Novadic Kentron was om de extra inzet structureel te borgen in de begroting van bestaand aanbod van Novadic Kentron. Novadic geeft aan dat dit niet lukt anders dan met het maken van keuzes in dat bestaande aanbod. Dat vindt de tafel ook niet wenselijk. Omdat bemoeizorg vanuit de tafel 'Regio Breda vangt op' wordt gefinancierd, heeft Novadic Kentron hier de vraag om extra budget voor inzet in het interventieteam Veilig Thuis neergelegd. Deze aanvraag is niet gehonoreerd.

Ambities

Toeiden zorgwekkende zorgmijders (door bemoeizorg)

GGD West Brabant organiseert in de vorm van het Meldpunt Zorg en Overlast de voordeurfunctie voor het team Bemoeizorg en zorgt voor een eerste triage van de aanmeldingen bij het meldpunt.

Het samenwerkingsverband Partners OGGZ (bestaande uit vertegenwoordigers van GGZ Breburg, GGD West Brabant, Novadic-Kentron, Surplus Welzijn, SMO Breda en IMW Breda) monitort de samenwerking binnen Bemoeizorg en stuurt de verschillende partners en gezamenlijke ontwikkelingen aan. Het Team Bemoeizorg Breda heeft als taak het vinden, binden en toeleiden van 300 zorgwerkende zorgmijders per jaar. Zoals vermeld is de afgelopen twee jaar een aanhoudende stijging in het aantal bemoeizorg trajecten geconstateerd. Het is de ambitie van stuurgroep en team bemoeizorg om in samenwerking met partners aan thematafel dit aantal weet terug te brengen naar 300 of minder.

Onderzoek huidige instroom om de doelgroep bemoeizorg opnieuw vast te stellen of herijken

Conclusies van intern onderzoek toetsen in de praktijk, in het voorliggend veld. Omdat het te tijdrovend is om dit over alle gemeenten uit te voeren zijn er twee gemeentes uitgekozen (gemeente Altena en Oosterhout) en twee gebieden in de stad Breda (Zuidoost en Zuid West).

Daarnaast zal met SMO Breda nog verder ingezoomd worden op overeenkomsten en verschillen tussen straatteam en bemoeizorg en volgt voor interventieteam veiligthuis zo'n zelfde route.

Intensievere samenwerking met voorliggend veld/verwijzer en reguliere ketenpartners

Het team Bemoeizorg wordt vanwege de specifieke expertise, kennis en werkwijze gevraagd om een maatschappelijke crisis bij de cliënt te voorkomen bijvoorbeeld bij (dreigende) dakloosheid, maatschappelijke teloorgang of ernstige overlast voor de omgeving/maatschappij. Door intensiever en in een vroeger stadium samen te blijven werken met de verwijzer enerzijds en de organisatie waar de cliënt naar toegeleid dient te worden anderzijds wordt de verantwoordelijkheid samen gedragen in plaats van de cliënt en daarmee de casusregie in totaliteit over te dragen aan bemoeizorg. Dit vraagt commitment van ketenpartners in beleid en uitvoeren. De verwijzer draagt de casus niet over aan bemoeizorg maar vraagt bemoeizorg de casus mee te dragen en blijft zelf in de lead. Het voorstel zou zijn om in de vorm van een pilot te onderzoeken of hierdoor de betrokkenheid van bemoeizorg korter en minder intensief kan worden en of dit uiteindelijk invloed heeft op de instroom en uitstroom. Conclusies en aanbevelingen vanuit onderzoek naar de instroom zoals hierboven vermeld zijn van groot belang om de doelgroep van de pilot te bepalen. Hierin wordt o.a. de verbinding gezocht met de pilot op- en afschalen die reeds gepland is vanuit Zorgvoorelkaar Breda.

Meer specialistische begeleiding in de wijk met de wijk

Niet altijd is begeleiding passend vanwege ontbrekende expertise en/of specialisme die passend is bij de doelgroep die nu bij bemoeizorg in traject komt. Dit heeft invloed op her-aanmeldingen bij bemoeizorg, de zogenaamde draaideur cliënten. Het gaat hierbij om cliënten met EPA (ernstige psychiatrische aandoening) of meervoudige problematiek die vanwege de chronische kwetsbaarheid en complexiteit (LVB, psychiatrische en/of verslavingsproblematiek) niet geïncorporeerd worden in de beschikbare begeleidingsvormen. Bemoeizorg gaat middelen inzetten om kortdurend specialistische consultatie te bieden. Het doel is cliënten beter passende zorg te bieden en (nieuwe) instroom bij bemoeizorg te beperken. Hiermee kunnen her-aanmeldingen voorkomen worden. Daarnaast biedt Bemoeizorg, samen met andere partners (Indigo, FACT) trainingen om ketenpartners meer kennis over het omgaan met mensen met psychiatrische problematiek te geven en dit in de praktijk te oefenen. Als laatste speelt Bemoeizorg een rol in het bestrijden van stigma's en het aanreiken van informatie over steunende netwerken.

Toolkit OGGZ ontwikkelen

Vanuit de jarenlange opgebouwde expertise ontwikkelt het team een toolkit met best-practices om doorbraken in casussen te bereiken die aanmelders tot op heden niet hebben. Het gaat hierbij specifiek over de "lichtere" bemoeizorg aanmeldingen waarbij de aanmelder niet de juiste tools bezit om een doorbraak in een casus te forceren en een maatschappelijke crisis te voorkomen.

E-health mogelijkheden no-shows

Onderzoeken of en welke E-health applicaties beschikbaar zijn en hoe deze kunnen bijdragen aan het doel (instroom bemoeizorg verminderen). Er kan gedacht worden aan het voorkomen van no shows van bemoeizorg zelf of bij regulier verwijzers.

2b Maatschappelijk Steunsysteem: Mass

Beschrijving:

- De verschillende MASS activiteiten zijn onder regie van de (centrum en regio)gemeenten ontwikkeld vanuit GGz Breburg, in nauwe samenwerking met betrokken ketenpartners, belangenorganisaties, cliënten, hun netwerk en ervaringsdeskundigen.
- Kwartiermaken om stigmatisering van kwetsbare burgers tegen te gaan en participatie in de samenleving mogelijk te maken. In dit kader hebben de Mass relatiebeheerders ook een rol in het gevraagd en ongevraagd advies geven in lokale en regionale beleidsontwikkelingen.
- Het gecoördineerd en structureel signaleren en bespreken van zorg en/of overlast van mensen met complex gedrag waarvoor in de reguliere zorg en dienstverlening (nog) geen passende oplossing gevonden is;
- Het realiseren van een situatie die zowel door de betrokkene als de omgeving als menswaardig en draaglijk wordt ervaren:
- Het zoeken van een passende ondersteuning zo lokaal als mogelijk en zo regionaal als nodig;
- De persoon zelf en het netwerk zijn zoveel mogelijk betrokken bij het zoeken naar een oplossing voor de ontstane situatie.

Maatschappelijk probleem	• Er zijn te veel zorgwekkende zorgmijders • Sociaal isolement • Verbeteren aanpak personen met verward gedrag • Er is nog onvoldoende aansluiting tussen voorliggend veld en de begeleiding beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Daardoor belanden mensen nog te vaak in crisis, al dan niet gepaard gaand met dakloosheid
Te realiseren waarde en baat	De activiteiten die tot MASS horen dragen bij aan: • Maatschappelijke participatie van mensen met complexe problematiek;(niemand tussen wal en schip, iedereen kan meedoen) • Een leefbare situatie voor betrokkenen en hun omgeving; • Kennis en expertise bij vrijwilligers, professionals en andere inwoners; • Een integrale aanpak, op maat voor situaties waarbij afzonderlijke organisaties niet tot een oplossing of doorbraak komen. • Destigmatisering van mensen met een psychische of verslavingskwetbaarheid.
1. Bereik in beoogde doelgroep	Volgens onderzoek van het Trimbosinstituut heeft ongeveer 1.7 % van de Nederlanders een ernstige psychiatrische aandoening. Vertaald naar de regio Breda gaat het om 7500 inwoners. MASS gaat niet alleen over psychiatrische problematiek maar ook over mensen met verslavingsproblematiek, schulden, eenzaamheid, dakloosheid enzovoorts. Het is aannemelijk dat de doelgroep minimaal bestaat uit 10.000 inwoners. Jaarlijks worden ongeveer 600 casussen (= 600 unieke personen) in de MASS overleggen en zorgconferenties besproken. Jaarlijks bereiken we minimaal 6% van de doelgroep.
2. Zelfredzaamheid	MASS probeert zoveel mogelijk de persoon zelf en zijn/haar omgeving (familie, burens, belangrijke anderen) te betrekken bij de werkwijze en de oplossing. Hiermee wordt de zelfredzaamheid groter (in de toekomst mogelijk zelf oplossen) en wordt de gekozen oplossing duurzaam.
3. Vakmanschap	De MASS voorzitter is een onafhankelijk functionerende procesregisseur die

	de betrokkenen in staat stelt integraal, respectvol, efficiënt en effectief met elkaar samen te werken aan een acceptabele oplossing voor personen zelf en hun omgeving. Hiertoe worden netwerkoeverleggen georganiseerd waaraan partners met vaste regelmaat deelnemen en waar afspraken gemaakt worden over een aantal situaties. Daarnaast worden in toenemende mate zorgconferenties georganiseerd waarbij over en met betrokkenen gesproken wordt over 1 situatie. Daarnaast stellen de MASS relatiebeheerders (MASS voorzitters) hun kennis en expertise beschikbaar met consultatie, trainingen, educatie, het leggen van verbindingen en het meedenken over knelpunten en beleid.
4. Synergie	Alle betrokken organisaties. Belangrijk is dat MASS niet van GGz Breburg is maar van meerwaarde moet zijn voor alle betrokkenen. Opdrachtgevers zijn de gemeenten waarbij de gemeente Breda de regievoerder is. In iedere casus wordt iedereen betrokken die van belang is om resultaat te bereiken. Dat betekent dat in principe alle partners (betaald of onbetaald) in de domeinen zorg, veiligheid, wonen en welzijn betrokken zijn en worden.
5. Tevredenheid	Om een indruk te krijgen van de tevredenheid wordt verwezen naar het rapport van Opera consult wat in opdracht van gemeente Breda een onderzoek naar Mass heeft uitgevoerd in 2017.
6. Totale kosten van de activiteit	De coördinatie door de Mass relatiebeheerders en voorzitters, en secretariële ondersteuning worden gefinancierd. Deelname van de maatschappelijke partners gebeurt vanuit hun reguliere inzet. Totaal 2019: €227.359. Dit is volledig gehonoreerd. Totaal 2020: €231.906. Hiervan is €227.873 gehonoreerd.
7. Kosten per bereikte klant	Er is onderscheid te maken tussen casuïstiek die vaak terugkomt en waarvoor intensieve procesregie plaatsvindt en casuïstiek die na minimale aandacht tot een aanvaardbare oplossing komt. Er is nog niet systematische gekeken naar kosten per client/casus die vanuit Mass Procesregie bereikt is.
Bijdrage (in euro's) aan besparing kosten maatwerk	Door procesregie te voeren in complexe casuïstiek draagt Mass bij aan het tijdig de-escaleren van situaties waardoor nog hogere maatschappelijke kosten worden gereduceerd.

Ambities

Doorontwikkeling Mass en aanpak personen met verward gedrag

In 2017 zijn 343 meldingen/situaties in de MASS overleggen besproken. In een aantal regiogemeenten zien we een toename van het aantal meldingen. De achterliggende redenen zijn verschillend. In de ene gemeente gebruiken deelnemers het overleg om kort een aantal E33 meldingen te bespreken, in een andere gemeente is door een andere manier van overleg de inbreng van betrokkenen groter geworden. In de stad Breda is het aantal meldingen gestabiliseerd.

Belangrijke trends:

- Tijdens de MASS overleggen worden vaker casussen (anoniem) ter consultatie ingebracht. De aangescherpte privacywetgeving heeft ertoe geleid dat de agendavoering is aangepast;
- Het melden in MASS overleggen blijft aandacht vragen. In het afgelopen jaar bleek dat zorgvuldig inzoomen waarom juist wel of juist niet gemeld werd, van belang was.

Continueren en verder ontwikkelen zorgconferenties

Zorgconferenties vinden plaats wanneer er in de reguliere MASS overleggen te weinig ruimte is om een complexe casus vlot te trekken, wanneer een reguliere zorgverlener vastloopt in een casus of een traject vanuit Centraal Onthaal niet naar wens verloopt. In zorgconferenties worden alleen deelnemers betrokken die direct met de cliënt te maken hebben.

Het netwerk van de cliënt, aanwezige informele zorgers en als het mogelijk is, de cliënt zelf zijn bij het overleg aanwezig. Het doel is om in afstemming met alle betrokken partijen nieuwe openingen te zoeken en de hulp af te stemmen. Deze overleggen worden door de MASS-voorzitter voorgezeten. (In 2017 hebben de MASS-voorzitters 128 zorgconferenties georganiseerd en gecoördineerd. Daarnaast zijn de MASS-voorzitters 56 keer betrokken geweest bij naar het veiligheidshuis opgeschaalde overleggen.)

Naast bovenstaande taken worden de expertise en diensten van de Mass voorzitters ingezet in projecten en of netwerkbijeenkomsten m.b.t. specifieke complexe problematiek die is gebaat bij een netwerkaanpak en/of procesregie:

GHB problematiek en aanpak in Etten-Leur en omgeving

In een aantal gemeenten (rond Etten-Leur) wordt ernstige GHB-problematiek geconstateerd. MASS heeft al in 2015 samen met verslavingsorganisatie Novadic-Kentron en de gemeente Etten-Leur een werkconferentie georganiseerd. Op deze conferentie is een plan van aanpak gepresenteerd. Onderdeel van dit plan is het casusoverleg GHB. Dit overleg is in 2017 gecontinueerd. Zowel de gemeenten, de zorgorganisaties als de politie zijn enthousiast over de resultaten van deze aanpak. De overlast in de regio is sterk verminderd door het gezamenlijk ontwikkelen en hanteren van beleid en regels. In een bundel van het Trimbosinstituut over de werkwijze rond deze doelgroep wordt de MASS-aanpak in de gemeente Etten-Leur als best practice genoemd. De werkwijze rond de GHB-problematiek in Etten-Leur is zo succesvol dat de casusoverleggen die de afgelopen maanden geagendeerd stonden niet hebben plaatsgevonden. De betrokkenen en hun trajecten zijn allen in beeld. De expertise die is opgedaan in deze aanpak kan verder ingezet en uitgerold worden waarnodig.

Aanpak Top X

Zowel in Etten-Leur als in Oosterhout is gestart met de Top X-aanpak. Bij de Top X-aanpak werken zorg en politie intensief samen. Ongeacht de werkwijze wordt gewerkt aan een sluitende aanpak voor inwoners van de gemeente die veel meldingen bij politie (en/of zorg) veroorzaken. Dit kunnen meldingen van verward gedrag of overlast meldingen zijn. In iedere situatie worden plannen van aanpak op maat gepakt, bij voorkeur met de persoon samen, gericht op een betere kwaliteit van leven en het verminderen van verward of overlastgevend gedrag. Zowel in Etten-leur als in Oosterhout heeft de MASS-voorzitter de regie en is hiervoor geen nieuw overlegcircuit ontwikkeld. De regionale projectgroep mensen met verward gedrag adviseert de gemeenten in de regio Breda in iedere gemeente te starten met een TOP X en integrale ketenaanpak tussen zorg en veiligheid.

Het de-escalatiemodel

In de regio Breda is het Escalatie Model ontwikkeld voor complexe problematiek rondom aanpak personen met verward gedrag. Het is de ambitie om dit de-escalatie model verder te werken met een lokale regiekaart. De voorgestelde implementatie in de regio wordt naar alle waarschijnlijkheid op korte termijn door alle gemeentelijke bestuurders bekrachtigd. Middels dit model kunnen (medewerkers van) organisaties beter inschatten en beoordelen of en wanneer ze problematiek of omstandigheden naar een hoger operationeel of bestuurlijk niveau moeten tillen. Het is de bedoeling het werken volgens het de-escalatie model en de regiekaart komende jaren te implementeren. De principes die aan de basis van de regiekaart liggen passen naadloos in het nieuwe convenant MASS.

Ambities voor de toekomst

Voor de komende periode zijn de volgende ambities geformuleerd:

- Bijdrage implementatie de-escalatiemodel en regiekaart, en de lokale vertaling hiervan;
- Heldere afspraken over het omgaan met privacygevoelige informatie bij MASS overleggen;
- Het tot stand komen van nieuwe samenwerkingsafspraken MASS.

Voorwaarden voor het realiseren van de ambities

Om bovenstaande ambities te realiseren zijn noodzakelijk:

- Samenwerking met en inbreng van gemeenten, ook regiogemeenten;
- Mandaat in procesregie;
- Ondertekend protocol 'omgaan met privacygevoelige gegevens bij MASS overleggen'.

2c Centraal Onthaal

Beschrijving:

Centraal Onthaal registreert de opvang en begeleiding van (dreigend) dak- en thuislozen. Centraal Onthaal gaat met burgers in gesprek en geeft hen advies over de stappen die nodig zijn om uit hun situatie van dakloosheid te komen. Bijvoorbeeld doorverwijzen naar een hulpverleningsinstantie. Centraal Onthaal werkt samen met regionale instellingen om (dreigend) daklozen zo goed en snel mogelijk te begeleiden. SMO Breda verzorgt 50% van de bezetting van het loket (52 weken, 40 uur per week: totaal 2080 uren directe inzet). De gemeente Breda verzorgt de andere 50% vanuit participatie, Wmo en nazorg.

Burgers kunnen terecht bij Centraal Onthaal wanneer ze:

- dak- of thuisloos zijn of dreigen te worden
- 18 jaar of ouder zijn
- legaal in Nederland verblijven
- willen meewerken aan een herstelplan

Centraal Onthaal:

- biedt een startpunt van zorg en opvang voor mensen die dak- of thuisloos zijn.
- realiseert een passend traject voor mensen die dak- of thuisloos zijn.
- bepaalt wie de verschillende ondersteuning, zorg en hulp van een cliënt coördineert (cliëntmanager).

Maatschappelijk probleem	Aangezien Centraal Onthaal een loket is en er wordt doorverwezen naar begeleiding, draagt Centraal Onthaal indirect bij aan de zes onderstaande maatschappelijke problemen: • Er zijn te veel zorgwekkende zorgmijders • Sociaal isolement • Mensen met verward gedrag • Er is nog onvoldoende aansluiting tussen voorliggend veld en de begeleiding beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Daardoor belanden mensen nog te vaak in crisis, al dan niet gepaard gaand met dakloosheid • Mensen met psychische kwetsbaarheid staan nog te vaak buiten de samenleving, worden gezien als 'eng, verward, gevaarlijk, anders' en niet als mensen die kunnen herstellen en bijdragen aan de samenleving. • Mensen met psychische kwetsbaarheid ontbreekt het nog te vaak aan een zinvolle daginvulling, werk. Dat is essentieel voor herstel.
Te realiseren waarde en baat	• Niemand leeft vrijwillig op straat • Vrijblijvendheid voorbij • Passende zorg • Voorkomen dat inwoners in de problemen komen • Zo goed en zo snel mogelijk de juiste ondersteuning
1. Bereik in beoogde doelgroep	In 2017 zijn 373 hersteltrajecten opgestart vanuit Centraal Onthaal voor cliënten in een (dreigend) dakloze situatie. Het loket heeft ook een belangrijke, laagdrempelige informatiefunctie voor de doelgroep. In totaal zijn 1500 gesprekken gevoerd in het loket in 2017.
2. Zelfredzaamheid	Centraal Onthaal gaat met burgers in gesprek en geeft hen advies over de stappen die nodig zijn om uit hun situatie van dakloosheid te komen.
3. Vakmanschap	Medewerkers van Centraal Onthaal werken vanuit een drietal kernwaarden te weten: verantwoordelijk, oprecht en op maat. Methodisch wordt vanuit een krachtgerichte benadering gewerkt, uitgaande van de mogelijkheden en krachten van de cliënt.
4. Synergie	Centraal Onthaal werkt samen met een aantal instellingen om (dreigend) daklozen goed en snel mogelijk te begeleiden en

	ondersteuning te bieden. Centraal Onthaal valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente Breda en werkt nauw samen met loketmedewerkers en de trajectregisseur van de gemeente Breda.
5. Tevredenheid	Momenteel is de gemeente Breda bezig met de doorontwikkeling van de toegangsfuncties, waaronder Centraal Onthaal.
6. Totale kosten van de activiteit	Inzet gemeente is (niet apart) opgenomen in begroting gemeente Breda. Kosten inzet SMO Breda in Centraal Onthaal: Totaal 2019: €130.898. Dit is volledig gehonoreerd. Totaal 2020: €133.516. Hiervan is €131.194 gehonoreerd.
7. Kosten per bereikte klant	Centraal Onthaal verzorgt de verwijzing naar andere begeleiding en/of voorzieningen. Per klant kost dit meer of minder tijd. De kosten zijn variabel, afhankelijk van de problematiek en de medewerking van de client en het benodigde vervolgtraject.
Bijdrage (in euro's) aan besparing kosten maatwerk	De besparing die Centraal Onthaal bewerkstelligt betreft in eerste instantie maatschappelijke kosten, zoals inzet van politie en justitie. Immers daalt de overlast van op straat levende burgers. De samenwerking tussen Centraal Onthaal en het voorliggend veld in Breda én de regio kunnen daarnaast op lange termijn leiden tot een besparing op kosten van het maatwerk.

Ambities

Centraal Onthaal in de regio

Voor mensen met een kwetsbaarheid in de regio kan de fysieke en mentale afstand naar Breda als groot worden ervaren. Om die reden wordt in de pilot met crisisopvang in Altena (zie 3b) onderzocht hoe gesprekken met Centraal Onthaal in de regio Altena kunnen worden vormgegeven. Hiermee wordt in de pilot de noodzaak om voor toegang tot de crisiswoning naar Centraal Onthaal in Breda te gaan weggenomen.

Groepsaanbod Centraal Onthaal:

In de uitvoeringspraktijk bleek dat cliënten vaak vergelijkbare vragen hebben op diverse leefgebieden, zoals huisvesting, inkomen, schulden. Daarnaast kwam het regelmatig voor dat cliënten niet op ingeplande afspraken verschenen of hun "huiswerk" niet hadden gedaan.

In juni 2018 is een pilot gestart waarin wekelijks met twee groepen cliënten, ondersteund door twee medewerkers van Zorg voor elkaar Breda wordt samengewerkt aan het bereiken van de doelen die de cliënten zich hebben gesteld: één groep voor nieuwe aanmeldingen, de andere voor bestaande cliënten. Zo wordt collectief informatie verschaft over te ondernemen stappen (inschrijven woning, aanvragen uitkering, digi-d etc.) en wordt het vervolg met de deelnemers besproken. Deelnemers leren van en helpen elkaar. Indien nodig volgen cliënten daarnaast ook een individueel traject.

Cliënten hebben te maken met een beperkt aantal contactpersonen, worden altijd binnen één week gezien, worden ontvangen in een plezierige en herkenbare omgeving (Talentenfabriek de Faam) hebben steun aan elkaar en haken naar verwachting mede daardoor minder snel af.

De pilot is opgezet door Zorg voor Elkaar Breda in samenwerking met SMO/inloop Wegwijs en loket Centraal Onthaal. De eerste ervaringen zijn positief. Indien dit zo blijft zal de activiteit worden ingebed in de reguliere inzet in 2019 en 2020.

Bereik:

Het is op dit moment nog lastig in te schatten hoe groot het bereik daadwerkelijk is. Wel wordt dit a.d.h.v. een Excel-lijst gemonitord en eveneens opgenomen in de registratiesystemen van zowel het IMW als MEE. Ook de bewoners van de randgemeenten zijn welkom.

Ervaringen:

Uit het eerste evaluatiemoment (met CO, backoffice, loket, SMO) is het volgende gebleken:

De gemeente, de cliënten en de SMO zijn te spreken over de wijze waarop we de informatie verstrekken (wekelijks, overzichtelijk, gebruiksvriendelijk), de hoge opkomst van de mensen die verwezen zijn door het loket, de eenvoud van doorverwijzen en het volgen.

2d Straatteam

Beschrijving:

- Het straatteam is actief in Breda en omgeving en richt zich in eerste instantie op dak- en thuislozen die langdurig op straat leven en soms overlast veroorzaken.
- Het team probeert mensen die op straat leven te motiveren om hulp te zoeken.

Maatschappelijk probleem	- Er zijn te veel zorgwekkende zorgmijders - Mensen met verward gedrag
Te realiseren waarde en baat	Het vinden en contact hebben met mensen die op straat leven en hen proberen toe te leiden naar zorg en begeleiding. Dit leidt tot een verbetering van hun kwaliteit van leven op basaal niveau. De baat bestaat daarnaast uit een vermindering van kosten en overlast van op straat levende burgers.
1. Bereik in beoogde doelgroep	Het straatteam ziet 180 unieke mensen in de regio met wie ze contact hebben. Het team probeert mensen te motiveren om hulp te zoeken en houdt een lijst bij van de groep op straat levende mensen (die varieert tussen de 50 en 100 personen) die gemotiveerd dient te worden tot een vorm van hulpverlening.
2. Zelfredzaamheid	Het team probeert mensen die op straat leven te motiveren om hulp te zoeken.
3. Vakmanschap	Medewerkers van het straatteam werken vanuit een drietal kernwaarden te weten: verantwoordelijk, oprecht en op maat. Methodisch wordt vanuit een krachtgerichte benadering gewerkt, uitgaande van de mogelijkheden en krachten van de cliënt. Het straatteam bestaat uit twee medewerkers, waaronder één ervaringsdeskundige.
4. Synergie	Het straatteam werkt nauw samen met de verschillende wijk- en bemoeizorgteams.
5. Tevredenheid	Cliënten worden gehoord en verleid om van het hulpaanbod dat beschikbaar is gebruik te maken. Zodra deze stap is gezet zijn cliënten daar tevreden over. Hun kwaliteit van leven heeft zich op basaal niveau verbeterd.
6. Totale kosten van de activiteit	Totaal 2019: €130.560. Dit is volledig gehonoreerd. Totaal 2020: €133.171. Hiervan is € 130.855 gehonoreerd.
7. Kosten per bereikte klant	De kosten per bereikte klant zijn afhankelijk van de vraag. Dit maakt dat de kosten per persoon zeer variabel zijn.
Bijdrage (in euro's) aan besparing kosten maatwerk	De besparing die het straatteam bewerkstelligt betreft de kosten die politie en justitie maken. Immers daalt de overlast van op straat levende burgers. De werkzaamheden van het straatteam zullen niet leiden tot een besparing van de kosten van het maatwerk. De uiteindelijke doelstelling is: geen mensen meer op straat. Zo lang we niet kunnen voorkomen dat mensen dakloos raken, is deze voorziening noodzakelijk.

2e Ervaringsdeskundigheid

Beschrijving:

1. steunend netwerk

Is bedoeld voor mensen die in de SPOR zijn beoordeeld en terug naar huis gaan. Door een ervaringsdeskundige te koppelen aan deze persoon is het de bedoeling om op zoek te gaan naar oplossingen/ mogelijkheden om een volgende beoordeling/ verward gedrag te voorkomen. Ervaringsdeskundigen ondersteunen de persoon om zelf weer vorm te geven aan het leven.

Geen vast aantal uren per week: aansluiten bij wat nodig is.

2. crisiskaart

Is bedoeld voor mensen (en hun omgeving) die ooit een crisis hebben meegemaakt of het risico lopen voor het eerst in een crisis terecht te komen. Met de crisiskaart stellen zijn met begeleiding een persoonlijk plan op met als doel aan te geven wat zij willen dat er gebeurt als zij in een crisis terecht komen. Het is dus in eerste instantie een zelfregie instrument. De afspraken die gemaakt worden in de crisiskaart worden ook gemaakt en vastgelegd met de omgeving die daarbij een rol speelt. Van familie en burens tot hulpverlener en politie. De client beschrijft samen met de crisiskaart consulent (ervaringsdeskundige) wat goed werkt in een crisis en wat niet, wie bericht moet worden, welke medicatie gebruikt wordt, of er nog voor een huisdier of huisgenoten gezorgd moet worden enzovoorts. Er is een samenwerking met de SPOR, het HIC, SMO, IMW, SurPlus, de wijkteams op de inzet van de crisiskaart. Alle inwoners van de regio kunnen een crisiskaart invullen.

Maatschappelijk probleem	- Sociaal isolement - Mensen met verward gedrag - Mensen met psychische kwetsbaarheid staan nog te vaak buiten de samenleving, worden gezien als 'eng, verward, gevaarlijk, anders' en niet als mensen die kunnen herstellen en bijdragen aan de samenleving Andere maatschappelijke problemen waar ervaringsdeskundigheid aan bijdraagt zijn: - Ontoegankelijkheid voor mensen met een beperking - Mensen zijn onnodig kwetsbaar vanwege het systeem - Beperkte eigen regie mogelijkheden
Maatschappelijke baat. Draagt bij aan:	- Sociale inclusie - Regie op eigen leven kunnen voeren, ook bij veranderende omstandigheden - Van waarde zijn als mens - Herstel van zingeving en eigenwaarde
1. Bereik	Minstens 5% van de bevolking heeft in het leven een psychische kwetsbaarheid die meerdere levensdomeinen beïnvloedt. Een aanzienlijk deel van de Nederlanders kampt daarnaast met verstandelijke beperkingen of een verslaving. Ongeveer 1000 inwoners van de regio Breda zijn in 2017 beoordeeld in een acute situatie. In 2017 is in de regio Breda een SPOR gerealiseerd (spoedeisende psychiatrische onderzoeksruimte) waar inwoners met (vermoedelijk) psychiatrische problematiek en verward gedrag beoordeeld kunnen worden. In de SPOR worden ongeveer 90 cliënten uit de regio Breda per jaar beoordeeld. Bereik met de activiteiten: Ondersteunend netwerk: tien personen met verward gedrag. Crisiskaart: 25 personen.
2. Zelfredzaamheid	Mensen met kwetsbaarheden ontwikkelen kennis en vaardigheden om verder te ontwikkelen en te groeien.

3. Vakmanschap	Ervaringsdeskundigen sluiten aan de projectgroep SPOR. Alle cliënten die niet worden opgenomen in de GGZ worden gemeld bij het AMW. Zij bezoeken de cliënten en inventariseren welke ondersteuning nodig is. Wanneer ervaringsdeskundigheid gewenst is, ondersteunen de ervaringsdeskundigen de cliënten met als doel passende hulp te vinden of een netwerk te ontwikkelen. Met inwoners die al eerder in een crisissituatie terecht zijn gekomen, proberen de ervaringsdeskundigen aan te sluiten met de crisiskaart. Deze kaart ondersteunt de inwoner en zijn naasten bij (het ontstaan van) een nieuwe crisis waardoor vroegsignalering en preventie mogelijk is.
4. Synergie	Het ontwikkelen van steunsystemen met en voor cliënten na een beoordeling in de SPOR en de ontwikkeling van de crisiskaart vinden plaats onder regie van de gemeente Breda met subsidie van ZONMW (actieplan mensen met verward gedrag). In een projectgroep (Surplus, IMW, Fameus en GGZ Breda) wordt de ontwikkeling vorm gegeven).
5. Tevredenheid	Fameus toetst doorlopend de tevredenheid van deelnemers, vrijwilligers en professionals. De tevredenheid over de inzet in bovengenoemde activiteiten is groot.
6. Kosten per bereikte klant uit de doelgroep	Fameus heeft voor beide activiteiten activiteiten samen een begroting van 50.000,- Het gaat om tijdelijke middelen die halverwege 2019 aflopen (uit Zon MW subsidie mensen met verward gedrag).
7. Totale kosten van de activiteit	Er is een budget aangevraagd van 30.000,- voor 2019 en 50.000,- voor 2020. Dit is niet gehonoreerd.
Bijdrage (in euro's) aan besparing kosten maatwerk	De inzet van ervaringsdeskundigheid levert op twee belangrijke manieren een bijdrage aan het besparen van de kosten van maatwerk: - Zelfredzaamheid en eigen regie van mensen met (psychische, verstandelijke, lichamelijke) kwetsbaarheden (empowerment en bevorderen herstel) - Vroege signalering en ondersteuning bij ernstige problematiek en/of het voorkomen van crisissituaties - Het ondersteunen van anderen in het omgaan met mensen met (psychische kwetsbaarheden).

2f Aanvullende activiteiten

Onderstaande activiteiten passen inhoudelijk ook binnen de doelstellingen van de Thematafel. Zij worden gefinancierd uit andere bronnen dan het budget voor de Thematafel. Het groepsaanbod Centraal Onthaal is in principe toegankelijk voor inwoners uit Breda en de regiogemeenten. De overige activiteiten vinden nu nog plaats in en voor inwoners van de gemeente Breda. Mogelijk kan de werkwijze van een of meerdere projecten, mits succesvol, als opmaat dienen voor activiteiten in de regiogemeenten. Het lijkt de subgroep daarom wenselijk de inhoudelijke ontwikkelingen en resultaten van deze activiteiten periodiek aan de thematafel te volgen, ook al worden ze niet vanuit de Thematafel gefinancierd.

Vroeg eropaf Breda

Veel mensen met financiële problemen melden zich niet of (veel) te laat bij instanties voor schuldhulpverlening. Bijna één op de zes huishoudens in Nederland heeft risicovolle of problematische schulden en ontvangt geen schuldhulpverlening. Als we ervan uitgaan dat dit ook geldt voor Breda, dan betekent dat dat ruim 13.000 huishoudens met schulden in Breda niet in beeld zijn en mogelijk wel hulp kunnen gebruiken.

Snelle hulp bij betalingsproblemen kan veel ellende en maatschappelijke kosten voorkomen. Daarom startten in februari 2018 de gemeente Breda, de Bredase woningcorporaties Alwel, Laurentius en WonenBredburg en het IMW met de pilot Vroeg Erpaf Breda. In deze pilot slaan deze lokale partners de handen ineen met Ennatuurlijk, Brabant Water, CZ en coöperatie VGZ om mensen met beginnende betalingsachterstanden weer financieel 'op de rit' te krijgen.

Wanneer een inwoner van Breda problemen heeft met het betalen van de maandelijkse rekeningen voor huur, energie en zorgverzekering, gaan de uitvoerders van Vroeg Erpaf aan de slag. De inwoner wordt actief benaderd door een schuldhulpverlener of maatschappelijk werker. Samen kijken ze wat er nodig is om de betalingsproblemen zo snel mogelijk aan te pakken. Soms kan iemand aanspraak maken op subsidies of regelingen. Soms kan er in termijnen worden betaald. En soms is er andere hulp nodig. Het is voor het eerst dat er in Breda zoveel partners samenwerken om huishoudens met betalingsachterstanden vroeg in beeld te krijgen en te helpen.

Vroeg eropaf Breda wordt gefinancierd door de Bredase woningcorporaties en de gemeente Breda. Bij een positieve evaluatie van de pilot zal deze structureel worden ingebed en waar mogelijk uitgebreid met nieuwe partners.

In de regiogemeenten bestaan soortgelijke initiatieven.

Preventieve schuldhulpverlening in samenwerking met twee Bredase woningcorporaties

Het IMW opereert in opdracht van twee woningcorporaties vanuit het gezamenlijk belang om het aantal huisuitzettingen van huurders van de corporaties vanwege schuldproblematiek te minimaliseren en te voorkomen dat men in de schuldsanering terecht komt. Partijen zien noodzaak tot samenwerking om zo vroeg mogelijk in beeld te krijgen of huurder niet wil of zonder hulp niet kan voldoen aan zijn huurverplichtingen. Door maatschappelijk werkers van het IMW wordt een huisbezoek afgelegd om een inschatting te maken of de huurder gebaat is bij kortdurende hulp/advies of dat vanwege complexe problematiek een doorverwijzing naar andere intensieve hulpverlening nodig is. Deze activiteit wordt gefinancierd door de twee betrokken corporaties (Alwel en Laurentius).

Pilot project onder de werktitel "Erpaf"

Soms zijn er al organisaties bij een inwoner van Breda betrokken zonder dat er hulpverlening aanwezig is. Voorbeelden van deze organisaties zijn bijvoorbeeld een woningbouw coöperatie en/of wijkverpleegkundige. Samen met de wijkverpleegkundige van Thebe is in juni 2018 het idee geopperd om brede preventieve ondersteuning te bieden aan inwoners van Breda die dat nodig hebben. Voornamelijk zullen dit mensen zijn waarbij het niet gelijk te zien is dat zij kampen met een beperking. Mensen met een licht verstandelijke beperking vinden het moeilijk om tijdig hulp te vragen of te verwoorden wat er aan de hand is. Hierdoor zoeken ze vaak te laat ondersteuning of worden klachten niet goed begrepen. Dit kan grote gevolgen hebben voor het mee kunnen doen in de samenleving van een wijk of stad.

Vanuit MEE willen we daarom de 'kwetsbare' inwoners van Breda actief benaderen door een cliënt ondersteuner.

Inventariseren:

Omdat dit veel overlap heeft met bestaande initiatieven is de eerste stap om te inventariseren welke samenwerkingsvormen er al in Breda bestaan. Vanuit het actieplan bemoeizorg worden hierin al verbindingen

gelegd.

Er zal dan overwogen worden of het project te integreren valt met bestaande samenwerkingsvormen. Bij een goede verkenning van de bestaande vormen zal het project eind 2018 als proeftuin opgezet worden waarbij we gebruik maken van de signalen van de organisaties die al betrokken zijn bij een (kwetsbare) inwoners van Breda.

Meldpunt zorg en overlast GGD West Brabant

Het aantal kwetsbare of minder zelfredzame mensen in de samenleving neemt toe. Oorzaken zijn onder meer de ingewikkelder wordende samenleving, met bijvoorbeeld digitalisering en marktwerking bij verzekeraard en energieleveranciers, de economische crisis en de afbouw van de intramurale zorg. Daarnaast gaat het transitiebeleid in de samenleving uit van een sociaal netwerk en de kracht om zelf regie te voeren over je eigen leven. Er zijn mensen bij wie deze basisvoorwaarden ontbreken en waarbij deze aannames (nog) niet werken. Mensen met geldzorgen of grote sociale problemen leven gemiddeld 19 jaar meer in ongezondheid dan mensen zonder en overlijden gemiddeld 6 tot 7 jaar eerder. Extra aandacht in gezondheidsbeleid voor deze mensen is dann ook noodzakelijk. Het team Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) bewaakt hoe de veranderingen in maatschappij uitpakken en steunt de mensen bij wie dit nodig is, zodat zij meedoen. Een belangrijk instrument daarvoor is het meldpunt zorg en overlast en vervult daarin de volgende taken:

Vangnet voor kwetsbare burgers en toeleiden naar reguliere zorg:

Het meldpunt Zorg & Overlast geniet steeds meer bekendheid in de samenleving en de daaraan gekoppelde vangnetfunctie die in 2017 verder is ontwikkeld. Het aantal meldingen bij het meldpunt is fors gestegen en de effectiviteit is groot. 75% van de personen waarover is gemeld is toegeleid naar reguliere zorg. Hierbij wordt samengewerkt met burgers en regionale ketenpartners zoals zorgpartijen en gemeenten.

Het OGGZ team heeft met name te maken met kwetsbare volwassenen waarbij kinderen een onderdeel kunnen uitmaken van het systeem. Een klein percentage kan worden geschaard onder de categorie personen met verward gedrag.

Inzet op 'vergeten' of verborgen plekken:

Het OGGZ team werkt op verschillende plekken in de samenleving waar burgers verblijven die zijn vastgelopen in de maatschappij, zoals campings en plaatsen waar dak- en thuislozen zich ophouden. Binnen de regio is deelgenomen aan diverse campingacties in samenwerking met gemeenten. Hierbij zijn een groot aantal meldingen voortgekomen waarvan betrokkenen worden toegeleid naar reguliere zorg. Hierin wordt o.a. samengewerkt met team bemoeizorg en het straatteam van SMO Breda.

Project Nu niet zwanger:

In 2017 is het project Nu niet zwanger van start gegaan. In dit project worden kwetsbare vrouwen begeleid om zwangerschappen te voorkomen. Dit gebeurt door middel van voorlichting en het aanbieden van anticonceptie.

Sociaal medische zorg voor dak- en thuislozen

Vanaf juli 2015 heeft de GGD laagdrempelige spreekuren voor dak- en thuislozen in Bergen op Zoom en Breda en bezoekt zij dak- en thuislozen op vindplaatsen in de regio West-Brabant. De GGD verpleegkundige voert een eerste onderzoek uit, verleent verpleegkundige zorg en begeleidt dak- en thuislozen naar een huisarts of andere zorgverlener indien nodig. Deze verpleegkundige inzet moet ervoor zorgen dat zorgmijdende dak- en thuislozen verbeterde toegang tot sociaal-medische zorg hebben. In 2017 waren er in totaal 230 dossiers voor de dak- en thuislozen voor de centrumgemeente Bergen op Zoom en Breda.

In 2017 heeft een evaluatieonderzoek plaatsgevonden naar de uitvoering en resultaten van de medische zorg die geboden wordt aan dak- en thuislozen. De centrumgemeenten Breda en Bergen op Zoom hebben laten weten behoefte te hebben aan continuering van deze zorg.

Indicator	Indicator zegt iets over	Begroting 2017	Realisatie 2017
Aantal cliënten meldpunt Zorg en overlast	De mate van bekendheid met Meldpunt Zorg en Overlast	780	1021
Aantal contactmomenten met partners (MASS)	De mate van samenwerking met partners	140	208 Toename door verhoogde overlegfrequentie in Bergen op Zoom en Roosendaal
Aantal doorverwezen cliënten vanuit het meldpunt (bemoeizorg, Mass en reguliere zorg)	Toeleiding naar hulp	400	733
Gemiddeld waarderingscijfer door stakeholders (cliënten, partners en/ of opdrachtgevers) voor deze diensten	Mate waarin we voorzien in behoeften van onze stakeholders	≥7,5	Er was in 2017 nog geen geschikt instrument beschikbaar om de cliënt- en klanttevredenheid in deze sector te meten

Deloitte Accountants

3. Opvang in de regio

3a Dag- en nachtopvang

Beschrijving:

- De Doorstroomvoorziening (DSV) is een 24-uurs dag- en nachtopvang, bedoeld voor dak- en thuislozen vanaf achttien jaar uit de regio Breda. De dagopvang is bedoeld voor dak- en thuislozen. Deze is geopend van 09.00-17.00 uur. De nachtopvang is bedoeld voor daklozen, tegen betaling voor vijf euro per nacht. Inbegrepen is verplicht gebruik van de douchegelegenheid, een warme maaltijd en ontbijt. De nachtopvang is open van 17.15 uur tot de volgende ochtend 09.00 uur.
- De toegang tot de Doorstroomvoorziening wordt bepaald door Centraal Onthaal.
- Naast de dag- en nachtopvang kan in het winterseizoen ook de winteropvang opengesteld worden. Deze opvang is van tijdelijke aard.

Maatschappelijk probleem	- Er zijn te veel zorgwekkende zorgmijders.
Te realiseren waarde en baat	Deze mensen die gebruik maken van de dag- en nachtopvang hebben vaak zo veel meegemaakt en/of hebben zo'n complexe problematiek dat ze niet meer in staat zijn om hulp te ervaren. Mensen opvangen verbetert hun basale kwaliteit van leven, door middel van het bieden van bed, bad en brood. Daarbij vermindert de opvang maatschappelijke overlast.
1. Bereik in beoogde doelgroep	De Doorstroomvoorziening biedt 30 dag- en nachtopvangplaatsen. Het streven naar 20 cliënten in de Doorstroomvoorziening blijkt onmogelijk, waardoor het nu 30 plaatsen betreft, waarvan wordt bekeken of dat genoegzaam is. Op dit moment constateren wij namelijk een grote instroom van nieuwe cliënten en een doorstroom die moeizamer verloopt onder andere vanwege cliënten met specifieke problematiek die niet in aanmerking komen voor een sociale huurwoning. Dit hebben wij niet zelf in de hand. Dit verklaart voor een deel het hogere aantal cliënten in de Doorstroomvoorziening. We houden dus rekening met een mogelijke langere verblijfsduur in de Doorstroomvoorziening dan de gestelde vier weken. In 2016 hebben 10.015 overnachtingen plaatsgevonden. In 2017 hebben 9.299 overnachtingen plaatsgevonden. In 2016 zijn 217 unieke cliënten in de DSV verbleven. In 2017 zijn 258 unieke cliënten in de DSV verbleven.
2. Zelfredzaamheid	Bij opname krijgt iedere cliënt een mentor toegewezen. Er wordt samen met de cliënt een Persoonlijk Actie Plan geschreven. Hierin staan de persoonlijke doelen. De mentor ondersteunt de cliënt bij het realiseren van deze doelen. Het verblijf op De Doorstroomvoorziening is niet vrijblijvend. Van cliënten wordt een actieve houding verwacht en samen met de begeleiding gaat de cliënt aan de slag. Doelstelling is in principe doorstroom binnen vier weken naar een geëigende vervolgoplossing. Doel is nagenoeg alle cliënten van de Doorstroomvoorziening - mits zij gemotiveerd zijn aan hun herstel te werken - te laten doorstromen.
3. Vakmanschap	Medewerkers van de Doorstroomvoorziening werken vanuit een drietal kernwaarden te weten: verantwoordelijk, oprecht en op maat. Methodisch wordt vanuit een krachtgerichte benadering gewerkt, uitgaande van de mogelijkheden en krachten van de cliënt.

4. Synergie	De Doorstroomvoorziening werkt nauw samen met onder andere het straatteam, Centraal Onthaal en zorg- en welzijnsorganisaties betrokken bij begeleiding en door- of uitstroom.
5. Tevredenheid	De tevredenheid over de Doorstroomvoorziening wordt continu gemonitord. Bij een verlaging van scores wordt geanalyseerd en opgevolgd.
6. Totale kosten van de activiteit	Totaal 2019: € 2.060.895. Dit is volledig gehonoreerd. Totaal 2020: € 2.102.155. Hiervan is € 2.065.554 gehonoreerd. Deze kosten zijn inclusief de gebruikersruimte.
7. Kosten per bereikte klant	De Doorstroomvoorziening betreft een brandweervunctie en de kosten bestaan deels uit een vaste component. Afhankelijk van de vraag zijn de kosten zeer variabel per persoon. Daarnaast wegen een aantal, niet door ons te beïnvloeden, factoren mee in de kostprijs. Een voorbeeld is de huurprijs van het pand dat voor de helft leeg staat.
Bijdrage (in euro's) aan besparing kosten maatwerk	Door te investeren in het motiveren van werken aan herstel proberen we gebruik van maatwerkvoorzieningen te beperken. Feit is dat echter dat veel mensen vanuit de Doorstroomvoorziening van maatwerk gebruiken maken.

Ambities

Gebruikersruimte

De gebruikersruimte in de Doorstroomvoorziening is per 1 juli 2017 door SMO Breda overgenomen van Novadic-Kentron. De doelstelling van de gebruikersruimte is tweeledig. Enerzijds het beperken van gezondheidsschade en anderzijds het bestrijden van overlast op straat door chronisch alcohol- en drugsverslaafden. Chronisch en langdurig verslaafden met meervoudige problematiek kunnen hier gebruik maken van de drugs- en alcoholgebruikersruimte. Zij worden hier in de gelegenheid gesteld op een verantwoorde en hygiënische manier drugs en alcohol te gebruiken waarbij wordt geprobeerd de overlast voor de omgeving tot een minimum te beperken. Het aantal bezoekers aan de gebruikersruimte is de afgelopen jaren teruggelopen. We hopen dat de nieuwbouw van de Doorstroomvoorziening voorziet in de hierboven beschreven behoefte, zodat we definitief afscheid kunnen nemen van gebruikersruimte.

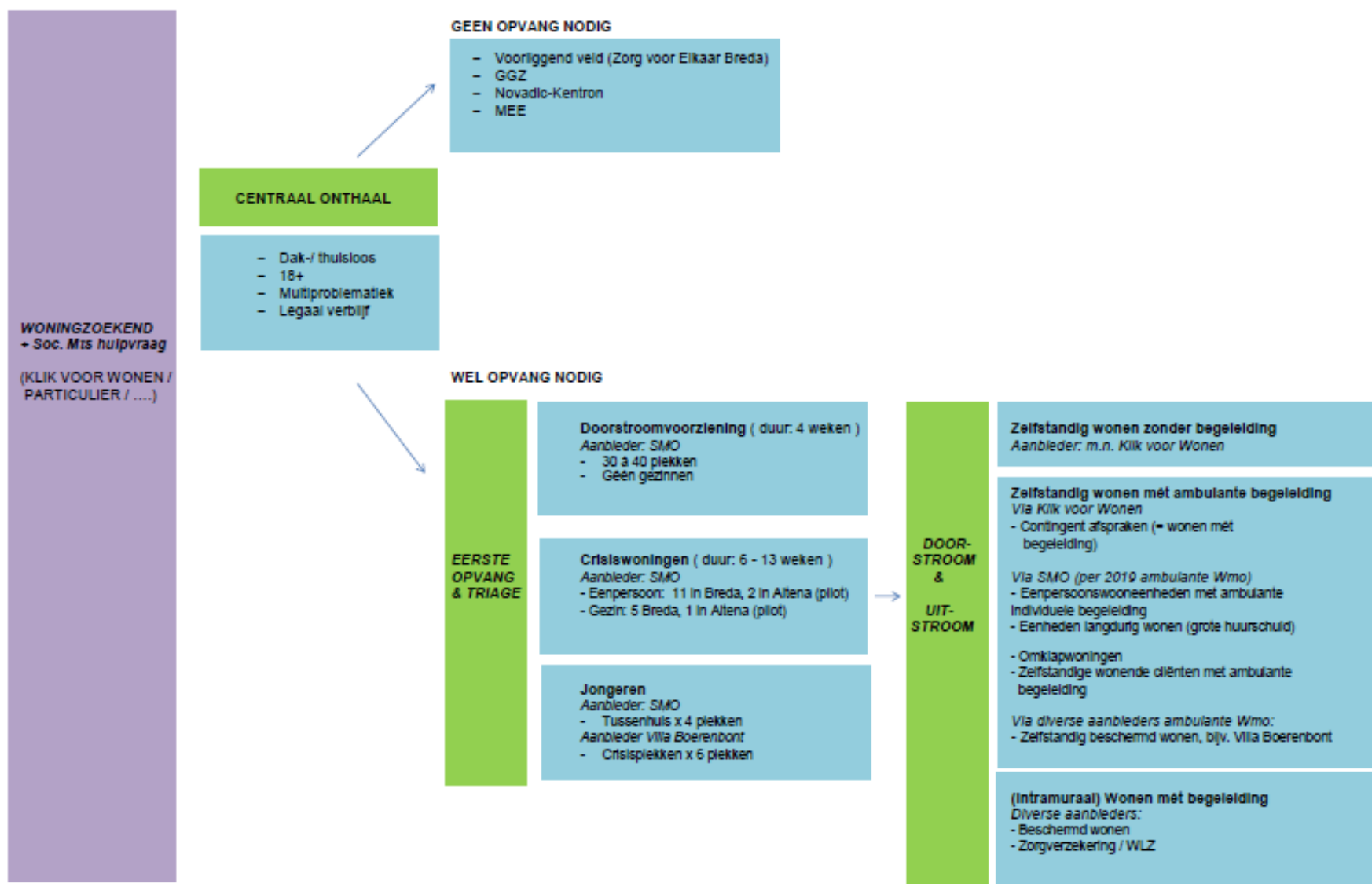
GHB-afhankelijke cliënten

SMO Breda en Novadic-Kentron zijn in gesprek over de randvoorwaarden waaronder opnieuw kan worden gestart met de opvang van GHB-afhankelijke cliënten in de Doorstroomvoorziening.

Pand van de Doorstroomvoorziening

We zitten dringend verlegen om een pand dat beter past bij de visie die SMO Breda inmiddels al enkele jaren doorvoert. De gemeente Breda is eigenaar van het pand van de Doorstroomvoorziening. In lijn met de constatering van de evaluatie Stedelijk Kompas (minder verslaafde cliënten in de Doorstroomvoorziening en cliënten die weigeren daar naar toe te gaan) zijn we in 2015 met de gemeente Breda in gesprek over nieuw beleid in de Doorstroomvoorziening en de huisvesting die sterk verouderd en niet meer passend is. In 2017 heeft een onderzoek naar de wensen van gemeenten en zorgaanbieders in deze plaatsgevonden. Een projectgroep met belangrijke actoren, onder leiding van de gemeente Breda, heeft een programma van eisen opgesteld. We zijn in afwachting van het besluit van het college in deze. Een nieuw pand kan bevorderend werken op de motivatie en kan voorkomen dat cliënten afzien van een verblijfsplaats vanwege het oude imago dat er nog aan hangt. Ook in de regio zien we dat het oude imago van 't IJ nog een rol speelt.

'STROOMSCHEMA OPVANGVOORZIENINGEN REGIO BREDA'

3b Crisisopvang

NB: Naast onderstaande crisisopvang biedt ook Villa Boerenbont begeleiding in een aantal crisisplekken in Breda. Zie voor meer informatie hoofdstuk 4 over risicjongeren.

Beschrijving:

In Breda en Sleetwijk staan een aantal crisiswoningen, bedoeld voor burgers met een begeleidingsvraag en een acute woonvraag. Er zijn woningen voor gezinnen en één- of tweepersoons huishoudens. Voor een periode van zes tot dertien weken wordt een woning beschikbaar gesteld. Cliënten dienen onder andere te beschikken over voldoende woonvaardigheden. Samen met de cliënt wordt er hard gewerkt aan een structurele en duurzame oplossing. Zowel de huur van de woningen als de begeleiding van de bewoners gebeurt door SMO Breda. Per week wordt beoordeeld of de cliënt mag blijven. SMO Breda werkt hiervoor nauw samen met Woningbouwcorporaties in Breda en Altena. De toegang tot de crisiswoningen verloopt via Centraal Onthaal.

Maatschappelijk probleem	- Er is nog onvoldoende aansluiting tussen voorliggend veld en de begeleiding beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Daardoor belanden mensen nog te vaak in crisis, al dan niet gepaard gaand met dakloosheid
Te realiseren waarde en baat	Wanneer er sprake is van een burger met een begeleidingsvraag en een acute woonvraag kan er crisisopvang worden geboden. Dit verbetert de kwaliteit van leven en de gezondheid van deze burger. Daarbij voorkomt crisisopvang dat eventuele kinderen van deze burger schade oplopen. Crisisopvang voorkomt een verdere escalatie van de problematiek en de daarbij horende maatschappelijke kosten en eventuele overlast.
1. Bereik in beoogde doelgroep	In 2019 en 2020 betreft het de onderstaande crisiswoningen. Omdat de crisisplaatsen geambulantisceerd zijn, maakt dat het mogelijk om te regionaliseren: ○ Gemeente Breda: 11 eenpersoons crisiswooneenheden en 5 crisisgezinswoningen. Dit is momenteel de omvang. Het aantal benodigde woningen zal flexibel op- en afgeschaald worden, zodat een op de vraag afgestemd aanbod voorhanden is. In deze woningen worden ook vrouwen met een risicoprofiel code geel of oranje opgevangen. ○ Gemeente Altena: ■ Per november 2018 start SMO Breda met een pilot over een periode van anderhalf jaar. SMO Breda huurt twee eenpersoons appartementen (studio's) in Sleetwijk ten behoeve van crisisopvang voor jongvolwassenen (in de pilot wordt de term crisisopvang vermeden en gesproken over ambulante opvang). In deze regio worden jaarlijks gemiddeld 25 jongeren uit het ouderlijk huis gezet. De crisiswoningen zijn bedoeld voor diegenen die per direct een woning nodig hebben én een hulpvraag (zoals psychiatrische problematiek of schulden) hebben. Het betreft een voorlopige, tijdelijke woonruimte. Naast bovenstaande beschikt over diverse woningen, geschikt voor één- of tweepersoonshuishoudens. SMO Breda en woningcorporaties maken afspraken om in woningen te voorzien. De woningen worden gebruikt voor onder andere kwetsbare burgers met de onderstaande profielen. Het betreft ongeveer 300 burgers per jaar. ○ Aankomende (tiener)moeders die (dreigend) dak- en thuisloos zijn. ○ Vrouwen (en gezinssysteem) met een risicoprofiel code geel of oranje. ○ Mensen met schulden. Gedurende de ondersteuning wordt

	gewerkt aan schuldoplossing en eventuele andere ondersteuningsvragen. ○ Jongeren met een intensieve ondersteuningsvraag. Een woonteam zorgt voor de dagelijkse ondersteuning op de meerdere leefgebieden. Dit woonteam bestaat uit mentoren en stagiaires van SMO Breda, coaches van Social Work (Kamers met Kansen) en eventueel ervaringsdeskundigen. ○ Mensen die, komend vanuit een intramurale setting, weer de eerste stap naar zelfstandig wonen zetten. ○ Mensen die uit detentie komen.
2. Zelfredzaamheid	Er wordt een opvangmogelijkheid geboden aan mensen die tijdelijk de regie kwijt zijn over hun eigen leven en geen onderdak hebben. Men heeft onderdak en ondersteuning nodig om nieuw perspectief te creëren. De begeleiding sluit aan en vertrekt aantoonbaar vanuit het nog aanwezige deel waarvoor de cliënt nog wel verantwoordelijkheid kan nemen.
3. Vakmanschap	Medewerkers van de crisisopvang werken vanuit een drietal kernwaarden te weten: verantwoordelijk, oprecht en op maat. Methodisch wordt vanuit een krachtgerichte benadering gewerkt, uitgaande van de mogelijkheden en krachten van de cliënt.
4. Synergie	SMO Breda en woningcorporaties maken afspraken om in woningen te voorzien.
5. Tevredenheid	De tevredenheid over de crisisopvang wordt continu gemonitord. Bij een verlaging van scores wordt geanalyseerd en opgevolgd. We slagen er steeds beter in vanuit de participatiegedachte verbinding te maken met activiteiten in de samenleving (zoals Nieuwe Veste en sportverenigingen), maar we zien nog een uitdaging met betrekking tot het laten meedoen van alle cliënten die individuele begeleiding gewend waren.
6. Totale kosten van de activiteit	Totaal 2019: € 706.597. Dit is volledig gehonoreerd. Totaal 2020: € 720.729. Hiervan is € 708.194 gehonoreerd. Dit bedrag is mede bedoeld voor de regionalisering van de crisisopvang en de kosten voor re-integratie van ex-gedetineerden (zie 3e) voor 2019 en 2020 zijn hier ook onderdeel van.
7. Kosten per bereikte klant	Crisisopvang betreft een brandweerfunctie en de kosten bestaan deels uit een vaste component. Afhankelijk van de vraag zijn de kosten zeer variabel per persoon. Door de ambulantisering van de crisisopvang in 2015 hebben een kostenbesparing van de crisisopvang kunnen realiseren.
Bijdrage (in euro's) aan besparing kosten maatwerk	Crisisopvang voorkomt een verdere escalatie van de problematiek en de daarbij horende maatschappelijke kosten en eventuele overlast. Daarbij voorkomt crisisopvang dat kinderen van de bewoners schade oplopen, waardoor deze kinderen later in hun leven minder gebruik zullen maken van maatwerkvoorzieningen. De personen die van crisisopvang gebruik maken komen zelden in maatwerk terecht. Zij worden bijna altijd teruggeleid naar een zelfstandig bestaan in samenleving.

Pilot in gemeente Altena:

- Per november 2018 start SMO Breda met een pilot over een periode van anderhalf jaar. SMO Breda huurt twee eenpersoons appartementen (studio's) in Sleeuwijk ten behoeve van crisisopvang voor jongvolwassenen. In deze regio worden jaarlijks gemiddeld 25 jongeren uit het ouderlijk huis gezet. De crisiswoningen zijn bedoeld voor diegenen die per direct een woning nodig hebben én een hulpvraag (zoals psychiatrische problematiek of schulden) hebben. Het betreft een voorlopige, tijdelijke woonruimte.
- Daarnaast gaat SMO Breda in gesprek met een woningcorporatie in deze regio om ook één crisisgezinswoning te huren in die regio, in het kader van bovenstaande pilot.
- Als de pilot succesvol blijkt, zal SMO Breda onderzoeken of ook in andere gemeenten ambulante crisisopvang kan worden gerealiseerd.

Power2Us

Power2Us is een driejarig project om de psychische, sociale en economische veerkracht van zwerfjongeren te vergroten. Dit door groepsgewijs te werken en kennis en vaardigheden over te dragen. Inspiratiebron voor het project zijn succesvolle programma's die Stichting Red een Kind uitvoert in Afrika. GGD West-Brabant, SMO Breda, Stichting Red een Kind, WijZijn Traverse Groep, Surplus en het Annahuis participeren gezamenlijk in dit project.

3c Respijthuis

Fameus, Zorgbelang en Leystromen zijn in samenwerking met de gemeenten Baarle-Nassau, Breda en Tilburg een initiatief gestart om een tijdelijke woonvoorziening te creëren voor mensen die problemen ervaren met maatschappelijke integratie, participatie en sociale inclusie.

Deze tijdelijke woonvoorziening (zgn. respijtoorziening) is bedoeld om voor mensen een crisissituatie te voorkomen, herstel en inclusie te bevorderen. En op die manier problemen rondom wonen in de wijken terug te dringen, uithuiszetting en verward gedrag te voorkomen. In deze voorziening kunnen mensen werken aan een positieve leefstijl om beter te kunnen participeren in de samenleving.

Het project is ambitieus en innovatief

En kan daarom rekenen op landelijk interesse. Op dit moment zijn er in de regio geen laagdrempelige voorzieningen waarin mensen - bij wie geen sprake is van een acute crisis - tijdelijk even tot rust kunnen komen en deel kunnen nemen aan herstelactiviteiten. Hierdoor neemt problematiek vaak onnodig toe. Dit leidt tot overbelasting van de omgeving en tot duurdere vormen van zorg zoals maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Dat wil dit initiatief voorkomen. Bovendien is het de bedoeling dat vanuit dit initiatief participatie optimaal vorm krijgt. Iets waar Leystromen al jaren aan werkt.

Participatie in optimale vorm

Mensen die in de Respijtoorziening logeren of hebben gelogeed leveren een bijdrage aan dit initiatief. Het onderhoud, het groen en de activiteiten die men gaat ondernemen, inclusief het organiseren daarvan, worden door allen samen opgepakt en uitgevoerd.

Zo zal een steeds grotere groep van mensen groeien die een bijdrage levert tijdens én na hun verblijf. Omwonenden, (maatschappelijke) ondernemers en verenigingen uit de omliggende dorpen worden betrokken. De essentie is dat er een gevoel van eigenaarschap en verantwoordelijkheid ontstaat. Belangrijke elementen om je in de maatschappij staande te houden.

Locatie van de respijtoorziening

De respijtoorziening wordt gevestigd in het voormalige kloostercomplex Cruyshof in Baarle-Nassau, dat in bezit is van Leystromen. Deze locatie is rustig gelegen, wat ten goede komt aan het doel van de voorziening. Tevens is de locatie centraal gelegen tussen de regio's Breda en Hart van Brabant en goed bereikbaar met het openbaar vervoer vanuit Tilburg. Omdat mensen die hier gaan verblijven gemotiveerd zijn om in een rustige omgeving te werken aan hun herstel, wordt de afstand niet als problematisch gezien. Er is een rechtstreekse busverbinding van 42 minuten vanuit Tilburg Centraal Station.

Maatschappelijk probleem	• Mensen met verward gedrag • Mensen met psychische kwetsbaarheid ontbreekt het nog te vaak aan een zinvolle daginvulling, werk. Dat is essentieel voor herstel. • Er is nog onvoldoende aansluiting tussen voorliggend veld en de begeleiding beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Daardoor belanden mensen nog te vaak in crisis, al dan niet gepaard gaand met dakloosheid
Te realiseren waarde en baat	• Iedereen is van tel • Niemand tussen wal en schip • Meedoen in de samenleving
1. Bereik in beoogde doelgroep	Psychische kwetsbaarheid komt in Nederland meer voor dan men denkt. Op ieder moment heeft ongeveer 25% van de Nederlanders dusdanige psychiatrische klachten dat we van een psychiatrische problematiek mogen spreken. Daarnaast krijgt meer dan 40% van de Nederlandse bevolking ooit in haar leven, persoonlijk te maken met een wat ernstiger psychiatrisch probleem. De respijtoorziening is tweede helft van 2018 operationeel. Het is nog onduidelijk hoeveel mensen gebruik gaan maken van de voorziening.
2. Zelfredzaamheid	Deze tijdelijke woonvoorziening (zgn. respijtoorziening) is bedoeld om voor mensen een crisissituatie te voorkomen, herstel en inclusie te bevorderen. En

	op die manier problemen rondom wonen in de wijken terug te dringen, uithuiszetting en verward gedrag te voorkomen. In deze voorziening kunnen mensen werken aan een positieve leefstijl om beter te kunnen participeren in de samenleving.
3. Vakmanschap	Een ervaringsdeskundige heeft geleerd hoe ervaringskennis op een waardevolle manier in te zetten is naar een ander. Ervaringsdeskundigheid is dus een deskundigheid die je ontwikkelt door je eigen ervaringen serieus te nemen, die voor jezelf te verwerken en erop te reflecteren en tevens om vergelijkbare ervaringen van anderen serieus te nemen, daarnaar te luisteren en in je reflecties te verwerken. Ervaringsdeskundigen weten als geen ander wat het is om een moeilijke periode door te maken, aangezien ze in hun eigen leven een moeilijke periode hebben doorgemaakt. Ervaringsdeskundigen hebben een belangrijke rol, zowel naar cliënten als naar de teams. Ervaringsdeskundigen hebben de rol als 'hoopverlener' naar de cliënt en hebben een kritische 'luis in de pels'-functie naar de collega hulpverleners. Alles is erop gericht om het herstelproces van cliënten zo goed mogelijk te laten verlopen.
4. Synergie	Fameus, Zorgbelang en Leystromen zijn in samenwerking met de gemeenten Baarle Nassau, Breda en Tilburg
5. Tevredenheid	Door het starten van de voorziening in 2018 kunnen bij het schrijven van het uitvoeringsplan allen nog maar de indrukken van de eerste gebruikers vermeld worden.
6. Totale kosten van de activiteit	Momenteel kost de activiteit 460.000 op jaarbasis. Wanneer de incidentele subsidies van ZonMW (e.a.) niet meer mogelijk zijn, moet dit bedrag anders gevonden worden. Het ligt in de lijn der verwachtingen steeds meer kostendekkend en zelfvoorzienend te gaan werken.
7. Kosten per bereikte klant	Afhankelijk van het bereik (tijdelijk verblijf en dagactiviteiten).
Bijdrage (in euro's) aan besparing kosten maatwerk	De inzet van Fameus is gericht op persoonlijk herstel en ontwikkeling, vanuit eigen regie en eigen verantwoordelijkheid. Wij zetten dus in om mensen te helpen om hun eigen leven weer vorm te geven waardoor ze minder afhankelijk worden van zorg of maatwerkvoorzieningen. Dit is ook inzichtelijk via een aantal ervaringsverhalen van mensen die hun leven weer hebben kunnen oppakken en bezig zijn met hun herstel. O.a. door (vrijwilligers)werk, het volgen van opleidingen, het opbouwen van een eigen netwerk, het terugvinden van 'zin in het leven' en ambitie om iet te gaan doen.

3d Aanvullende opvang

Maatschappelijk probleem	Sociaal Isolement
Te realiseren waarde en baat	- Niemand tussen wal en schip - Iedereen kan mee doen - In eigen woorden: Van hulpeloosheid (ook i.r.t. de regels en het beleid) tot zelfredzaamheid
1. Bereik in beoogde doelgroep	Elf plekken doelgroep Actuele typering van groot deel van de bewoners: economische dakloze. Geschat wordt dat deze groep landelijk meer dan 10.000 groot is. Breda vormt ca. 1% van de Nederlandse bevolking. Omdat dit alle leeftijdscohorten betreft kan (voorzichtig) aangenomen worden dat Breda tenminste 100 economische daklozen kent. In dat geval vangt HET KLOOSTER Breda 11% van de Bredase omvang op. Nieuwsuur 19-12-2017 Volgens het CBS is het totaal aantal daklozen tussen 2009 en 2015 gestegen met 74 procent, van 18.000 naar 31.000. Specifieke cijfers over het aantal daklozen, zonder verslavingen of psychiatrische problemen, zijn er niet. Volgens experts gaat het om meer dan 10.000 mensen.
2. Zelfredzaamheid	HET KLOOSTER Breda voelt zich in haar werkwijze geïnspireerd door empowerment zoals dat door Tine van Regenmortel in beeld is gebracht. De bewoners lossen zelf hun problemen op met morele en praktische steun van mensen die actief zijn in het klooster. Zonder die steun lukt het (vooralsnog) niet de problemen op te lossen. (Empowerment als kader voor sociale inclusie en moderne zorg en steun, Tine van Regenmortel, 2009)
3. Vakmanschap	Er mogen zijn en gekend worden is een belangrijk element van onze aanpak. (presentie) Dat op zichzelf is echter niet voldoende. Onze werkwijze kent vier elementen vaak belopen in vier fases: 1. Rust: landen en tot rust komen 2. Directief: om op gang te komen 3. Samen: in onderling overleg 4. Zelf: op eigen inbreng Niet iedereen belooft alle elementen in de fasering zoals aangegeven. De benadering is maatwerk. Zo gaan fase 1 en 3 vaak met elkaar op, is fase 2 niet altijd nodig en hopen we voor ieder fase 4 te bereiken. Deze benadering geeft de medewerkers handvaten om hun opstelling naar de bewoners vorm te geven.
4. Synergie	HET KLOOSTER Breda wenst met alle relevantie gremia en partijen samen te werken. Op dit moment nemen we deel aan de thematafel Regio Breda vangt op en aan het voortgangsoverleg zorgmijders Stedelijk Kompas. Verder wordt er een afspraak gemaakt met centraal onthaal ter info en mogelijke afstemming. Een huidige bewoner is binnengekomen via het Annahuis. Een andere bewoner via Fivoor.

5. Tevredenheid	Er is nog geen plan/geld om een periodiek tevredenheidsonderzoek te doen onder bewoners, vrijwilligers, medewerkers en relaties. De anekdotes die we her en der optekenen spreken van een positieve waardering door de meerderheid.
6. Totale kosten van de activiteit	De thematafel Regio Breda vangt op heeft een eenmalige bijdrage toegezegd van 37,5k inzake de aanloopkosten. Dit is geen onderdeel van het subsidieplafond 2019/2020. Deze (onderzoeken, architect, constructeur, leges, projectleiding/0,5 fte minimumloon) bedragen in totaal ca. 350k, daarvan is uit eigen middelen ca. 230k ter beschikking. De resterende aanloopkosten (tot start bouw) worden nu geschat op 120k. Er wordt daarnaast een aanvraag gedaan i.h.k.v. herbestemming cultureel erfgoed (max 21k). Ook staat een aantal fundraising activiteiten op stapel.
7. Kosten per bereikte klant	Bij eenmalige bijdrage van 37,5k, 11 plekken, per plek 3,41k Opmerking: De plekken blijven economisch 30 jaar in stand.
Bijdrage (in euro's) aan besparing kosten maatwerk	Door ons niet aan te geven. Het gaat om een eenmalige bijdrage van een eenmalig vrijgevalen bedrag.

3e Justitieel

- **ISD/SDA:** SMO Breda wil ook in 2019 en 2020 graag op basis van zeven trajecten zorg, begeleiding en verblijf (justitieel) aan cliënten met een strafrechtelijke titel bieden. SMO Breda participeert volledig (bestuurlijk en operationeel) in het Veiligheidshuis. Om de keten zo sluitend mogelijk te maken worden de potentiële kandidaten - indien bekend - door onze medewerkers vaak al voor het einde van de detentieperiode in de penitentiaire inrichting benaderd.

NB: ISD/SDA is geen onderdeel van het subsidieplafond.

- **Re-integratie ex-gedetineerden:** Het zwaartepunt van deze ondersteuning is gericht op de re-integratie van ex-gedetineerden. Dit verschuift na verloop van tijd van professionele hulp naar informele ondersteuning (buddy) en uiteindelijk, als de doelen behaald zijn, naar zelfstandigheid. Deze ondersteuning wordt geboden door SMO Breda (830 uur op jaarbasis).

4. Ondersteuning van risicjongeren

Doelgroep

Jongeren in een kwetsbare positie met een potentiële dreiging tot dak- en thuisloosheid tot +/- 27 jaar met een ondersteuningsvraag ten aanzien van:

- (Tijdelijk) veilig wonen en individuele begeleiding
- Te maken hebben met een verslavingsachtergrond
- Zich bevinden in de overgangsfase van 18 min naar 18 plus

De activiteiten

De vragen van burgers, ketenpartners en maatschappelijke ontwikkelingen bepalen welke interventies uiteindelijk worden ingezet (vraaggericht werken). Ten behoeve van de overzichtelijkheid wordt het aanbod toegelicht aan de hand van de verschillende interventies:

Maatschappelijke opvang plaatsen:

Stichting Villa Boerebont biedt naast WMO beschermd wonen en maatwerkvoorziening WMO jaarlijks een aantal plaatsen maatschappelijke opvang.

Dergelijke plaatsen zijn bedoeld voor jongeren, tot +/- 27 jaar die (acuut) dakloos zijn, dreigen te worden of met spoed een overbruggingsplaats behoeven ter overbrugging naar een beschermd wonen plek. Denk hierbij bijvoorbeeld aan jongeren die na een klinische opname in de verslavingszorg een aansluitende plaats nodig hebben, ofwel naar een vervolgplek ofwel een beschermd wonen plaats.

Dergelijke plaatsen dragen ertoe bij dat de cliënt op een veilige, deskundige plek kan werken aan zijn of haar herstel en risico's op terugval beperkt kunnen worden. Duur van een maatschappelijke opvang plaats bedraagt 12 weken en wordt in de huidige situatie toegekend door centraal onthaal.

Juzt biedt voor jongeren voornamelijk intensievere hulp bij het zelfstandig worden waarvoor een beschikking van CJG dan wel WMO nodig is. Daarnaast heeft Juzt een crisis/time-out voorziening die toegankelijk is en gemiddeld vier plaatsen heeft. Toekenning verloopt via het SEZ, waarna ism partners wordt gezien welke vervolgstap nodig is. Dit voor zowel formele als informele hulpbronnen.

In samenwerking met SMO biedt Juzt hulp aan (tiener)moeders waarbij gebruik wordt gemaakt van de crisiswoningen bij SMO en Juzt kan invliegen met specialistische hulp als daar omgevraagd wordt.

Netwerk 'van 18- naar 18+'

In het netwerk 'van 18- naar 18+' ontwikkelen zorgpartners uit de regio Breda een doorgaande hulplijn en perspectief naar de toekomst voor jongeren van 16 tot en met 26 jaar. Het betreft hier niet alle jongeren maar die jongeren die dreigen tussen wal en schip te vallen, nergens terecht kunnen en/of aanspraak kunnen of willen maken op voorzieningen. Vanuit de thematafel 'Regio Breda vangt op' participeren Juzt, SMO Breda, Novadic-Kentron en Villa Boerebont in dit netwerk. De doelstelling van het project kan onderverdeeld worden in vier deeldoelstellingen:

- a. Beschrijven van de doelgroep op basis van profielen.
- b. In beeld brengen van obstructies in de doorgaande hulplijn tussen 18- en 18+, op alle terreinen binnen het sociale domein.
- c. Het doorbreken van obstructies in deze doorgaande hulplijn op alle terreinen binnen het sociale domein.
- d. Het ontwikkelen van oplossingen voor obstructies in de doorgaande hulplijn van 18- naar 18+ op alle terreinen binnen het sociale domein.

Drie specifieke mentoren, zogenaamde grenswerkers, geven vorm en inhoud aan deze doelen.

Maatschappelijk probleem	Er is nog onvoldoende aansluiting tussen voorliggend veld, voorzieningen gefinancierd door ZVW en begeleid wonen en of maatschappelijke opvang. Hierdoor belanden mensen nog te vaak in een crisis, al dan niet gepaard gaand met dakloosheid. Mensen met psychiatrische kwetsbaarheid staan nog te vaak buiten de samenleving, worden gezien als "eng, verward, gevaarlijk, anders", en niet als mensen die kunnen herstellen en bijdragen aan de samenleving.
---------------------------------	---

	Mensen met psychische kwetsbaarheid ontbreekt het nog te vaak aan een zinvolle dag invulling, werk, Wat essentieel is voor herstel. Bijkomend is de kwetsbaarheid voor jongeren die te maken hebben met de overgang van de jeugdzorg naar vervolg hulpverlening, WMO, MO of WLZ. Wet- en regelgeving die verandert door het bereiken van de leeftijd van 18 zorgt er in veel gevallen voor dat trajecten onvoldoende op elkaar aansluiten. Dit brengt nieuwe risico's met zich mee zoals bijvoorbeeld risico ten aanzien van een stabiel, veilig woon-leef klimaat, inkomen en stabiliteit in zinvolle dag invulling zoals werk of scholing.
Te realiseren waarde en baat	Voorkoming van (dreigende) dakloosheid. Door het snel in kunnen zetten van een traject kan langdurige, zwaardere zorg voorkomen worden.
1. Bereik in beoogde doelgroep	Zes trajecten op jaarbasis
2. Zelfredzaamheid	Men activeren en stimuleren dat te doen wat zij zelf kunnen, niet overnemen als hulpverlener. Er zorg voor dragen dat eigen mogelijkheden onderzocht en ingezet worden om tot herstel te komen.
3. Vakmanschap	Ondersteunen bij het regelen van randvoorwaardelijke zaken om tot herstel te komen: uitkering, werk, schuldhulpverlening, dak boven het hoofd, etc.
4. Synergie	Partijen die met gelijke doelgroep werken, Juzt, SMO Breda en Novadic-Kentron. Met Juzt en SMO Breda is het van belang te weten waar ieder zich op richt, onderscheidt en hoe partijen elkaar kunnen aanvullen om een zo compleet mogelijk aanbod te kunnen doen en uitwisselen waar gewenst. Novadic-Kentron is een belangrijke partij als het gaat om expertise op verslaving aan te laten sluiten in het herstelproces.
5. Tevredenheid	Als betrokken partijen en klant binnen de gestelde termijn kunnen concluderen dat iemand voldoende herstel heeft doorgemaakt en beschikt over voldoende eigen regie.
6. Totale kosten van de activiteit	Totaal 2019: € 49.658. Dit is volledig gehonoreerd. Totaal 2020: € 50.649. Hiervan is € 49.770 gehonoreerd.
7. Kosten per bereikte klant	€ 8.276
Bijdrage (in euro's) aan besparing kosten maatwerk	Bij benadering: Dagtarief MO : € 98,52 Dag tarief WMO BW bouwsteen VV & basis: 132,15

5. Verslavingspreventie

De activiteiten

Het rijk geeft elke centrumgemeente in Nederland middelen voor het uitvoeren van verslavingspreventie. Deze middelen gaan naar de centrumgemeente omdat bepaalde activiteiten alleen maar uitgevoerd kunnen worden op een bepaalde schaalgrootte. De activiteiten dienen echter toegankelijk te zijn voor alle gemeenten die tot de centrumgemeente behoren waarbij vraaggericht werken het uitgangspunt is.

Verslavingskunde Nederland (VKN) heeft met alle verslavingspreventie afdelingen in Nederland een gestandaardiseerd aanbod voor verslavingspreventie ontwikkeld. De volgende activiteiten vallen hieronder en worden ook in de regio Breda uitgevoerd.

DIMS testservice (monitoring)

In Breda kunnen gebruikers van synthetische drugs wekelijks terecht op een spreekuur van de testservice DIMS (Drug Informatie en Monitor Systeem). Bezoekers kunnen hier anoniem hun synthetische drugs laten testen op de samenstelling en het gehalte van de werkzame stoffen. Zij krijgen tijdens dit bezoek ook preventie-adviezen.

Doelgroep participatie (unity en peersupport)

Unity is een vrijwilligersproject waarbij momenteel 18 jonge mensen uit de dancescène op festivals en feesten voorlichting geven over uitgaan, alcohol en drugs en de risico's die daarbij komen kijken. De inzet van Unity is een voorwaarde die de gemeente Breda stelt voor het afgeven van een vergunning voor een dance event.

Naast Unity worden ook peersupporters (ervaringsdeskundigen) ingezet bij de verschillende interventies van preventie. Dit ter bevordering van onder andere destigmatisering.

Casefinding/ veldwerk

Onder veldwerk vallen alle activiteiten gericht op selectieve en geïndiceerde preventie en casefinding waarbij de werker (veelal samen met een jongerenwerker) proactief op zoek gaat naar de doelgroep.

Zo heeft preventie wekelijks een spreekuur bij Villa Boerebont en zijn er ook werkafspraken met SOVAC in Terheijden. Ook jongvolwassenen met GHB problematiek worden actief benaderd en in samenhang met ketenpartners worden zorgtrajecten uitgezet. Met de gemeente Etten-Leur is hiervoor een aanpak ontwikkeld.

Hulpvragen op verzoek (individuele preventie)

Bij de interventie 'hulpvragen op verzoek' kan er onderscheid gemaakt worden in individuele preventie, opvoedings- en naastenondersteuning. Voorbeelden van individuele preventie zijn onder andere alcoholintoxicatiegesprekken, ondersteuning van ouders met een (dreigend) verslaafd kind en preventietrajecten van burgers die zelf worstelen met hun gebruik en hierbij hulp willen maar waarbij behandeling nog niet nodig is.

Beleidsadvies & consultatie casuïstiek

Ketenpartners (o.a. gemeenten, wijkteams, welzijnsinstellingen etc) met vragen over beleid of casuïstiek. Beleidsvragen kunnen o.a. betrekking hebben op evenementenbeleid, kansspelbeleid etc.

Deskundigheidsbevordering

De deskundigheidsbevorderingen zijn verschillend van aard en worden gegeven in verschillende settings. Er is aandacht voor middeleninformatie, signaleren, het begeleiden van mensen die problematisch gedrag vertonen als het inzichtelijk maken van de juiste mogelijkheden van doorverwijzen.

Onderwijs

De Gezonde School en Genotmiddelen (DGSG) is hét schoolpreventieprogramma (voortgezet onderwijs en MBO; nadruk op speciaal onderwijs) over alcohol, gamen en roken dat de basis vormt van de preventieactiviteiten in het onderwijs.

Informatievoorziening (team Advies en Informatie)

Op werkdagen tussen 08.00 en 17.00 is er altijd per direct een professional telefonisch en digitaal bereikbaar. Vragers verkrijgen de gevraagde informatie of handvatten middels verschillende kanalen, telefonisch, digitaal (o.a. chatservice), informatiebijeenkomsten en online modules (voor naasten).

Ondersteuning SMO Breda (hoort niet bij het gestandaardiseerde preventieaanbod vanuit het rijk, maar is specifiek ontwikkeld voor Breda)

Een medewerker van NK is beschikbaar voor consultatie van SMO Breda medewerkers en cliënten van SMO Breda. Hierdoor kunnen ook burgers met verslavingsproblemen gebruik maken van de voorzieningen van SMO Breda en valt niemand tussen wal en schip.

Regiofunctie activiteiten

Het uitgangspunt is om zoveel mogelijk vraaggericht te werken. Het is belangrijk dat burgers en ketenpartners in alle 12 gemeenten behorende tot de centrumgemeente Breda op de hoogte zijn van ons aanbod. Daarom heeft elke gemeente een eigen contactpersoon binnen preventie. De activiteiten zijn deels onderverdeeld naar inhoud en deels naar gemeenten, zodat wijkteams en jongerenwerkers vaste contactpersonen hebben. Met enkele preventiewerkers voor 12 gemeenten ben je nooit in staat bekend te zijn bij alle burgers en ketenpartners. Daarom is er ook een team Advies en Informatie.

Maatschappelijk probleem	Indien problemen niet vroegtijdig worden gesignaleerd en hierop wordt geanticipeerd, neemt de kans op herstel en de kwaliteit van leven af en de kosten voor de zorg toe. Daar waar mogelijk wordt zelfs ingezet op het voorkomen van problemen. Als problemen worden voorkomen of vroegtijdig aangepakt zullen er minder zorgwekkende zorgmijders komen, minder mensen met verward gedrag, minder mensen die gezondheidsschade hebben opgelopen en doen meer mensen mee in de samenleving. Preventie draagt daarnaast bij aan de-stigmatering van verslaving door middel van uitvoer van haar activiteiten. O.a. door de inzet van peersupport en het bespreekbaar maken van verslaving en herstel wordt getracht mensen met een psychische kwetsbaarheid meer te includeren in de maatschappij.
Te realiseren waarde en baat	De aandacht voor preventie is ingegeven uit de noodzaak om de gezondheid van burgers te verbeteren en de kosten in de hand te houden. De kosten worden in de hand gehouden door in te zetten op het voorkomen van problemen en bij beginnende problematiek al in te grijpen. De kans op herstel is dan het meest succesrijk. Hierdoor is het slechts in een klein deel van de casussen van preventie nodig om op te schalen naar WMO-begeleiding of behandeling.
1. Bereik in beoogde doelgroep	20% van de Nederlandse bevolking lijdt ooit in zijn of haar leven aan misbruik of afhankelijkheid van alcohol of drugs (in het laatste jaar: 4 tot 8%, cijfers Nemesis 2). Om de onder behandeling te verminderen is niet noodzakelijkerwijs meer specialistische hulp nodig: preventie kan dit voorkomen door interventies aan te bieden in de eigen omgeving (wijk) en via online programma's. De drempel om preventie te benaderen is laag doordat anonimiteit is gewaarborgd, de klant thuis wordt opgezocht, er is geen eigen bijdrage en preventie werkt ook in de avonduren. Geen wonder dat 2017 een enorme toename liet zien in het aantal hulpvragen op eigen verzoek: van 196 consulten in 2016 naar 514 in 2017.
2. Zelfredzaamheid	Veel interventies zijn er op gericht om beginnende problematiek aan te pakken om zo te voorkomen dat meer zorg nodig is. Vaak is het de partner van, of de ouders van, of een gebruiker die preventie benaderen voor hulp. Preventie geeft de persoon zelf of de omgeving vervolgens handvatten hoe om te gaan met het gebruik. Hierdoor komt de regie terug in handen en weten zij factoren die het gebruik in stand houden steeds beter te doorbreken (= zelfredzaamheid).
3. Vakmanschap	Om een interventie te mogen geven dient men gecertificeerd te zijn. Dit gebeurt middels het volgen van een cursus bij het Trimbos en vervolgens eens per jaar aanwezig te zijn bij een terugkomdag. De interventies worden onderzocht op effectiviteit door Trimbos en onderzoeksinstituten.
4. Synergie	Slim samenwerken is nodig om enerzijds vroegtijdig in te kunnen grijpen bij beginnende verslavingsproblemen en anderzijds om die organisaties dat te laten doen waar zij goed in zijn. Organisaties waarmee preventie samenwerkingsverbanden heeft zijn alle organisaties voor jongerenwerk in de 12 gemeentes, de jeugdhulpverlening (JUJT, sovak), de CJG teams, de wijkteams/voorzittend veld, de politie, POH-ers, Halt, WMO-consulenten,

	de GGD en het Amphia-ziekenhuis. Ook nemen we deel aan de Zorg Advies Teams (ZAT) binnen het onderwijs, hanggroep- of casusoverleggen in verschillende gemeenten over jongeren in de openbare ruimte en het GHB-overleg in Etten-Leur. Om het werk voor preventie behapbaar te houden probeert preventie organisaties te trainen zodat zij in eerste instantie met de benodigde handvatten het zelf oplossend vermogen van de doelgroep kunnen vergroten. Indien dit niet afdoende is kunnen zij casussen naar preventie doorverwijzen. Soms zijn de afspraken met netwerkpartner gegoten in convenanten of is er een duidelijke rolverdeling gemaakt.
5. Tevredenheid	Preventie probeert zoveel mogelijk de tevredenheid van haar klanten te meten. Zo worden deelnemers aan een deskundigheidsbevordering na afloop gevraagd een evaluatieformulier in te vullen. Ook heeft preventie in een pilot gewerkt met een app waarbij jongeren anoniem naar afloop van een gesprek hun tevredenheid kunnen aangeven.
6. Totale kosten van de activiteit	Totaal 2019: € 565.127. Dit is volledig gehonoreerd. Totaal 2020: € 576.429. Hiervan is € 566.405 gehonoreerd.
7. Kosten per bereikte klant	Investeren in verslavingspreventie loont. Dat blijkt uit het onderzoek Prevention pays for everyone van PricewaterhouseCoopers. Elke geïnvesteerde euro brengt volgens het onderzoek substantieel rendement voor de samenleving met zich mee. De prijs per lid uit de doelgroep is erg afhankelijk van de interventie. Bij de interventie Unity (zie aanbod) worden per dance-event gemiddeld 200 bezoekers bereikt. Individuele gesprekken zijn vaak één op één. Het doel van beide interventies is echter totaal verschillend. Preventie heeft meerdere interventies met allen een ander doel en bereik (zie 5.1 gestandaardiseerd aanbod).
Bijdrage (in euro's) aan besparing kosten maatwerk	Uit het PWC rapport blijkt dat verslavingspreventie leidt tot besparingen. In de berekeningen in dit onderzoek is niet specifiek onderzocht wat de besparingen zijn voor de WMO. Er wordt gesproken op een besparing op verschillende terreinen: - preventie leidt tot actiever participeren in scholing, werk en maatschappij; - preventie bespaart op de zorgkosten (minder kans op kanker, diabetes, hart- en vaatziekten etc) en baten in de vorm van langer leven, betere kwaliteit van leven, extra arbeidsdeelname en hogere productiviteit (Vermeend & van Boxtel 2011). Ondanks dat er geen berekeningen zijn van de besparing van verslavingspreventie voor de WMO is wel duidelijk dat mensen die een indicatie krijgen vaak problemen hebben op de gebieden waar verslavingspreventie een bijdrage aan levert. Verslavingspreventie zorgt bijv. voor minder mensen die een indicatie voor dagbesteding nodig hebben doordat actiever wordt geparticipeerd in scholing en werk etc.

Ambitie voor 2019/2020

De kans op herstel neemt toe naarmate problematiek eerder gesignaleerd wordt. Daarom is bereikbaarheid van essentieel belang. Hier richten de streefwaarden zich dan ook op:

- Burgers (o.a. mensen met eigen gebruik, maar ook naasten welke een opkomende groep is) en ketenpartners (jongerenwerk, jeugdzorgmedewerkers, beschermd wonen, wijkteam, ZAT=teams ed.) kunnen voor hun vragen en casussen direct (telefonisch binnen 30 seconden en digitaal binnen 1 werkdag) een medewerker consulteren en worden hier actief over geïnformeerd. Hiervoor is het team advies en informatie dagelijks direct bereikbaar tussen 08.00 en 17.00.
- Het centrale team zal de eerste consultatie uitvoeren als de ketenpartner of de burger met hen contact heeft opgenomen (natuurlijk blijft de lokale preventiewerker ook direct bereikbaar voor ketenpartners/burgers). Indien deze consultatie niet afdoende is en behandeling nog niet gewenst, verwijst het centrale team door naar de preventiewerker die werkzaam is in de wijk van de ketenpartner of burger. Deze preventiewerker zal binnen 48 uur contact opnemen met de ketenpartner of burger. Binnen een week zal er een afspraak plaatsvinden.
- De lokale preventiewerkers begeleiden burgers met acute problematiek binnen twee weken naar een intake als preventietrajecten niet afdoende zijn gebleken.

Bijlagen

Actieplan bemoeizorg

Actie :	Termijn:	Door:	Status
Onderzoek instroom, vaststellen/herijken doelgroep bemoeizorg	Kort: Verkenkend onderzoek d.m.v. dossier studie en interviews team naar consultatie vragen. Lang: Vervolg onderzoek n.a.v. aanbevelingen bij ketenpartners, verwijzers	Bemoeizorgteam, projectondersteuner	Dossier studie is afgerond. Onderzoek naar behoeften van consultatie van ketenpartners voorliggend veld wordt in Q4 2018 uitgevoerd. Q1 2019 uitwerken resultaten en implementatie. Q2 Implementeren consultatie plan.
Pilot intensieve samenwerking voorliggend veld/verwijzer en regulier ketenpartners	Kort Pilot voorbereiden i.s.m. partners Lang: Pilot uitvoeren, resultaten ophalen en analyseren en aanbevelingen schrijven voor vervolg	Bemoeizorgteam, projectondersteuner Partners thematafel regio Breda Vangtop en Zorgvoorelkaar	Q3/4 2018 pilotplan samenstellen, pilot gebieden/teams kiezen en benaderen. Q1/2 2019 pilot starten
Meer specialistische begeleiding in de wijk	Lang: analyse onderzoek, behoefte peiling wijkteams en opstellen workshop en trainingsprogramma	Bemoeizorgteam, projectondersteuner Partners thematafel regio Breda Vangtop en Zorgvoorelkaar	Q3/4 2019
Toolkit OGGZ ontwikkelen	Lang: Analyse onderzoek, behoefte peiling en ontwikkelen Toolkit	Bemoeizorgteam, projectondersteuner	Q1 behoeften peiling n.a.v. onderzoek, best practices verzamelen.
E-health mogelijkheden no-show	Lang: Includeren in onderzoek doelgroep		
Terugval preventie "draaideur" cliënten.	Vinger aan de pols contracten bij niet toeleidbare cliënten.	Ervaringsdeskundige bemoeizorg, Fameus, straatteam,	Q2 2019 Voorstel uitwerken en bespreken in het team en met ketenpartners

